

שִׁירִי

מ. גָּאָרְדָּאָן

וְלֹדִי שְׁעַל יְעָרָעָה

פָּוּן

מִיכָּל גָּאָרְדָּאָן

וּזְאֲרִישָׁא

בהתוצאת המדרפים י. אלָאָפָּן

ЕВРЕЙСКІЯ ПѢСНИ

М. Гордона

В А Р Ш А В А

Въ Типографії И. О. Алапина, Гауски № 47.

1839.

סמל ותקנה
בגלוּת נָהָרָאָם

וְתִפְרֹחַ

רַבָּתָה יְמִינָה, כְּלֵין אֶת מִזְרָחָה
בְּרוּךְ הוּא שֶׁבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא
כְּבָשָׂר לְבָשָׂר, וְבָשָׂר כְּבָשָׂר
בְּרוּךְ הוּא בְּרוּךְ הוּא בְּרוּךְ הוּא

Дозволено Цензурою Кіевъ 8 Мая 1889 года

וְתִפְרֹחַ יְמִינָה, כְּלֵין אֶת מִזְרָחָה
בְּרוּךְ הוּא בְּרוּךְ הוּא בְּרוּךְ הוּא

1889 19 Но^вемб^р

R 4317 5017 491
 (26) 4/1948.

טַבְּלִיאָע

4	מיינע ליעדעלעך
8	דעֶר יָוֶד אֵין גְּלוֹת
15	די באָרֶד
17	דעֶר גְּט
19	מיין תְּשׁוּבָה
23	די בַּילְדוֹנָג
27	די גַּעֲטְלִיכְעָה האָנְד
29	שְׂטִיאָא אוּפָה מיין פָּאַלְקָה
36	מיין הסכמָה
38	נאָר אלְצָא אוּפָה יְעַנְעָם נָאָז
40	די שְׁטוֹפְמִיטְטָעָר
43	עַנְטָלוֹיפָה פָּוּן אִיחָם
45	דעֶר באָרֶשֶׁט
49	די משָׁקָה
54	אַיךְ קָעָן נּוֹטְ פֻּעֲרַשְׁטִיּוֹן
57	אַנְיָעָר מָוֶפֶת
61	יוֹצָא וַיִּן
64	אַמְשָׁל
66	מיין וַיְדָיִו
70	מיין לעַצְמָעָר טָאגָן
73	בר מצָהָה
77	זֶ—דָּעַ פָּאָר דָּעַם גְּטָה
81	פָּוּן דָּעֶר חֹופָה
93	מיין דָּעָה
99	מיינע יַאֲחָרָעָן
105	מיין צְוָאָה
	מיין לעַבְעַנְסָצִיּוֹת

בֵּית הַסּוֹדִים הַלְּאָמִי
 וְהַאֲנוֹנִיבָּרְסִיאָאִי
 יְרוּשָׁלַיִם

מיינע ליעדעלעה

איך שטיחט שעזין איצט ביים טהיר פון דרוק,
טאו ווארט א ווילע, ניט לויפט געשווינד,
איך וויל אוף יעדרין נאך טהון א קוק.
ויא יעדר פאטער אוף זיין קינד.

איך קוק אוף יאנעם, איך קוק אוף דעם,
אייהר זענט מיר קינער ניט צום הארכין
אייהר זועט מיר מאכין א ביזין שם.
אייהר זועט מײַן פנים נאר פערשוווארכין.

איך מוי איך זאנען, מיינע קידער,
אייהר האט געהאט נאך גאנץ פיעל ברידער,
איך האב זיי ווי אָרְעַמּוֹ ווִינְדָּר.
פערזוארכען — אונ זעה זיי ניט ווִידָּר.

איך אייהר זענט אָפְט געזעזען אין סכנות.
ועל פראסטע יידלעה האבען איך געשענדט,
זוי האבען געזאגט: אייהר זינגעט בלחנות.
איך האב פון אָנְגָּסְט אַיך שיער פערברענט.

איך זעה צוישין איך די צויזי דריי .
דורך וועלכע איך פלעג פיעל צרות האבען .
איך איהר לוייפט אין דראק ? א הלוואי .
וואלט איך איך יונגעלהheit בענראבען .

איך זעה נאך עטליבע יונגלעה .
דער אויז אלין , דער אנז עוזות פנים .
מית שארכע ציין מיט בייזע צינגלעה .
דורך איך האב איך אומזיסטע שונגאים .

עם אין טאקע אמת אלין וואם איהר רעדט ,
— איהר מיינט מאכען יענען קליגער . בעססער ,
בי יענען אויז אבער דער אמת אחתא .
איהם שטעהכט דער אמת ווי א מעססער ,

אונ איהר די אוינען פול מיט טרען .
פונ איך וועט מען גאר חזוק מאכען .
אייער געווין ווער וויל עם הערען .
אייהר ווינט וווען יענען וויל גאר לאכען .

איך זאג איך קינדר פײַז מבינות :
דאם בעסטע ליעדרל אין יידעשען לשון .
וואם שטעהקט מיט קליחות אינ מיט קינות .
אי גאר נישט ווערטה אפלו א גראשען .

עם ליגט יִשְׂרָאֵל אֶלְיךָ צוֹקְלָאָפֶט צוֹשְׁלָאָגָעַן .
מַעַן דָּאָרְפָּת אַיִּהָם טְרִיבִיסְטָעָן אַמְּאוֹזִירִין .
וּוְאַם טְוִינְג אַיִּהָם יַעֲנָעָםס וַיְיִגְעַן קְלָאָגָעַן .
דִּי וַוְאָונְגָעַן וַיְיִגְעַן אוֹיְבָצְרִירִהָרָעַן .

* * *

וַיְיִגְעַלְעָה פְּלִיהָעַן פַּוִּין זַיְעָר גַּעַסְטָ .
פְּלִיהָט אַיְהָר פַּוִּין מִיר אַיְן דָּעָר וַוְעַלְט אַרְזָים ,
אַיְהָר מִיְּנָט אַיְהָר וַעַט זַיְן וַוְאַשְׁגָּע גַּעַסְט .
אַט הָעָרָט וּוְאַם אַיְךְ זַאְג אַיְיךְ פָּאָרָאָים :

דָּעָר וַוְאַחֲרָגָע בְּלִילְדָעַטָּע וַעַט פָּאָרְשָׁטְיִין ,
פַּוִּין יַעַדָּע לִיעַד זַיְן טָעַם זַיְן צְוֹעָק .
פַּוִּין אַיִּהָם — טְאָקָע נָאָר פַּוִּין אַיִּהָם אַלְלִיִּין .
וַעַט אַיְהָר נָאָה אַפְּשָׁר מִיט בְּבּוֹד אַוּעָק .

דָּעָר פָּאָלְשָׁגָע בְּלִילְדָעַטָּע , מִיט וַיְיִנְגַּשְׁבָּל .
וַעַט אַיְיךְ אַוְיִלְעָג עַהֲמָעָן אַיְן הָאָנָד .
וַעַט טָהָונָא קְוִיק , וַעַט טָהָונָא שְׁנִיְיכְּעָל —
אַיְהָר וַעַט פַּוִּין אַיִּהָם אַוּעָק מִיט שָׁאָנָד .

אָפָּן וַעַן אַחֲסִיד הָעָרָט אַיְיָר קְוִיל .
וַיְיִנְשַׁ אַיְךְ מִקְּה נִיט דָּעְרָבִיא צַו זַיְן .
עָר וַעַט אַיְיךְ שְׁעָלָטִין טְוִיזָעָנד מָאָל .
אַרְוָה אַיְן אַיְעָר טְאָטָעָן אַרְיִין ,

בְּיִם פֶּרְאָסְטָעַן עֹלָם הָאת אַפְנִים,
אֲפִילוֹ דָּם בְּעָסְטָעַ פָּנוֹ אֵיךְ אַלְלָעַ.
וּוֹי פֶּרְאָסְטָעַ לְיעַדְלָעַד פָּנוֹ בְּדָחְנִים.
וּוֹי פֶּרְאָסְטָעַ נְרָאָמָעַן פָּאָר חַתּוֹ בָּלָה.

טָא לוֹפְטָטָט פָּנוֹ דָרוֹק, אָוּעָק פָּנוֹ טָהִיר,
— מַיְין גַּוְטָעַ עַזָּה חָעָרָט נָאָר צָו,—
אוֹנָן קוּמָט גַּעַשְׁנוּינָד צָוְרִיק צָוְ מִיר.
אוֹנָן לְיַעַגְטָט זִיךְ רְוִיחָג אַיְינָא אַיְיכָר רְוָה.

אֵיךְ זַעַה עַם אַיְוָסְטָט מַיְין רַיְידָעַן,
אַיְהָר גַּיְיטָט נָאָר וַיְיַצְעָר נִיטָּצְוִיק,
נוֹא לְאָמִיר זִיךְ חָאָטָשָׁ פְּרִיאַנְדָלִיךְ שַׁיְידָעַן.
טָא גַּיְיטָט גַּעַונָּד, אוֹנָן גַּיְיטָט מִיטָּגְלִיק.

איןנו אונמדקונג צום ליעד

העד יוד אין גלוות

דער לעוזער וועט בוודאי פערשטיין או דאם וואם דער ייד
בעקלאנט זיך אין דעם ליעדר וועגען זיין ביטערען גלוות, מיינט ער
נאָר יענע ביטערע צייט ווען ער איז געווועזען פערײַאנט באָלֶד נאָך
דעם חרבן ירושלים צוישען די רָאַטְמָעָר אָוּן נְרִיכְבָּעָן אָוּן אַנְדָּרְדָּע
אָוּמוֹת וּוְאָסְׂמָנָה זֵיְנָעָן דָּעַנְצָמָּאָל גָּעוּוֹזָעָן גַּעֲצַנְדִּינְגָּרָה אָוּן זַיִּהְאָבָּעָן
אַיְהָם גַּעֲקוּעָלָט אָוּן גַּעֲפִינְגִּינְט דָּעַרְפָּאָר וּוְאָסְׂמָנָה ער הָאַלְמָט זַיִּךְ פָּעָסְטָט
בַּיִּזְיָן תּוֹרָה בַּיִּזְיָן אָמוֹנוֹת אָוּן דִּינְגָּעָן זַיִּירָעָ אַפְּגַּעַטָּעָר, אַיִּיךְ מִיְּנָטָט ער
געַהַמָּעָן זַיִּירָעָ אָמוֹנוֹת אָוּן דִּינְגָּעָן זַיִּירָעָ אַפְּגַּעַטָּעָר, אַיִּיךְ מִיְּנָטָט ער
טָאָקָעָ די פְּינְסְטָרָעָ וּוַיְסָטָע צִיְּמָט פָּוּן כְּמָה הַונְּדָעָרָטָע יַאֲהָרָעָן וּוְאָסְׂמָנָה
מְעָן רָוֶּתֶת אָין דָּעָר אִמְּשָׁאָרָע מִיטָּדָעָ נְאָמָעָן מִיטָּעָלָלָלָטָר, וּוּעָן
דָּעָר יְוָד הָאָט גַּעַלְיָטָע גַּרְוִיסְכָּעָ צְרוֹת אָוּן רְדִיפָּות דָּוָרָךְ די פָּאָכְמָטָעָן
אוּן פָּוּן די קָאַטוּיְלִישָׁע גַּיְסְטָלִיכָּעָ, די וַיְסָטָע בִּיטָּעָרָע צִיְּמָט פָּוּן די
קְרִיְצִינָעָ פּוֹחָדָה די צִיְּמָט פָּוּן די אָונְדָעָרָבָּרָטָינָע
אַינְקָוּזְיִצְיָע אַיִּן שְׁפָאַנְיִיעָן אַיִּיךְ אָין אַנְדָעָרָע גַּעַגְעַנְדָעָן, אַבָּעָר נִיטָּמָע
ער בעקלאנט זיך אין דעם ליעדר אוֹף דָּעָר יַעֲצִינְגָּרָע צִיְּמָט וּוְאָסְׂמָנָה
ער לְעַבְתָּ רְוִהִיגָּן אָוּן אַיִּז גַּעֲוִכְעָרָט דָּוָרָךְ די חֲקִים טּוּבִים אָוּן מְשֻׁפְטִים
צְדִיקִים וּוְאָסְׂמָנָה עַמְּ אַיִּז אַיִּין יַעֲדָר מְרִינָה, עַר אַיִּז יַעֲצָט גַּעַשְׁיכָט
בְּצַל מְלָכִי חָסָד וּרְחַמִּים וּשְׁרִי צְדָקָה וּמְשֻׁפְטָה. — אַחֲזָרָ רּוּמִּינִיאָן אָוּן
מַאֲרָקָע אַיִּיךְ נָאָךְ עַטְלִיכָּע אַזְיָאַטְמִישָׁע לְעַנְדָעָר.

ברוייטעט געווואָרַעַן בשנת (1865) תרכ"ה איז דער צייט וווען דער
יְודָאִי גַּעֲוֹעֵן הֶעֱסֵט אָנוֹ שְׁמַתָּרָק מִיטָּדָר הַאֲפָנָגָן אוּפָּשָׁעָנָרָעָ
בְּעַסְפָּעָרָע צִיְּטָן, דָּרָעָר עַיקָּר תְּכִלָּות דָּרָעָר צְוֹעָק פָּוָן דָּעָם לִיעָּד אִזְּוֹ
גַּעֲוֹעֵן דָּאָם וּוָאָם עַמְּעַנְּהַאֲלָטָעָן אִזְּוֹ יְירָךְ לְעַצְמָעָ שְׁמַרָּאָפָּעָן
פָּוָן וּוְעַלְבָּעָ דָּרָעָר עַרְשָׁטָעָה הַיְבָט וִיךְ אָן אָוֹוּ, "אִיצְטָ וַיְיָנָעָן שְׂוִין דִּי
פְּעַלְקָעָר פִּיעָלָל קְלִינְגָּר גַּעֲוֹוָאָרַעַן", בִּזְוֹ דָּעָם שְׁמַרָּאָפָּה וּוָאָם עַנְדִּינְגָּט יְירָךְ
מִיטָּדָר שְׂוֹרָה אָנוֹ מַאֲכָסָט בָּאָלָד אָבְרָכה בָּרוּךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל"
די שְׂוֹרָה אִזְּוֹ טָאָקָעָ גַּעֲוֹעֵן דָּרָעָר סּוֹפָּה אָנוֹ דָּרָעָר תְּכִלָּות פָּוָן דָּעָם
לִיעָּד, די צִיְּטָן אִזְּוֹ אָבָעָר בְּעוֹהָד אִיצְטָ אַנְדָּעָשָׁ גַּעֲוֹוָאָרַעַן, עַמְּ

אי נאר פָּלוֹצִים אַפְּלִין יְוִדֵּין גַּעֲבָרָעַן גַּעֲוָאָרָעַן אַנְיִיעַ חַיהַ רַעַה¹⁾)
מייט אַיְזָעָרֶנֶר הַעֲרָנֶר זַי האט אַיְהָם גַּעֲגָבָעַן אַשְׁטָוִים צָרוֵיךְ פָּנָז
זַיְן גַּוְתָּעַן שְׂטָאָנָד זַיְנָעַ אלְלָעַ גַּלְעַנְצָעַנֶּרֶעַ הַאַפְּעַנְגָּגָעַן זַיְנָעַן צָוָאָ
פָּלוֹצָט גַּעֲוָאָרָעַן אַוְיָוָו וַיַּאֲפֹוֵיר פָּוָן זַיְפָּעַנְבָּלָאָוָעַן, דּוֹרְכְּדָעָם הַאָבָעַן
די לְעַצְמָעַ שְׁטָרָאָפָּעַן פָּוָן דָּעַם לִיעַד פָּעַרְלָאָרָעַן זַיְעַר טָעַם, אָנוֹ
דָּאָם גַּאנְצָעַ לִיעַד האט שְׁוִינָן נִיטָּזָוָעַק זַיְן צָוָעַק זַיְן תְּכָלִית, נָאָר וַיְוַיְלָ
בָּמָה מְבִינִים, מְשֻׁכְּלִים וּוּלְכָעַ עם הַאָבָעַן גַּעַלְעַוִּין דָּאָם לִיעַד הַאָבָעַן
גַּעַוְאנְט אוֹ חָאַטְשׁ עַם האט שְׁוִינָן נִיטָּזָוָעַק זַיְן גַּאנְצָעַן צָוָעַק וּוּלְכָעַן
עַם האט גַּעַהְאָט אַיְן יַעֲנֶר צִיְּמָת פָּוָנְדָעַסְטוּוּעַגָּעַן האט עַם נָאָר נִיטָּזָ
אַיְן גַּאנְצָעַן פָּעַרְלָאָרָעַן זַיְן גַּוְתָּעַן גַּעַשְׁמָאָק, אָנוֹ וַיְוַיְלָ עַם אַיְזָעָרֶנֶר
דָּעַם עַולְם וּזְהָעָר גַּוְתָּעַן אַגְּגָעַנוּמָעַן, לְכָן אַיְזָעַן דָּאָם לִיעַד אַוִּיסְגָּעַבָּעַ
סָעַרְט, אָנוֹ אַוְמָגָעַנְדָעַרְטָמָעַן גַּעֲוָאָרָעַן אַבְּיִסְלָמָעַן מִיטָּזָ
אַיְזָעַן גַּעֲוָאָרָעַן צָוְעַלְיִינְטָמָעַן עַטְלִיבָּעַ שְׁטָרָאָפָּעַן כְּדַי עַם וְאַל פָּאַסְכָּעַן
פִּיר הַיְוַנְטִיגָּעַר צִיְּמָת, דָּרָעַ וְאַם האט גַּעַלְעַוִּעַן דָּאָם לִיעַד פָּרִיעָר אַוְנָ
לְעַוְתָּעַם יַעַצְמָט וּוּטָמָעַנְדָעַרְטָמָעַן אַיְזָעַן יַעַצְטִיגָּעַ פָּאַרְמָעַ אַיְזָעַן פִּילָּ
שְׁעַנְעָר אָנוֹ בַּעֲסָמָעַר אַלְמָסָעַדְיָה אַלְמָסָעַדְיָה אַלְמָסָעַדְיָה אַלְמָסָעַדְיָה
דָּרָעַ הַיְוַנְטִיגָּעַר צִיְּמָת .

1) אַנְטִימָעַמִּיטִיזָוָם

דַעַר יוֹד אָין גְלֹזֶת

וְאַנְכִי תּוֹלֵעַת וְלֹא אִישׁ
חַרְפָת אֶרֶם וְכֹוֹי עַם
(תְּהִלִים כ"ב ז')

בְּאַלְד צְנוּי מְזִיעֵנֶד יְאַהֲר גַּי אַיְד יְזַד אַרְוּם,
אַיְד בֵּין פּוֹל דַי וּוּלְט אַיְד בֵּין אַוְמָעָטִים,
אוֹן אַוְמָעָטִים גַּעֲהָאָסְט גַּעֲאָכְט וְוי אַוְאָרְעָם,
אַיְן מְזָרָח אַיְן מְעָרָב אַיְן צְפָז אַיְן דְּרוּם.

פְּזַן מִין לְאַנְד בֵּין אַיְה גַּעֲוַיְאָרָעַן פְּעַרְיָאָגַט,
צְבוֹוִישָׁעַן פְּיַעַל פְּיַינְד דַעַר וִידְיַילְט דַעַר שְׁלָאָגַט ז'),
דַעַר גַּעֲמָט מִיר מִין בְּבּוֹד דַעַר רְזִיבְט מִיר מִין גּוֹט,
דַעַר שְׁנִיאַידְט מִיר מִין פְּלִילְיַיש דַעַר צְאָפְטְמִיר מִין בְּלוֹט.

גִּיטָא אַשְׁטִיקְל עַרְד מִיט מְעַנְשָׁעַן בְּעַזְעַצְט,
וְוָאָם אַיְז נִיט גַּעֲוֹעַן מִיט מִין בְּלוֹט בְּעַנְעַצְט,
וְוָאָם אִיטְלִיכְעָר בְּזִים וְוָאָם אִיטְלִיכְעָר שְׂטִין,
הָאָט דָאָרְט נִיט גַּעֲהָעָרְט מִין בִּיטְפְּעָר גַּעֲוֹוִין.

פְּזַן אַלְלָע יְסֻוּרִים וְוָאָם זְעַנְעַן דָא אֹזִיפְדַעַר וּוּלְט.
הָאָט גַּעֲבָעָה מִיר יְזַד נִיט אַיְינְס גַּעֲפָעָהָלְט,
מְלַעַן הָאָט מִיך גַּעֲטְרָאָטְעַן גַּעֲבְוִיְגַעַן גַּעֲבְרָאָכְעַן,
גַּעֲהָיִינְגַט גַּעֲטְרִיְינְקַט גַּעֲוַיְאָרְגַעַן גַּעֲשְׁטָאָכְעַן.

ז) דַעַר יוֹד וְאַגְט "דַעַר אָונְדַעַר" אַנְשְׁטָאָט דַעַר אָונְדַעַר.

טען האט מיך פיעל מאחל אפין ראד געציגגען .
מיין וויב אוון מיין קינד פאר מיר אין די אוינגען ,
איך האב מיך פיעל מאל געבעטען פון גרויס נויט ,
טען זאל מיר שווין שיינקען דעם ביטערן מזידט .

דאך האב איך חיליה און גאט ניט געבראכען ,
איך האב אויף אין גאט מיט גרויססען בטחון ,
מיין האבען אויף גאט אויף ויינע בחמנות .
האט מיך געשטארקט אין אללע סכנות .

דורך וואספער אוון פיער נוי איך מיר איבער ,
דורך טויזענדע שפיזען – ווי אגרויסער גבור .
איך נוי מיר אוון טראג און פחד און מואר ,
אין הארץן מיין אמונה אפין פלייצע מיין תורה .

* * *

מיט מיין קלארע תורה האב איך אויפגעקלערט ,
די אללע וואם האבען מיין לעבען בענערט ,
מיט מיין ליבטיגע אמונה האב איך בעשיגט ,
די אללע וואם זענען מיינע גרענט פיגט .

זוי אלעמען האב איך געמאכט בעקאנט ,
דעם כל פון מיין תורה – מיין טהייער ברילאנט –
אמענט זאל אמענט לעב האבען ווי זיך ,
ויא זענען תלמידים זעיר רבינו בין איה .

אֲבָעַר מִיְנָעַ תְּלִמִּידִים הָאֶבֶעַן קֵיַן גַּעֲוֹיִסְפָּעַן,
זַיִן הָאֶבֶעַן פֵּין מִיר מִיט גַּעֲנוֹאַלְד גַּעֲרִיסְפָּעַן,
מִין תּוֹרָה מִין אַמְנוֹנָה מִין לְעַצְטָע נַחְמָה,
גַּיַּין זַאֲג אַיְךְ חַ-גִּיב נִיט, חַאֲטָשׁ גַּעֲמָט מִין נַשְּׁמָה.

זַיִן הָאֶבֶעַן טַאֲקָע שִׂיעַר מִין נַשְּׁמָה גַּעֲנוֹמָעַן,
אַיְךְ בֵּין טַאֲקָע שִׂיעַר פָּוֹן דָעַר וּוּעַלְת אַמְגַעְקִיםָעַן.
אַיְךְ בֵּין נַאֲקָע אֲבָעַר דָא, אַונְגָּן בֵּין פּוֹלְדִי וּוּעַלְתָ
מִין תּוֹרָה מִין אַמְנוֹנָה אַהֲרֹן נִיט גַּעֲפָעַהָלָט.

* * *

גִּיט לְאַנְג פָּאָר דָעַם חַוְרָבָן, חַוְרָבָן יְרוּשָׁלָם,
הָאֶבֶעַן גַּעֲטָאָן אַרְצִיכָה דִי וּוַילְדָעַ רַוִּים,
מִיט יְעַנְעָם בְּלוֹט הָאָט מַעַן מִין הָאָנְד בְּעַשְׁפְּרִיצָת,
אוֹיפְּ מִין דִיְנָעָם שְׁטַעַרְעָן "רַזְצָה" אוֹיְפְּגַעְקָרִיצָת.

אָט דָאָס הָאָט מַעַהָר בִּיטָעָר אַונְג פִּינְסְטָעָר גַּעֲמָאָבָט,
מִין בִּיטָעָר גַּרְוָת. מִין פִּינְסְטָעָר נַאֲבָט,
עַם אַיְזָה דָאָה אַמְצָה פְּעַרְמוֹטְשָׁעָן דָעַם רַזְצָה,
אַונְג בְּרָעָגָן זַיְנָע בִּינְגָר אוֹיפְּ גַּאֲטָם מַזְבָּחָה.

— חַאֲטָשׁ בְּשֻׁתָּה זַיִן זַעֲגָעָן גַּעֲוֹעָן אַיִן דָעַר טַזְמָאָה,
הָאֶבֶעַן זַיִן גַּאֲרָאָלְיָיִן פִּיעָל קְרִיסְפָּעַן נַאֲגָז פְּרוֹטָעַ,
וּוָאָס זַיִן זַעֲגָעָן אַיְצָט דִי קְדוֹשִׁים בָּא זַיִן,
גַּעֲמָטְשָׁעָט גַּעֲטִיְידָט מִיט טַזְיָדְפָעַן אַלְעָרְלִי —

אַמְּלָה דָּעַר אֵיךְ פְּלוֹזִים מַעַן שְׁרִיִּת גָּאַט ווַיַּלְּעַם
דָּעַרְשְׁטַעַבָּעַן דָּעַם יְהִידִין אֵיזֶה בְּעַסְעַר פָּנוֹן אַלְעַת הַפְּלוֹזָה,
אוֹזְוִי גִּיעָן דִּי רַצְחִים פָּנוֹן לְאַנְד צְוֵי לְאַנְד,
גָּאַטָּס נָאַמְּנוֹן אֵין מַוְיל אַשְׁפֵּז אֵין דָעַר הַאַנְד ¹⁾ .

מַעַן הָאַט מִיר מִין פְּלִיִּש אֹוִיף שְׁטִיקְלָעַה גַּעֲשְׁנִיטָעַן .
דָּאָה הָאָב אֵיךְ חַלְילָה מִין אַמְוֹנָה נִיט פַּעֲרָבִיטָעַן .
אַרְוּם מִיר אֵיזֶה דָּאָם פִּיעָר עַם בְּרַעֲגָעַן מִינְעַבְיִינְעַר,
אֵיךְ שְׁרִיָּא נָאָך . מִין נָאַט אֵיזֶה נָאָר אַיְינְעַר .

אוֹזְוִי הָאָבָעַן אַלְעַ מִיט מִיר אַלְאַגְּגָע צִיִּיט,
גַּעֲפִיהָרֶט אַנְאַנְץ בִּיטְעָרָעַן בְּלוֹטִינְגָּעַן שְׁטְרִיִּיט,
צַוְּבָרָאָכָעַן בֵּין אֵיךְ טַאָקָע , גִּיטָּא אַנְאַנְץ גַּלְיָעַד,
גַּעֲבְּרִיבָעַן בֵּין אֵיךְ אָבָעַר – וּוּעַל בְּלִיְּבָעַן אַיְוד .

* * *

*

נִיט לְאַנְג הָאַט גַּעֲשִׁינְגַּט מִיר אַלְיכְּטִינְגָּעַר שְׁטָעַן .
כִּי הָאָב שְׂוִין גַּעֲמִינְט סִ – וּוּעַט בְּאַלְד לִיכְטִיגְגָּר מִיר וּוּעַרְעַן .
אָוֹן מִין טְרִיאָעַר בְּרוֹדָעַר אָג – אַמְּתָר יְזִילַּל,
הָאַט דָּעַנְצְּמָאָל אוֹזְוִי גַּעֲזְוֹנְגָעַן אֵין זַיְן לִידַּל .

אַיְצַט זַעֲגָעַן שְׂוִין דִּי פְּעַלְקָעָר קְלִינְגָּעַר גַּעֲזְוֹאָרָעַן .
עַם וּוּעַלְעַן בְּאַלְד אַזְוּקְד דִּי פִּינְסְטַעְרָע יְאַהְרָעַן ,
דִּי פִּינְסְטַעְרָע נָאַכְט מִיט אַלְעַ אַיְהָרָע קְלָאָגָעַן ,
וּוּעַט בְּאַלְד שְׂוִין אַזְוּקְד עַם חַוְּבָט אָג צְוֵי טָאָגָעַן .

נוֹא הָאַתْ שְׁוִין דּוֹא יָדָע אֵין שְׁוִין בָּאַלְדָּטָן,
גִּיטָּמָעָה רַוְעַט וַיְהִי הַעֲרָעָן דִּין יָאַמְעָר דִּין קָלָא,
בָּאַלְדָּטָן בִּיסְטוֹ גַּעֲרָעֶבֶןְט אַקְינְד פָּונְדָעַם לְאַנְדָּ.
בָּאַלְדָּטָן גִּיבְּזָן דִּיר אַלְלָעַ וַיְהִי בַּרְיְדָעָר דִּי הַאַנְדָּ.

טָא זַעַה וַשְׁעַ פַּעֲרָגָעָם וַשְׁעַ דִּין אַלְטָע שְׁנָאָה.
גִּיבְּזָן אַזְיָה זַיְהִי דִּי הַאַנְדָּ מִיט אַפְּרִינְדְּלִיבָע מִינָע.
זַיְהִי רַוְפָעָן דִּיךְ פְּרִינְדְּלִיךְ דַּו שְׁטִי גִּיטָּפָונְזָוִיָּן,
דוֹ זַעַה וַואָם אַיצְטָאָזָן. פַּעֲרָגָעָם דִּי אַלְטָע צִיְּטָעָן.

דוֹ יָדָע וַעֲזָן דַּו וַיְסָט וַואָם מִיט דִּיר אָזָן גַּעַוּעַן.
אַלְלָעַ צְרוֹת אָוָן גִּזְוֹת וַואָם דִּיר אָזָן גַּעַשְׁעָהָעָן.
בַּעֲטָרָאָכְסָטוֹ וַואָם אַיצְטָאָזָן, וַעֲרָסָטוֹ נַתְּפָעָל,
אוֹן מַאֲכָסָט בָּאַלְדָּט אַבְּרָכָה: בְּרוֹךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

אַיְהִי הָאָב טָאָקָע דַּעֲנַצְמָאָל גַּעַמְאָכָט דִּי בְּרָכָה.
גִּיטָּל אַגְּגָן הָאָט אַבְּעָר גַּעַוְעָהָרָט מִין הַצְּלָהָה.
מִין שְׁטָעָרָעָן אָזָן אַוְעָק אַזְיָן הַיְמָמָל גַּאֲנָץ וַיְיִיט.
גַּעֲקִיםָעָן אָזָן וַיְידָעָר מִין פְּגִיסְטָעָרָעָן צִיְּטָן.

דִּי צְרוֹת זַעֲגָעָן שְׁוִין אַיְבָעָר מִין פָּחָה,
וַואָם וַעֲטָט זַיְן דָּעָר סְוָף בַּעֲנַרְיִיפָט גִּיטָּמִין מָוחָה.
אַשְׁטָאָרָקָעָר גָּאָט שְׁטָאָרָק מִקְדָּשָׁאָזָה אַלְגִּיט וַעֲרָן מִידָה,
דִּי צְרוֹת צַו אַיְבָעָרָטָרָאָגָעָן אָוָן בְּלִיְבָעָן אַיְדָה.

די בָּאַרְד

צֹו בִּיסְטוּ עַם מֵיַן מָאוֹן . צֹו בִּיסְטוּ עַם קָאֶכְעָר ^{ו)} אַיְה דָּעֵרְקָעָן דִּיךְ נִיט זַעֲהָסְט אֹוִים גָּאָר אַבְּחוֹר , צֹו וּוְאַלְט אַיְה גָּלְיוֹבָעָן וּוְשַׁן אַיְה וּוְאַלְט הָעָרָעָן . אֹז מֵיַן פְּרוֹמָעָר מָאוֹן זַעַט זַיִן בָּאַרְד אָפְּשָׁעָרָן , גָּעוֹוָאַלְד ! דִּי בָּאַרְד זַאְל מִיר וּוְעָרָעָן !

די בָּאַרְד זַאְל מִיר וּוְעָרָעָן , סְקָעָן אִינְגְּטָרְגָּעָהָן דִּי וּוְעַט ,
די בָּאַרְד זַאְל מִיר וּוְעָרָעָן נִיט אַהֲרָן גַּעֲפָעָהָלָט ,
די בָּאַרְד זַאְל מִיר וּוְעָרָעָן וּוְיָגְעָוָעָזָעָן גְּרוֹזִים ,
די בָּאַרְד זַאְל מִיר וּוְעָרָעָן אַיְה הָאַלְט נִיט אֹוִים ,
גָּעוֹוָאַלְד נִיבְּ מִיר דִּי בָּאַרְד אַרְזִים .

וּוְאָם אִיז דִּיר דִּי בָּאַרְד אִיצְטָ נְמָאָם גָּעוֹוָאַרְעָן .
דוֹ טְרָאָגָסְט דָּאָק זַיָּ שַׁוִּין עַטְלִיבָּע יְאַהְרָעָן .
אוֹנָגָנָר מִיט אַמְּאָל פְּאַלְטָ דִּיר אַיְן זַיְנָעָן אַרְיִין ,
זַיָּא אַבְּצָוּשָׁעָרָעָן . אַיְ , מֵיַן לִיכְטָ מֵיַן שַׁיִן .
גָּעוֹוָאַלְד דִּי בָּאַרְד זַאְל מִיר זַיִן .

צֹו הָאָט דִּיר דִּי בָּאַרְד גַּעֲטָאָן אַרְעהָ ,
צֹו הָאָט זַי דִּיר גַּעֲקָאָסְט עַפְּעָם אַהֲזָאָה .
צֹו הָאָט זַי בָּאָ דִּיר גַּעֲבָעָטָעָן וּוְעַן עַסְסִין .
צֹו הָאָט זַי דִּיר גַּעֲשָׁאָדָט צֹו דִּיְנָע אִינְגְּטָרְעָסָעָן .
גָּעוֹוָאַלְד אַיְה קָעָן דִּי בָּאַרְד נִיט פְּעָרְגָּעָסָן .

ו) אוֹיְסְגָּעְטְּרָאַכְטָעָר פָּאַזְוְלִיְעַנְנָאַמְּעָן

גָּאַר נִימְתָּ לְאָנֵג הָאָב אֵיךְ גַּעֲזַעַהָעַן אֵין חֲלוֹם .
דִּין נָגַנְצָע בְּעֶרְדָּעַלְעַ עַלְיהָ חַשְׁלוֹם .
אֵין הָאָר אַהֲן אָוָן אֵין הָאָר אַהֲרָן ,
אָוָן נָעַבָּעַן אַיְהָר לִינְטָא שָׁאָרְפָּעַ שְׁעָר .
גַּעֲזַעַלְד נִיב מִיר דִּי בְּעֶרְדָּיל אַהֲרָן .

אֵיךְ הָאָב מִיק בָּאָלְד פּוֹתָר חֲלוֹם גַּעֲזַעַן .
אוֹס—אֵין דִּי בָּאָרְד אַצְּרָה גַּעֲזַעַהָעַן ,
גָּאָר בִּ—הָאָב נִימְתָּ גַּעֲטָרָאָכְט אָזְזִי אַבְּיַזְעַ שְׁעָה ,
אֵיךְ הָאָב מִיק גַּעֲטָרִיסְט אָז וַיְיַי אֵיךְ גַּאֲהָ דָא .
גַּעֲזַעַלְד מִין מָאנָס בָּאָרְד אֵין גִּיטָּא .

בִּ—הָאָב שְׁוִין דָעַרְזַעַהָעַן דָּאָמָה הַיְלִינְעַ אָרט .
וּוֹאוֹס—לִינְגָעַן נָעַבָּעַד דִּי הָאָר פָּונְ דִּין בָּאָרְד ,
אַפְּנִין בֵּית הַקְּבָרוֹת גַּרְאָב אֵיךְ אַגְּרִיבָיל ,
בִּ—זְעוּל וַיְיַי בְּעַגְּרָאָבָעַן , אַזְיַף וַיְיַי מָאָכָעַן אַשְׁטִיבָיל .
גַּעֲזַעַלְד בְּעֶרְדָּעַלְעַ הָאָב נִימְתָּ פְּעַרְאִיבָּעַל .

* * *

דער גט

אַיְהָר וַיֵּד דָּקֶה רְבִי יַיְד אַיְז פָּאַלְטָאוּע גַּעֲטָען .
הָאָט אַיְהָר דָּקֶה דָּאַרְטָעַן מִיַּן מַאַן גַּעֲזָהָעַן .
פָּעַן זָאנַט . מָעַן זָאנַט — אַחֲרַפָּה אַן אַזִּיט —
פָּעַן זָאנַט אֹז עָר אַיְז גַּעֲנוֹאָרָעַן פָּעַרְשִׁיט .

פָּעַן זָאנַט : עָר גַּיִיט שְׂוִין נַאֲגַז קַוְּרַץ גַּעֲקָלִידַט ,
נַאֲקֶה דָּעַר גַּאֲיַאְשָׁעַר מַאֲכָע גַּאֲר אַפְּגָעָנִית ,
עָר גַּיִיט אַהֲן אַהֲטִיל נַאֲנְצָעַנַּע טָעַן ,
אוֹגֶן דָּעַט מָעַן מִיט אִיהָם זָאנַט עָר : מָעַן מָעַן .

עָר זָאנַט : מָעַן מָעַן . אַט דָּאָס אַיְז מִיַּן צְרָה ,
וּוֹאָס עָר הָאָט גַּעֲלָהָרִינַט דִּי שְׁטִיקִיל גַּמְרָא ,
אַלְזַן וּוֹאָס עָר טָהָוֶת זָאנַט עָר : מָעַן מָעַן ,
אַזְזִי גַּעֲחַט עָר אַרְאָפֶן יוֹדִישָׁעַן וּוֹעַן .

פָּעַן זָאנַט עַם הָאָט שְׂוִין אַמָּהָל גַּעֲטָרָאָפָעַן .
אוֹעָר הָאָט אַהֲן קְרִיאָת — שְׁמָע אַיְנְגָעָשָׁרָאָפָעַן .
עָר הָאָט זִיךְ נַאֲגַז שְׁפָעַט דָּאַוְּגָעַן גַּעֲשָׁפָעַלְט .
אוֹגֶן לְאָגֶן וְהָוָא — רְחוּם גַּאֲר פָּעַרְפָּעָהָלְט .

ער איז גענוארען פון די פִּינְגַּע יונגען.
ער האט ראש השנה אָדִיבֶּשׁ לִידֵיל גַּעֲזִינְגַּען,
זו תשליך האט ער ניט גַּעַשְׁאָקָעַלְתַּט די פָּאָלָעַם.
ער פָּעָרְלִיְּגַעַרְתַּט דָּאָקְ נָאָרְ דָּעַם יְדִישָׁעַן גְּלוֹתַ.

עם זאנט מיר אַיְנָעַר אוֹיְפַּ וַיְגַע גַּאֲמָנוֹתַ.
אוֹ זַיְן קְלִין בְּעַרְדִּיל הַיְגַּנְטַ אַיְפַּ סְכָנוֹתַ,
ער הויבט שׂוֹן אָן מִתַּ אִידְרַ זַיְהַ צַּו שַׁעַטְעַן.
ער טְרָאַכְטַּ וַיְאָרְ נָאָר אַרְוָנְטָעַרְצָוְנְעַהְפָּעַן.

זַיְגַּעַם אַפְּרִינְדַּה האט גַּעַטְרָאָפְּעַן די צְרוֹתַ,
ער האט מִתַּ זַיְן בְּעַרְדִּיל גַּעַשְׁלָאָגְעַן בְּפֶרְזָוַתַּ.
הַאָט מִיְּן מָאַן אוֹיְפַּ אַיְהָם גַּעַמָּאַכְטַּ אַלְיַעַדַּ.
אַזְוַיַּ וַיְיַ עָרְ זַוְאַלְטַ עַם זַיְן דָּעַר עַהְרָלִיכְעַר יְזַדַּ.

צַּו טָאָר אַיְהַ טְעוֹהָר פָּעַרְבִּיְגַּעַן די יַאֲהָרָעַן,
סְמִיטִין מָאַן וַוְאָם הַאָט עַזְלָם הַבָּא פָּעַרְלָאָרָעַן.
צַּו נָעַל אַיְהַ נָאָר מִתַּ אַיְהָם שׂוֹן לְעַבְעַן קַעַנְעַן,
אַיְהַ וַוְיִים דָּאָקְ עָרְ וַעַטְ אַיְן גִּיחָנָם בְּרַעְנָעַן.

אַיְהַר פָּהָרָט דָּאָקְ רְבִי יְזַדַּ קִיְּן פָּאָלְטָאָוּעַ צְוָרִיקַ,
דוֹרָה אַיְהַ קָעַן אַיְהַהָאָבָעַן מִיְּן שְׁטִיקָעַלְעַ גְּלִיקַ.
זַאֲגַט דָאָרְטָעַן מִיְּן מָאַן אוֹ אַיְהַ זַיְן וַוְיִבְּ בְּעַטַּ
ער זַאֲלַ מִר דָזְרָה אַיְהַ בָּאָלְדַ שְׁקָעַן אַגְּטַ.

מיין הַשׁוֹבָה

(פֶּאֲרֵ דָעַם חַסְדִּישֵׁין גַּטְעָן יְדִין)

טִיט אַצּוֹבָרָאכָעַן הָאָרֶץ, טִיט אוֹינְגָעַן פָּלְטְּרָעָעַן.
 שְׂטִיטִיא אַהֲדָא אַיְצָט אַרְבּוֹנִי פָּאָר אַיְהָ,
 אַיְהָ וּוַיְלָטְהָוָן הַשׁוֹבָה אַיְהָ וּוַיְלָשְׂוִין וּוַעֲרָעָן,
 אַחֲסִידָר טִיט אַלְלָעָא אַיְעָרָעָא חַסְדִּים גַּלְיָה.

אַיְהָ שְׁנוּעָר וִיהָ רַבּוֹנִי, אַיְהָ טְהָוָא אַנְדָּר.
 אַיְהָ זָאָל וִיהָ קְלִיְּדָעָן וּוַיְגַּתְּטָאָטָעָן.
 אַיְן שְׂיךָ אַיְן זָאָקָעָן אַיְן גַּאנְגָעָ לְאַגְּגָעָ, קְלִיְּדָעָר,
 אַקְיְילִיבִּיגָעָ הַיְטִיל אַבְּשָׁר טְלִית קְטָן.

בּוּעָל טְרָאָגָעָן אַשָּׁאָל אַגְּרִינְגָעָם אַבְּרִיְּטָעָן,
 אַפְּיָלוֹגָתָמָא וּוֹעָן דִּי זָוָן שְׂטָאָרָק בְּרָעָנְטָן
 בּוּעָל טְרָאָגָעָן אַגְּאָרְטִיל אַפְּעָרְדְּרִיְּטָעָן.
 אַיְנָעְנוּיִינִיגָעָ אַיְנָגָעָשְׁטָעָקָט מִינְגָעָ בִּיְדָעָ הַעֲדָ.

פָּונְ בָּאָרְדָּ וּוּעָל אַיְהָ נִיט אַגְּרִיהִירִין אַהֲרָן,
 גַּאנְגָעָ גַּלְאָט וּוּעָט זִיְן אַפְּגָעָנְגָלָט מִין קָאָפָע,
 פָּונְ בִּיְדָעָ זַיְטָעָן וּוַיְ שְׁלָאָגָעָן אַפְּאָרָר,
 וּוּלְזִין מִינְגָעָ פָּאוֹת הַיְנָגָעָן אַרְאָפָע.

1) די עכטע היימע חסידים אַיְן פּוֹילִין אַיְן וּוֹאלִין וּוּאַסְטָמָקָה
 צוֹם צְדִיק טְרָאָגָעָן אַגְּרִינְגָעָם וּוֹאָלְעָנְגָעָן שָׁאָל אַפְּיָלוֹ אַיְן די גַּרְעָטָטָע הַיְטָצִין.

טין הארץ וועט זיין אפען מײַן האָלֶה אָיסְגָּעָצְיָנָען.
 בּ—וּעַל תִּמְיד אַיְנְבִּינָען טִיְּן רִזְקָען.
 בּ—וּעַל תִּמְיד פֵּעַרְדְּרִיעַן מִינָּען אַיְנָען.
 בְּדִי אֵיךְ זָאַל נִיט אַיְוָף נְשָׁים קִקְעָן.

בָּאָלֶד אֵין דָּעַר פְּרִיה וּעַל אֵיךְ אֵין מְקוֹה לְוִיפָּעַן.
 פָּזְן דָּאָרְטָעַן בָּאָלֶד אֵין קְלִיְּזָעַל אֲרִין.
 דָּעַם שְׂמַשׁ וּעַל אֵיךְ בָּאָלֶד הַיִּסְפִּין מְשָׁקָה קוֹיפִּין.
 אֹז בָּאָלֶד נָאָכָעַן דָּאוֹנוֹעַן זָאַל מְשָׁקָה מִיר זַיִן.

בּ—וּעַל מִיק בַּיִם דָּאוֹנוֹעַן דָּעַרְהִיטָּצִין אָג שְׂוִוִּיטָצִין 1)
 אֵיךְ וּעַל מִיק קְרִימָעַן מִיט מְשֻׁוְנה הַעֲנוֹות,
 וּעַל שְׂרִיעַן בְּרוֹטָעַן טְיאָוִיקָעַן אָג קוֹוִיטְשָׁעַן.
 וּוֹי קָעַץ וּוֹי הַינְדּ וּוֹי אַלְעָרְלִי חַיוֹת.

אֵיךְ וּעַל צָוֵם שְׂמַשׁ בָּאָלֶד טְהָוָן אַזְוָאנָק,
 עָרְזָאַל גַּעַשְׁוִינְדּ דָּאָמְן גְּלָעִזְל אַנְפִּיחָלָעַן.
 אָג וּעַל טָאָקָעּ בָּאָלֶד טְהָוָן אַטְרָוָנָק אָג אַטְרָוָנָק.
 בְּשָׁעַת אֵיךְ שְׂטִיאָ נָאָה אֵין טְלִית אָג תְּפִילִין.

בְּדִי צָוּ פֵּעַרְטְּרִיבָעַן דִּי מְרָה שְׁחוֹרָה,
 וּעַל אֵיךְ תִּמְיד טְרִינָקָעּ בְּרוֹזְנָפָעּ אָג וּזְיַין,
 פָּזְן יִגְעַנד אָז גַּעַדְיַינְק אֵיךְ דִּי תּוֹרָה,
 דָּעַר רְבִי הָאָט גַּעַהְיִסְעָן פְּרִילְעָךְ זַיִן.

1) יְהִי דָּעַרְהִיטָּצִין אָג שְׂוִוִּיטָצִין בַּיִם דָּאוֹנוֹעַן הִיּוּטּ עַם בַּיִאָחָדָה
 "תְּהִלָּה בָּוֹתָה" 2).

די מְצֹהָ פּוֹן עֲזֹת מַזְיִין אֶלְעָ חַסְדִּים הַאֶלְטָעָן .
וּוָעַל אֵיךְ טַאָקָע וַיַּיְן אַגְּרַוִּיסְכָּעָר עֲזֹת פָּנִים ,
בְּ—וּוָעַל שְׁעַרְטִין אָנוּ זַיְדָלָעָן אַגְּרַיְיזְגָּרָעָן אֶלְטָעָן .
אַפְּיָלוּ דִּי גַּרְעַסְטָעָן מַזְפְּלָגִים רַבְּגִים .

בְּדִי חַמְדִיד צָו בְּלִיְבָעָן אַחֲסִיד אַטְרִיעָר .
בְּדִי חַמְדִיד זַיְךְ הַאֶלְטָעָן אָן עַכְטָעָן חַסְדִּות ,
וּוָעַל אֵיךְ מִיךְ הַיְטָעָן אָזְוִי וַיַּיְ פּוֹן פִּיעָר ,
פּוֹן לְעַהֲרָגָעָן פּוֹן קָעָגָעָן אַפְּיָלוּ פְּרָאָסְטִי יַדְעָשׂ

וּוָעַן אֵיךְ וּוָעַל זַעַהָעָן אַיְינָעָר הַאֶלְטָט אַסְפָּר .
אָנוּ וּוָיל דַעֲרָפּוֹן וּוָאָסְ לְעַהֲרָגָעָן אָנוּ קָעָגָעָן .
וּוָעַט עַר בִּיאָ מִיר וַיַּיְן אַפְּסָוֵל אַטְרִיעָר .
אַמְּצֹה אֵיכֶם אַפְּיָין פִּיעָר צָו בְּרָעָגָעָן .

די מַזְפְּתִים פּוֹן צְדִיק וּוָעַל אֵיךְ נִימְטָ נַאֲכָלְעָרָעָן ,
אֵיךְ וּוָעַל אַלְעַ נְלִיְבָעָן בְּאַמְוֹנָה שְׁלִמָּה .
וּוָאָסְ סְ-קָעָן אַמְוֹלִי רִיאַדְיַן אָגְ—אַזְיָעָר הַעֲרָעָן ,
וּוָעַל אֵיךְ אַלְעַ נְלִיְבָעָן וַיַּיְ אַפְּשָׁרָה , בְּהַמָּה .

אֵיךְ וּוָעַל אֵיךְ דַעֲרַצְיַילָעָן מַזְפְּתִים נִיעַ .
וּוָאָסְ נִימְטָ גַעַשְׁטוֹגָעָן אָנוּ נִימְטָ גַעַפְלוֹגָעָן וְיַיְ
אָנוּ וּוָעַל מִיךְ שְׁזַוּעָרָעָן אָנוּ בְרִיאַגָּעָן אַרְאָיה ,
אוּ אֵיךְ הָאָב עַם גַעַזְעָהָעָן מִימְטָ מַיְינָע אַזְיָגָעָן .

1) "נִימְטָ גַעַשְׁטוֹגָעָן נִימְטָ גַעַפְלוֹגָעָן" אוּ אוּן אוֹיפְדוֹרָק אָנוּ יְוִרִישָׁעָן לְשָׁוֹן
אוּף אַזְאָךְ וּוָאָסְ הָאָט נִימְטָ אַיְן וַיַּדְקִיְן שָׁוֹם שְׁפָור פּוֹן אַמְתָה , נַאֲרָגָעָן שְׁקָר .

אוֹיֶף אַיִּעֶר קָאָרְעַטָּע רְבּוֹנִי וּוֹעֵל אֵיךְ אַלְּעַ מָאָל.
אַרְזִיְּפְּשָׁפְּרִינְגְּנָעַן. זֶה זַעֲמַצְעַן אָפִין קוֹטְשָׁעָרָם אַרְטָגָן
וּוֹעֵל פְּלָעַפְּקָעַן אָונָ שְׂרִיעַן מִיטָּא וּוַילְדִּין קוֹל¹⁾,
דָּעָר צְדִיק. דָּעָר צְדִיק. דָּעָר צְדִיק פָּאַהְרָת.

כ.—וּוֹעֵל קוֹטְעַן שְׁבָת, יְזָם טֻוב, צֹ אַיִּעֶר טִישׁ צֹ נִינְזָן.
— אַיִּעֶר טִישׁ אִיזְׁ מְבָפָר אוֹיֶף אַלְּעַ וַיְנַד —
סִינְזִין וּוַיְיַב אָונָ קִינְדָּעָר וּוַעֲלִין בְּלִיְּבָעַן אַלְּלִין.
וּוְאָס אַרְטָמָטָמָה וּוַיְיַב וּוְאָס אַרְטָמָטָמָה קִינְדָּר.

אוֹיֶף אַיִּעֶר טִישׁ וּוֹעֵל אֵיךְ בָּאָרוּעוּם שְׁפָרִינְגְּנָעַן.
פָּזָן אַיִּעֶר טָעַלְעָר חָאָפִין דִּי שִׁירִים,
וּוֹעֵל פְּלָעַפְּקָעַן אָונָ שְׂרִיעַן קוֹוִיטְשָׁעַן אָונָ זַיְגְּנָעַן,
וּוֹעֵל אַלְּעַ וַיְיַלְעַ מַאֲכִין לְחִים.

אוֹיֶף אַיִּעֶר פְּגִים רְבּוֹנִי זַעה אֵיךְ אַשְׁמַיְבִּיל,
אֵיכָר טְרָאָכָט וּוֹעֵר וּוַיְלַזְעַן וּוֹעַרְעַן אַחֲסִיד אַנְעַכְטָעָר,
סִינְזִין בְּלִיְּבָעַן זַיְגְּנָעַן. מִיטָּא קְלָאָרָעָן שְׁכָל —
סִינְזִין תְּשׂוֹבָה. אִיזְׁ טְאָקָעָן נָאָר אוֹיֶף אַגְּלָעַכְטָעָר.

1) פְּלָעַפְּקָעַן תְּיִסְטָן קְלָאָטְשָׁעַן אָונָ פְּאָמְשָׁעַן מִיטָּא הָאָגָּד אוֹיֶף אַגְּגָא.

די בילדונג

(די וואהרע בילדונג אונ די פאלשע בילדונג)

בייא היינטיגע צייטען, בייא היינטיגע יאהרען.
וועס איז פון בילדונג געבעך געוווארען.
וועס הייסט געבלידעת בייא היינטיגער צייט,
האט עם פערצייטען געהייסען פערשייט.

ווען אגעבלידעתער האט זיך געטראפען.
האט ער בוודאי געכט ניט געשלאפען,
ער האט געלערינט. געמוותשעט זיין מזח,
געארבעט געטאן מיט זיין גאנצען פוח.

געלערענט גטרא, געלערענט חניך.
געלערענט פערשטיין אפרעטער שפראך.
איסטאריע געאגראפעיע חשבונות אללערהאנד,
ازן ספרים געליענט מיט קלארען פערשטיאנד.

ער האט געלעהרענט מיט גאנץ גראים לומט.
בדי נאר צו וויסטען וועס ער האט ניט געוואויסט,
די בילדונג איז אידם אין קאָפ גוט אריין,
זיין הארץ איז געוווארען דורך בילדונג גאנץ פין.

די בילדונג מאכט דעם קאָפּ אַיְפְּגַעַלְעַט,
געט צו פֿערַשְׂטִין זָוָס מַעַן זַעַחַט מַעַן הַעֲרַט,
עם מאכט אַרְיכְּטִינְגּוֹן בְּיֵילְד פֿאַרְגַּעַשְׁטַעַט,
פֿון גָּאטְטָמּוֹן מַעַנְשָׁ אָוָן פֿון דָּעַר וּוּלְעַט.

דאָס רֶב אַיז דָּאָס הַעֲרַץ זַעַהַר פֿערַוּוַילְדַעַט,
זַוְּרַךְ סְפָּרִים דַּזְרַךְ בְּיַכְּעַר וּוּעַרְתָּ עַם גַּעֲבִילְדַעַט,
אַיז עַרְגַּסְטַעַן בּוֹהְ קָעָן מַעַן גַּוְטַעַם גַּעֲפִינְגּוֹן.
פֿון בְּיַטְעַרְעַ בְּלוֹטְעַן קְלִיְּבָעַן הַאנְגִּינְגּוֹן די בִּינְגּוֹן.

די בילדונג רַיְינִיגְטּ דָּאָס הַעֲרַץ גַּאנְצָ נָוָט .
פֿון שְׁלַעַכְטַע מְדוֹזָת פֿון בִּיְזָעַם בְּלוֹט .
עם מאכט אָנוֹט קִינְד צוֹ פֿאַטְעַר אָוָן מַוְטַעַר ,
עם מאכט צוֹ מַעַנְשָׁעַן אָמַעַנְשָׁ אָנוֹטַעַר .

אַצְוֹנְד אַיז די בילדונג שְׁוִין אַוְמַעְטִים ,
אַיְן גַּרְוִיסְעַ שְׁטַעַרטּ , אַיְן שְׁטַעַדְטְּלַעַה אַרוֹם ,
אַצְוֹנְד זַעַרְתָּ בַּיְלְדִוְנְגּ אַלְעַז מַעַהַר אָוָן מַעַהַר ,
וּוַיְיל אַיצְטָ קָומְטָ בַּיְלְדִוְנְגּ גָּאָר נִיטָן שְׁוֹעָר .

דָּעַר בְּחוֹרְיִיל שְׁטִיפְטָ אָוָן שְׁלַאָפְטָ זַעַהַר שְׁפַעַט ,
דְּרַרְיִיא שְׁעָה גַּעֲוַעַהַרְתָּ דָּאָס מַאְכָעַן זַיְן טַאַלְעַט ,
עַר שְׁמִידַט זִיהְ אָטָן וּוְאַשְׁטָן זִיהְ מַטְטַעַר קָאַלְאָן ,
אָגּוֹן זַעַחַט טַאַקְעַ אַוְיִם אַגְּעַבְיַילְדַעַטְרָ הַאָהָן .

צ'ו בילדונג האט ער זיך גאר פלוֹזִים געהָאָפֶט.
ער האט שווין ערנְעַץ אַבִּיכָּעֵל דערטָאָפֶט.
ער קיקט הין אוֹן הָעָר, ער האָלָט שווין בְּיִם אַק.
ער מְהוֹת עַם אַוְאָרָף אוֹן לוֹפְטַש שווין אַוְעָק.

ער האָלָט שווין גאנֶץ ווייט אַין דער פְּהִילָּאוֹאָפֶט.
ער האָלָט שווין גאנֶץ ווייט אַין דער מְהֻעָלָאָגֶע.
ער קען דאָך שווין אלְלָע מאָגָעָרָעָן פֿוֹן אַמּוֹר¹⁾ .
ער קען צעהָר גוֹטְמָאָכָעָן דאמְעָן דִּי קוֹר.

אט דאָרְטָעָן אַמְּיִידְיָל שְׂטִוִּיט וויי אַהֲלָץ,
זְוִיָּף אַיְהָר בִּסְסִיל בִּילְדוֹנָג אַיז זְיָא צְעהָר שְׂטָאָלָץ.
זְיָא קען דאָך אַבִּיסְסִיל דְּרָאָפָעָן קְלָאָוִיר,
אוֹן האָט שווין גַּעֲלִיְּעַנְטַבְּלָעָה דְּרִיאָא פִּיר.

פֿוֹן ווֹאָם אַיז אַיְהָר בִּילְדוֹנָג אוֹן פֿוֹן ווֹאָנָע?
זְיָא האָט שווין גַּעֲלִיְּעַנְטַבְּלָעָה אַבִּיסְסִיל רַאְמָאָנָע.
זְיָא האָט שווין גַּעֲבָעָה פִּיעָל טְרָעָרָעָן פְּעַרְגָּאָסָע.
וֹאָם ווֹאַינְקָע האָט זְיָך אַיְבָּעָר טְאַיְגָּקָע דְּעַרְשָׁאָסָע.

אַזְעַלְכָּע בִּילְדוֹנָג האָט גָּאָר גִּישְׁטַקְיָין ווּעְרָתָה.
דָּעָר קָאָפְט בְּלִיְּבָט רָום וויי אַקָּאָפְט פֿוֹן אַפְּעָד,
דָּאָם הָאָרֶץ ווּעְרָתָט ערְגָּעָר פּוֹל שְׁלַעַכְטָע מְרוֹזָת.
דִּי ערְשָׁטָע בְּפִרְהָה אַיז דִּי שְׂטִיקָעָלָע יַדְעָש.

(1) אַמּוֹר אַיז דָּעָר מְלָאָק פֿוֹן לְיעַבָּע.

סְעַן הָזִיבֶת בָּאַלְד אָז דֵי מָאָדָע נָאַכְזּוֹמָאָכָעַן,
פָּנוּ יְהִידִּשְׁקִים שְׁפָעַטָּעַן, פָּנוּ יְזָדָעַן אֲפָלָאָכָעַן,
וְוָאָם גָּוָט וְוָאָם שְׁלָעַבְתָּאָם דָּאָרָהּ מָעַן נִיטָּטָרָאָכָעַן
עַם אַיְזָאָדָעַן דֵי מָאָדָע דָעַם יְהִידִּין פָּעַרָאָכָעַן.

וְוַיְיל זִיְאָ וְוַיְיסִין נִיטָּזִין רַיְינָעַ רַעֲלִיגִיאָזָן,
נִיטָּזִין גַּעַשְׁיכְּטָעַן בֵּיזָעַטָּמָטָן פָּנוּ אַנְהָזִיבָּאָן.
זִיְאָ וְוַיְיסִין נָאָר דֵי רַיְידָן פָּנוּ אַלְלָעַזָּיָן שְׂזָנָאָים.
וְוָאָם דָאָבָעַן פָּעַרְזּוֹאָרָפָעַן מִיטָּטָלָאָטָעַן זִין פְּגָנִים.

זִיְאָ וְוַיְיסִין נִיטָּזִין דֵי מְעֻלוֹת, נָאָר זִין גְּמָרָזָנָות.
זִיְאָ וְוַיְיסִין נִיטָּזִין דֵי זְכָיוֹת. נָאָר זִין גְּמָרָזָנָות.
זִיְאָ זְעַנְעָן נִיטָּזִין בְּעַסְעָרָן דֵי אַנְטָעַסְעַטְמִיטָעַן,
פָּנוּ זְעַלְכָעַן גַּעַבְלִידָעַטָּעַן זָאָל נָאָט אָוָנוּ בְּעַהַיִתְאָן.

* * *

דֵי וְוַאָהָרָע בִּילְדוֹנָג מַאֲכָט גָּט אָונָ מִילָּד,
דֵי פָאָלְשָׁע בִּילְדוֹנָג מַאֲכָט שְׁלָעַבְתָּאָם אָונָ וְוַיְילָד,
דָעָר וְוַאָהָר גַּעַבְלִידָעַטָּעַר אַיְזָאָיָן פִּינְגָרָמָאָן,
דָעָר פָאָלְשָׁגְעַבְלִידָעַטָּעַר אַיְזָאָשָׁאָרָלָאָטָאָן.

די נאָטְרִיבּעַ האָנְדַּ

(א הַקְרֵבָה צוֹם לִיעֵד, שְׁתִי אֹוֵף מִין פֶּאֱלָקָ)

וּוִי שְׂטָאָרָק אָנוֹ מַעֲכְטִינְג אַיז דִּי נַאֲטְרִיבּעַ האָנְדַּ.
 וּוָאָמַן גַּיְיטִינְגטּ מִיךְ יַעֲנָעָם צַו בְּעַלְעַהָּרָעַן.
 אָז דָּאָמַן וּוָאָמַן אַיךְ וּוָיָּסְמִיטּ מִין פֶּעֲרִישְׁטָאָנְדַּ.
 מַזְ אַיךְ עַם בָּאָלְדַּ יַעֲנָעָם בְּעַרְקָלְעָרָעַן.

חַאֲטָשּׁ יַעֲנָעָר וּוַיְלַזְקַה צַו מִיר גָּאָר נִיטּ קָעָרָעַן,
 חַאֲטָשּׁ יַעֲנָעָר אַיז גָּאָר טַוִּיב וּוִי דִּי וּוָאָנְדַּ,
 מִינְגַּע קָלְיָגְסְטָעַ רַיְיד וּוַיְלַזְקַה נִיטּ הָעָרָעַן,
 אַיךְ הָאָבּ קָיִין כְּבָוד אַיךְ הָאָבּ גָּאָר שָׁאָנְדַּ.

פָּוֹן יַגְעָנְדַּ אָן אַיז מִיר וּוַיְיָא אָפָן וּוַיְגַדְךָ,
 פָּוֹן יַגְעָנְדַּ אָן הָאָבּ אַיךְ פִּיעַל פִּינְדַּ,
 פָּאָרוֹאָס חַ-זָּאָג יַעֲנָעָם: זַיְיָא נִיטּ בְּלִינְדַּ,
 קַוְקָאָן דִּי זָוִן וּוִי שְׁיִין זַיְיָא שְׁיִינְטַ.

עַם שְׂטָרָאָפְטּ מִיךְ יַעֲנָעָר וּוִי פָאָר אָזִינְדַּ.
 וּוֹעַן אַיךְ זָאָג אַיְהָם וּוִי אָפְרִינְדַּ אָנְטָעַר,
 אָטּ יַעֲנָעָר אַיז גָּלְיַיְה וּוִי אָבִיְזָעַם קִינְדַּ.
 וּוָאָמַן בְּיִסְטַּדְךָ דִּי בְּרוֹסְטַּדְךָ פָּוֹן זַיְגָעָר מַטְפָעַר.

אַיךְ זָאָנְגָעָר יַעֲנָעָם: דָו זַיְיָא נִיטּ פָעָרְוּוַיְלְדָעַטּ,
 וּוֹעַרְטַּעַר אַיְזָנְגָעָם בְּעַם אָנוֹ קְרִיצְטַּדְךָ צִיְין.
 אַיךְ זָאָג גָּאָר יַעֲנָעָם: זָוָעָר אָבִיסְטַּל גַּעֲבִילְדָעַטּ.
 וּוֹעַרְטַּעַר שְׂטָאָרָק בִּיְזָוּ אָנוֹ וּוֹאָרְפַטְךָ מִיר אָשְׁטִינְ.

גָּאַר חִרְפּוֹת בְּזִוְנוֹת הָאָב אֵיךְ פָּעָרְדִּינֶט,
פָּוֹן מִינֶעָ בְּרִידָעָר פָּאָרֶן אַמְתָה רִידָעָן,
אוֹיְף מִיר פָּאָלָעָן אָנוֹ דִּי הִטְמִילְשָׁע הִינְטָן,
פָּאָלְשָׁע קָאנְדִּידָאָטְעָן פָּוֹן דָּעַם גַּן עַדָּן.

פִּיעַל מָאֵל דּוּכְטָ מִיר חַ—וּעַל טַעַהַר נִיט וּעַלְעַן.
מִיט מִינֶעָ רִיד אַיְפְּרִיְצָעָן דָּעַם נָאָר,
צָו וּאָמָדָרָפָט אֵיךְ זִיךְ מַוְטְשָׁעָן, קָ�וּעַלְעַן.
גָּאַר אָנוֹ אַלְיַזְנָגָן גָּאַר אָנוֹ אַשְׁבָּר.

עַם אִיז אַבְעָר מַאֲכְטִינָג. דִּי גָּאַטְלִיבָע הָאָנְדָן,
וּאָמָס גִּיְתִּינָט מִיךְ יַעֲנָעָם צָו בְּעַלְעַהָרָעָן.
אָז דָּאָס וּאָמָס אֵיךְ זִוְיִס מִיט מִין פָּעָרְשְׁטָאָגָר,
מוֹ אֵיךְ עַם בָּאָלְד יַעֲנָעָם עַרְקְלָעָרָעָן.

דִּי גָּאָרָעָן דִּי שְׂוֹטִים זָאָלָעָן וּוְאָרְפָּעָן שְׂטִיְגָעָר:
אֵיךְ מוֹז וְאָגָעָוּ פְּרִיאָא מִין גַּוְעַדְאָנְקָעָן.
סָ-אִיז מִיר גַּעֲנָג וּוֹעֵן פָּוֹן טְזִוְעָנָד אַיְגָעָר.
הָעָרָט צָו מִינֶעָ רִידָן. אָנוֹ וּוּעַט מִיר דָּאָנְקָעָן.

אָט גָּאַר דָּעַם אַיְגָעָם מוֹז אֵיךְ דִּיְגָעָן.
וּוֹי אִין טְרִיְעָר קָגְעָכָט דִּינָט זִוְיַן הָאָר,
אָנוֹ וּוֹעֵן מִינֶעָ רִידָן בְּעַסְעָרָט זִוְיַן זִגְעָן.
אָט הָאָב אֵיךְ מִין לְזִין אָט הָאָב אֵיךְ מִין שְׁבָר.

~~~~~

שְׁטִיאָ אֹיֶף מֵין פָּאַלְקָ

הַקִּיצָה עַמִּי עַד מַתִּי תִּשְׁנָה
 הַן נָהָלֵל הַשְּׁמַשׁ הַאֲרָה
 הַקִּיצָה שִׁים עַגְגָה אֲנָה וְאֲנָה
 וּמְגָנָה וּמְקוּמָה אֲנָה חֲבִירָה
 רַיְלָג .

שְׁטִיאָ אֹיֶף מֵין פָּאַלְקָ גַּעֲנוֹג דִּיר שְׁוִין שְׁלָאָפָעַן
 שְׁטִיאָ אֹיֶף אָונָה מַאַךְ שְׁוִין דִּינְגָעָ אַיְגָעָן אָפָעַן ,
 וְוָאָם אִיז אֹיֶף דִּיר אַלְלִין אַזְוִי אַגְּרוֹזִים פָּלָאנָן ,
 וְוָאָם דָו אַלְלִין שְׁלָאָפָסְט בֵּין הַאַלְבָעָן טָאגָן

דִּי זָוִן אִיז לְאָנְגָע שְׁוִין אַרְוֹזִים אֹיֶף דָעָר וּוּעָלָט .
 זִיא הָאָט שְׁוִין אַלְלָעָן מַעֲנְשָׁעָן אֹיֶף דִּי פִּים גַּעַשְׁטָעַלְט
 גַּאַר דָו אַלְלִין לִינְסָט גַּעַקָּאַרְטְּשָׁעָט גַּעַבְּזִיגָעָן .
 אָונָה הַאַלְסָט נָאָה פָּעָסָט פָּעָרְמָאָכָט דִּינְגָעָ אַיְגָעָן .

---

(1)adam לְעֵד אִיז אַרְוֹזִים בְּשִׁנְטוֹת חַרְבְּטָן אֵין דָעָר צִיּוֹת וּוּעָן דָעָר יְוָד הָאָט
 גַּעַהָאָט גַּוְטוּ אַוִּיסְזִיכְעָן גַּוְטוּ הַאֲפְנוֹנָג , הָגָם דִּי צִיּוֹת אִיז בְּעִירָה פִּיעָל אַנְדָעַרְשָׁן
 גַּעַוְאָרְעָן פּוֹנְדָעַטְוּוּגְעָן הַאֲבָעָן , דִּי עַטְלִיבָעָ שְׁטְרָאָפָעַן , וְוָאָם רַיְדָעָן וּוּגְעָעָן חַכְמָה .
 בְּרָשָׁה , אָונָה דָּרָךְ אַרְצָן , נִיטָפְעָרָעָן זַיִעָר טָעָם , זַיִעָר וּוּוּרָתָה , וּוּילְדִיעָוָע
 מְעֻלָּות דָּרָאָף דָעָר מַעֲנְשָׁא אִין אַלְעָרְלִיאָ צִיּוֹתָן , הָן אֵין דִי גַּוְטוּ הָן אִין דִי
 שְׁלָעַכְטָעָן . וּוּילְדָן זַיִעָר מַעֲנְשָׁא גָּאָר קִיּוֹן מַעֲנְשָׁא נִיטָה , אֵין דִי אַלְלָעָן
 סְפָרִים פָּוֹן אַלְטָעָ אָונָה נִיעָחָבָמִים וְוָאָם וּוּרָתָגְעָרְדָט וּוּגְעָעָן חַכְמָה , דָרָךְ
 אַרְצָן בּוּשָׁה וּוּרָתָגְעָרְדָט גַּעַרְמָאָנָט קִיּוֹן שָׁוָם אַוְנְטָעְרָשְׁיָד צַוְוִישָׁעָן דִי גַּוְטוּ
 צִיּוֹת פָּוֹן דָעָם מַעֲנְשָׁעָן אָוב צַוְוִישָׁעָן זַיִן שְׁלָעַכְטָעָן צִיּוֹת וּוּרָתָגְעָרְדָט דָעָר
 דָעָר מַעֲנְשָׁא הַאֲבָעָן אִין אַלְעָרְלִיאָ צִיּוֹתָן טָאָקָעָ נָאָר דָרְיָבָעָר אַלְלִין וּוּילְדָן
 אֵין אַמְעָנָשָׁא .

נָאָכְדָעָם אָלָם adam לְיַעַד אִיז אַרְוֹזִים אֵין עַטְלִיבָעָ יְאָהָר אַרְוֹזִים הָאָט אַיְינָן
 פָּוֹן דִי בְּעִירָה מְטָעָן וּשְׁאָגָא נִיסְטָעָן גַּעַנוֹמוֹעָן דִי עַרְשָׁטָע עַטְלִיבָעָ שְׁטְרָאָפָעַן פָּוֹן אַיְהָם
 אָונָה הָאָט זַיִעָר אַבְיָסִיל אַוְמְגָעָנְדָעָרָט אָונָה צַוְגָעְפָאָסָט אַשְׁיָנָעָ מְעַלְאָדִיעָ אָונָה הָאָט
 עַם אַוִּיסְגָּעְבָּרְיָטָעָט אִין זַיִן נָאָמָעָן , דִי מְעַלְאָדִיעָ אִיז טָאָקָעָ אָפְשָׁר שְׁעַנְגָּרָ אלְסָ
 דִי פָּאָרְיָגָעָ נָאָר דִי וּוּרָתָגְעָרְמָיָט דִי רַיְפָמָעָן זַעְגָּעָן פָּעָרְדָּרִיָּט פָּעָרְקָרִיפָּעָלָט אַזְוִי
 אֵיז אֵין דָעָר מְעַלְאָדִיעָ הַאֲבָעָן זַיִן נִיטָה קִיּוֹן יְוּדִישָׁעָן טָעָם .

עם פְּלִיהַת דֵּי צִיָּת זִיא שְׂטִיעַת נִיט אֹנוֹ וּוְאֶרֶת .
הָאֱסָט פְּיַעַל פָּעָרָזָאמָט דֵּיקָה הָאָט נִיט גַּעֲאֶרֶת .
פָּעָרָזָאמָז וְשָׁעַ נִיט מַעֲהָר . זַהֲהָ וּוְאֶם פָּעָרְלִיְּרֶסֶט .
וּוְאֶם לִינְסָטוֹ אֹנוֹ חַלְמָסֶט אֹנוֹ פָּאַנְטָאַזְּרֶסֶט .

וּוְאֶם לִינְסָטוֹ אֹנוֹ חַלְמָסֶט דֵּי נָאַרְיִשָּׁע חַלְמוֹת ,
פָּוֹן אַלְטָע צִיְּטָעָן פָּוֹן גָּאָר אַלְטָע מִקְוּמוֹת ,
גִּיטָּא שְׂוִין יְעַגָּע צִיְּטָעָן סָ-אַיְזָן גָּאָר אַגְּיִעָץ צִיָּת .
אוֹנוֹ פָּוֹן יְעַגָּע מִקְוּמוֹת בִּיסְטוֹ לְאָגָן שְׂוִין גָּאָגָן וּוְיִיט .

דֵּיְין פִּינְסָטְעָרָע אַזְּיַע פָּוֹן וּוְאָגָעָן דָּו בִּיסְטָמָ אַרְזִים ,
אַיְזָן עַד הַיּוֹם פִּינְצָטָעָר אַיְהָר חַשְּׁקָּא אַיְזָן גָּרְזִים .
בִּיסְטָמָ לְאָגָן שְׂוִין פָּוֹן דְּאָרָט אַיְזָן אַיְרָאָפָא בִּיסְטָמָ הַיִּגְּנָט ,
סָא זַהֲהָ וְשָׁעַ גָּאָר וּוּי שְׂיִין דֵּי זְוִין דָּא שִׁיְּגָט .

עם שִׁיְּגָט דֵּי זְוִין סָ-אַיְזָן לִיבְטִינָג אֹנוֹ שְׂיִין .
דוֹ לִינְסָטוֹ אֹנוֹ שְׁלָאָפָסֶט וּוּילְסָט נִיט אַזְּיִפְשְׁטִין .
שְׂטִיעַת אַזְּיַת מִין פָּאַלְקָ גַּעֲנִינָג דִּיר שְׂוִין שְׁלָאָפָעָן ,
שְׂטִיעַת אַזְּיַת מִין שְׂוִין דִּינְגָע אַזְּיִגָּעָן אָפָעָן .

* * *

*

שְׂטִיעַת אַזְּיַת פָּוֹן גַּעֲלָגָעָר אֹנוֹ שְׁטָעָל זִיךְ אַנְיִדָּעָר ,
אַזְּיַי וּוּי אַלְעָ מַעֲנְשָׁעָן גַּלְיִיךְ אַזְּיִם דִּינְגָע גַּלְיִעָדָעָר .
פָּעָרְקָרִים נִיט דֵּיְין רַזְקָעָן פָּעָרְבִּיגָן נִיט דֵּיְין קָאָפָ .
אוֹנוֹ שְׁעָרָ זִיךְ אַרְוָם אֹנוֹ וּוְאֶשְׁ זִיךְ גַּוְטָ אָפָ .

טַהַת אָנוּ דִיְנֵעַ קְלִיְדָעַ וּוֹיַ אַלְלָעַ זַיַּה קְלִיְדָעַ,
וּוֹאָם דָאַרְפָּסְטוֹ דִי קְלִיְדָעַ פָוָן דִיְין עַלְטָעַר זַיַּדָעַ.
גַיְיא אַפְעָן גַאַס נִיט אֲרוּים אַיְן לְאַגְגָעַן חַאַלָאַט,
זַאַלָעַן מְעַנְשָׁעַן נִיט וּוַיַּזְעַן : אַט גַיְיט דָעַר אַזְיַאַט.

דוּ רַיֵּיד גַיְיט אַלְשָׁוֹן וּוֹאָם קִיְנָעַר פָעַרְשָׁטָעַת,
דִיְין לְשָׁוֹן אַיזְ פָרַעַמְדַ פָעַרְמִישֶׁט פָעַרְדְּרִיַּט,
דָאָם לְשָׁוֹן הַמְּדִינָה אַיזְ קְלָאַר אַונְ דִיְין,
דוּ רַיֵּיד אַיְהָם שָׂרִיב אַיְהָם זָאַל יְעַדְעַר פָעַרְשָׁטִין.

דוּ בִּיסְטַ פְּאַקָּעַ גַיְיט קִיְין גְּרוֹיְסָעַר בָּעֵל תָּאוֹהָה,
בִּיסְטַ אַבְעָר . מִיְין בְּרַדְעַר אַגְרוֹיְסָעַר בָּעֵל גָּאוֹהָה,
דוּ מִיְּגַסְטַ אַזְ דַוְ אַלְיַזְ בִּיסְטַ בְּיַיָּא גַאַט גָּאַר גַּעַבָּטַ,
אַט דַי וּוַיְלָדַע גָּאוֹהָה הַאַסְטַוְ פָוָן אַזְיַע גַּעַבָּרָאַטַּ.

דִיְין אַתָּה בְּחַרְפָּנָדְ טַהַוְתְּ דִיר גְּרוֹיְסָעַ רַעֲוֹתְ,
דָאָם מַאֲכַט דִיךְ בְּיַיָּא מְעַנְשָׁעַן נִמְאָם אַונְמָאָם,
דָעַרְצַו הַעַלְפָטַ קִיְין רַיֵּיד דָעַרְצַו הַעַלְפָטַ קִיְין טַעַנְעַן,
בְּיַז נְאַגְגָעַן דִי חַכְמָה וּוּעַט דִיְין זַיְגָגָעַן בְּעַשְׁיַגָּעַן.

גָאַר זָאַג זָעַ וּוֹאָם וּוַיְלָסְטוֹ פָוָן חַכְמָה גַיְיט הַעַרְעַן .
דוּ מִיְּגַסְטַ אַזְ חַכְמָה קָעַן דִיְין אַמְוֹנָה שְׁטָעַרְעַן ,
דוּ וּוַיִּסְ אַזְ חַכְמָה - גָאַר דִי וּוַאַהֲרָע אַונְ קְלָאַרְעַ-
אַיזְ צַדְקַה דִי אַמְוֹנָה דִי גַאַגְגָע פָאַדְפָאַרְעַ .

אמונה מיט חכמה איז דעם מענשען נאר מהיה,
אמונה און חכמה איז נאר א ווילדער היה,
אבל אמונה מיט חכמתה איז א מענשענבריגנד,
אבל אמונה און חכמתה איז א מענשענבריגנד¹⁾,

* * *

ענטלייפ גאנץ ווית פון חסידישע צדיקים,
די ניפטינגע שלאנגען. די גראסטע מזוקים.
פון שבתי-צבי זענען געליבען זיין גחסדים,
די חסידישע צדיקים זענען זיער ערדלמיטים²⁾.

אַגְּזָעָרָעָ רִיְנָעָ אַמּוֹנָהּ, אַגְּזָעָרָהּ הַיְלִינָעָ תּוֹרָהּ,
אַז בֵּין חַסִידִישׁעָן צָדִיק אַפְרָאַסְטָעָ סְחוֹרָהּ,
עַר מִישְׁטָן אַז זַיְאָ אַרְיִין פֶּסְלָת אַלְעָרְלִיּוֹ,
פָאָרָ רִיְנָעָם פִּינָּעָם גָּאָלָד פָּעָרְקוֹיְפָטָן עַר זַיְאָ.

וְוָאָם דָאַרְפְּסָטוֹ צַדְקָתָ פָאָר זַיְקָהּ דִי גַּטְעָ בְּעַטְעָרָ.
דוֹ יְזָדָ וְוָאָם מַאֲכָסָטוֹ מַעֲנְשָׁעָן פָאָר גַּעַטְעָרָ.
אָפָן שְׁרָעְקָסָטוֹ זַיְקָהּ פָאָר זַיְאָ אָנוֹ גָּעָלָד גִּיסְטָוּ זַיְאָ,
פָאָר בְּרָכוֹת פָאָר קִינְדָעָר פָאָר רַעֲנָעָן פָאָר שְׁנִיָּיָ.

1) דיווער שטראף איז זעהר דיטעליך ערקלעהרט אין דער הקדמה צו
דער געשיכטע פון רוסטלאנד געדראקט בשנת תרכ"ט בויאטאמיר.

2) דער לעוזר פערשטעהט ממתקמא או אין דעם שטראף רעדט זיך
נאָר פון די חסידישע צדיקים די פערפיהרער, אַבעָר בֵּית פון חסידים ווָאָם ווּרְעָזָן
פעַרְפִּיהָרָט דָוָךְ זַיְאָ,

אָנוֹצֵעַ נָאָט אִיז נְאָהָעַנְתַּ, צֹו אִיהָם קָעַן יְעָדָר צְוָטָרָעַטָּעַ,
דָּאָרְפָּסֶט קִיְּין פָּאָקְטָאָר צֹו אִיהָם אַלְיַיְן קָעַנְסָט אִיהָם בְּעַטְיַין,
וּוֹי גְּלוּיְבָסְטוֹ אָוִוַּת נָאָט אַדוֹ שׁוֹטָה דַּו נָאָר .
אוֹ דָּאָרְפָּסֶט צֹו אִיהָם פָּאָקְטָוְרִים וּוֹאָם נְעַמְעַן חָאָבָאָר .

דו גלוּיב ניט אין רמאים. אין נאט זאלסטו גלוּיבען.
טאָקע דרייאָ מאָל אין טאג זאלסטו אַיהם לוּיבען.
נאר ווֹיס דוּ מעַנְשׂ אוּ שְׁמִינִיסְט פֵּאָר נָאט.
טָאָ וּאָרָה זֶיךְ נִיט קְרִים זֶיךְ נִיט, זֶועָר נִיט צָום שְׁפָאָט.

צ'ו בִּיסְטוֹ מִשׁׁוֹגָעַ צ'ו אֵיז גַּעֲרִיהָרֶט דִּין מָיחַ,
וְואָס שְׁרִיְיסְטוֹ צ'ו גַּאֲטַמִּיט דִּין גַּאֲנַצְעַן פָּחַ,
דָּעַר גַּרְזִיסְעַר גַּאֲטַהְעַרְתַּעַט עַר אֵיז דָּאָקַ נִיטַּמְיַיבַּ.
פַּיְזַן דָּעַם קַלְעַנְסְטַעַן וּוְעַרְיַמְילַהָעַרְתַּעַט עַר זַיְינַ לְזַיְיבַּ.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִתְּנַדֵּן לְבִן-עֲמָןָה אֵין שָׁולֶן
אֵיךְ זַעַם הַזָּהָר מִאַכְסָט זַעַם מִשְׁגָּנָה אֹנוֹ דָּולֶן
זַעַם אֵיךְ גָּנָצָן רָוחִין . אֹנוֹ זַעַר נִתְּמָעָן בְּעַם
אֵיךְ בֵּין שְׂוִין גַּעֲוָאָהָגָט מִתְּדִין מִשְׁגָּנָה .

אֲבָעֶר דָּאַרְט אֹוֵף דָּעֶר בָּאָהָן מִיט דִּיר אַין וַיַּגְּנָאָן .
צְחוֹיְשָׁעַן פִּיעַל פְּרֻעַמְדָע וּוָאַם קִוְקָעַן דִּיקָאָן .
הַי דָּאוּעַנְסָט אָוָן קְרִימָסָט וַיְהִי מִיאָוִיךְעָסָט וּוְיִאָקָאָץ .
אַיְיךְ זַעַח פְּרֻעַמְדָע לְאַכְעַן אַיְהָ קְרִינְ שִׁיעַר דִּי פְּלָאָץ .

דו מְרָאֵנֶסֶט דָּאַךְ צִיצִית מְרָאֵנֶסֶט אֲטַלִּית קְפֹּזָן,
וְעַמְּ וּוַיְקֻלְּסֶט זַיְה אַיִן טַלִּית צָום לְאַכְעָן צָום שְׁפָאָטָן,
אָנוּן קוֹשֶׁט אָנוּן לְעַקְסֶט דִּי צִיצִית, דָעַם טַלִּית,
אַיְדָּיךְ זַעַה אַלְלָעַ לְאַכְעָן אַיְה פָּאֵל שִׁיעָר אָנוּן חַלְשָׁן.

ר' פְּרָעָמֵד עַמִּינְעָן עַם אֵיז אֲנוֹנָעֶר תּוֹרָם רַץ
צְדָקָה וְאַרְפָּעָן זִיךְ בְּיִם דָּאוֹנְעָן אֲהַעֲר אָגָן אַהֲן
סִיט מְשׁׂוֹגָעָן תְּנוּעוֹת אַגְּרָן גָּאָר אַן שָׁוּם בְּזָהָה
הַז יַד בִּסְטָמָה מְבָוה אֲנוֹנָעֶר מְהִיעָרָע קְדוּשָׁה.

אָז קְדֻשָּׁ קְדֻשִּׁים אֲנוֹנָעֶ רַיִנָּעֶ רַיִנָּע תֹּרָה,
אֲנוֹז וַיָּאָנוֹז וַיָּאָנוֹז הַיִסְטָן אֲנוֹז דָּעַם בּוֹרָא,
מֵא שָׁאָפָּ אֶפְּ דִּי מְנַהֲגִים פָּאֶלְשָׁע אָנוֹן קְרוּמָע.
הַז מִישׁ נִיט אַרְיַין אַז קְדוֹשָׁה דִּי טִומָא.

וְאַגְסָט דָּרִי מֶאָל אֵין טָאנָן אֹז גָּאַט אֵין אַיְנָעֶר .
שָׁעַר פִּיהָרֶט אַלְילִיָּן דִּי וּוְעַלְתָּא חַווּז אִידָּם קִינְעֶר .
טָא וּוְאָם בִּיסְטוּ יְוָד אֲנָאֵרִישָׁעָר חַלְפָּז ,
בִּיְטָסָט אָוִים אַיְזָן גָּאַט אַוִּיפָּט מְטָטָּמָט אָונָ סְנָדְלָפָּז .

גָּאת הָאֵת דִּיְה גַּעַשְׁטָרָפֶט, אֹונַ שְׂטָרָפֶט דִּיְה וּוִידָּר.
 דְּעַרְפָּאָר וּוָאָם אַיז פּוֹל דִּיְן מְחוֹזָר דִּיְן סִידָּוָר.
 מְיִת נְעַמְּעָן פּוֹן מְלָאָכִים. זַיְיא זַעֲנָעָן אַפְּגַּעַטָּעָר.
 דִּינְסָט עַבְּזָדָה זָרָה וּוִי עַשְׂוֵוּ דִּיְן פְּעַטָּעָר¹⁾.

1) עשו סבא ע"פ הדרש במדרש המובא בראשי על הפסיק ויתרוצ'יו.

בְּכִי רַיִן צו וּוֹעֲרָעָן פּוֹן דָּעֵר עֲבוֹדָה זָרָה .
דָּאָרְפָּסֶט וּוַיְסָעָן דִּין אַמִּינָה דִּי רַיִנְעַדְיַי קָלָאָרָע .
דָּעֵרְצָוּ דָּאָרְפָּסֶטוּ נָאָרְקִין מִיהָע אַסְפָּה .
נָאָרְקִין לְעַהֲרָגָעָן רַיִן תּוֹרָה אָוָן רַיִן חַנְקָה ¹⁾ .

וּוֹעָן גָּמָרָא וּוַעֲסָטוֹ לְעַהֲרָגָעָן מִיטָּן גְּלִיכָּעָן זַיְנָגָעָן .
וּוַעֲסָט אַין אַיְהָר אַזְיָּה דָּעֵם גְּלִיכָּעָן וּוֹעָג גַּעֲפִינָּעָן .
אַט דָּאָמ אַיְז דָּאָך דִּין שְׁלָאָק דָּאָמ אַיְז דִּין צָרָה .
וּוֹאָמ קְרוּטָע ְקֻעָּפְּ לְעַהֲרָגָעָן דִּיק חַנְקָה אָוָן גָּמָרָא .

ס- אַיְז דָּא נָאָך פִּיעָל צו זַיְגָעָן דִּיד מִיז פָּאָלָק .
דָּעֵר וּוַיְיל אַיְז גַּעֲנָגָן . דָּאָמ בִּיסְעָל נָאָר פָּאָלָג .
גַּאֲכָדָעָם וּוַעֲסָט שְׂוִין אַלְיָיָן גַּוּט פַּעֲרַשְׁטִיָּיָן .
וּוֹאָמ גַּוּט וּוֹאָמ שְׁלָעָכָט וּוֹאָמ מִיאָוָס וּוֹאָמ שְׂיָיָן .

וּוֹאָמ וּוֹעֲרָסֶטוֹ אַין בָּעָם וּוֹאָמ קְרִיצָטוֹ דִּי צִיָּן .
וּוֹאָמ וּוֹעֲרָסֶטוֹ שְׁטָאָרָק בִּיְזָי אָוָן וּוֹאָרְפָּסֶט מִיר אַשְׁטִיָּן .
וּוֹאָמ שְׁרִיְסָטוֹ וּוֹאָמ שְׁעַלְמָטוֹ וּוֹאָמ מַאֲכָסֶטוֹ אַגְּעַרְוִידָעָר .
אַיְהָקִין דָּאָה דִּין טּוֹבָה , אַיְהָקִין בֵּין דָּאָך דִּין בְּרוּדָעָר .

וּוֹי קוּמָט צו דִּיר יְוִדָּא אַגְּדָאָנָק אַוְיִסְטָעָר ,
אוֹגָט דָּאָרָף הַאָבָעָן צו זִיך אַמְּגִינִּיסְטָעָר
עָר ְקֻעָּן נִימְפִּיחָרָעָן דִּי וּוֹעַלְתָּאָן אַיְהָם —
וּוֹי קוּמָט צו דִּיר יְוִדָּא יְשִׁיעָע שָׁר הַפְּנִים ²⁾ .

1) דָּעֵר ת' פּוֹן חַנְקָה אַיְז רָאֵש הַתְּכָה פּוֹן תּוֹרָה . נָאָר דָּעֵר עַלְמָה
רוֹפָט מִיט דָּעֵם גַּאֲמָעָן חַנְקָה אַלְלָע כְּחַבִּי קְרִיש אַחֲרֵי תּוֹרָה .

2) שָׁר הַפְּנִים ҆дълъръ Министерътъ вътрешни хъдъръ

מיין האסכמה

(אויף דעם ביכיל וואם הייסט "מאגאוץ", 1)

דייגע ליעדר, מיין בעסטער פרײַנד,
זענען זעדר שיינגע איזידעלע פײַנְעָ.
און וויסטס אָז ווי מיר שיינט,
זענען זיא פיעל בעסטער פון מיינע.

מיינע ליעדר זענען ווי גאל ביטער,
אונ טהווען דאמ-רב אַשְׁטָאַרְקָעָן בַּיִם,
דיינע ליעדר זענען מלך און פוטער,
זיא זענען אלֶלֶע ווי האניג זים.

מיינע ליעדר זענען אלֶטֶע קאָפְּרִין,
איינגעשפֿאָרטֶע בֵּיזַע דעםפֿאָטֶעָן,
טיט זיערע אלֶטֶע צִין ווילען זי נאר גְּרִיזָע,
זיא לאָבען ניט נאר זיא שְׂפָאָטֶעָן.

דיינע ליעדר האב איך בעטראָכֶט,
זענען ינגע קינדרער מלָא חָן.
דאמ שְׂפִילֶט דאמ שְׂמִיפֶט דאמ לאָכֶט,
אונ דאמ צוֹפִיעַסְטָעַט זיך מיט אַגְּוִוִין.

1) איש משביל בעל נפש יקרה שלום בערנשטיין ע"ה, האט געדראָקט
בצאת הרב"ץ בוישאמיר זיין ביכעלע פון ליעדר וואם הייסט "מאגאוץ" אויף

גיט וויל בָּהָב אֲנָטָא צוֹינְגָעַן .
 הָבָא אֵיךְ גַּעֲונְגָעַן מִיְּנָעַ לַיְעָדָעַ .
 נָאָר פֶּדֶי מִין הָאָרֶץ זָאָל נִיט צוֹשְׁפְּרִינְגָעַן ,
 וּוֹעַ אֵיךְ זָהָה פֻּעָּהָלָעַר פָּוּן מִיְּנָעַ בְּרִידָעַר .

אֵיךְ זַיְגַּג נִיט אַלְיָדָיל נָאָר אֵיךְ שְׂרִיאָ .
 אַט זַעַן דָּאָס הָאָרֶץ טְהוֹת מִיר שְׁטָאָרָק וּוֹיָ .
 אֵיךְ בִּין אַזְיָנְגָעַר וּוֹיָ דָעַר פָּאָפּוֹנִיאָ ,
 דּוֹאָ בִּיסְטָמָט אָגָּאָמָטָר סָאָלָאוֹנִיאָ .

וּוֹיָ אַסְאָלָאוֹנִיאָ זַיְגָּסְטָוָא אַלְיָדָיל .
 זַיְגָּעַן אִיזְׁ דִּין נָאָטָוָר , וּוּעָרְסָט נִיט מִיעָדָ ,
 דִּין הָאָרֶץ אִיזְׁ אַגְּעָבָאָרָעָנָעָ פִּידָּילָ ,
 אַלְעָזָן וּוּאָם זַעַחְסָט אִיזְׁ בִּיאָ דִּידָא אַלְיָדָ .

מִיְּנָעַ לַיְעָדָעַ זַעְגָּעַן אֹוִיפָּ דָעַר זַוְעָלָטָ ,
 אַרְוִיסָמָ אֹוִיָּ וּוֹיָ קָאנְטָרָעָבָאָנָדָ)² ,
 מִין נָאָמָעָן אִיזְׁ אֹוִיפָּ זִיאָ נִיט גַּעַשְׁטָעָלָטָ ,
 בָּהָבָאָ מָוָרָא גַּעַהָאָטָמָ פָּאָרָזָ חַסְיָדָםָ הָאָנָדָ .

דָעַם בִּיכְעָלָעָ אִיזְׁ דָא דִּיעָזָעָ הַסְּכָמָה , דָעַר לְזִעְעָר וּוּעַט סְמָתָמָא פָּעָדָשָׁטָיקָ צָוָעָ
 וּוּלְכָעָן צְוֹעָק וּוּרְטָטָ דָא דָאָם לַיְעָדָ וּוּדָעָר גַּעַדְרוֹקָט צְוֹוִישָׁעָן דָיָ לַיְעָדָעָ , נָאָר
 דָעַם לַיְעָדָ "שְׁטִיאָ אֹוִיפָּ מִין פָּאָלָקָ" .

)² בְּשָׁנָה תְּרִכְשָׁתָ אִין זְטָאָמָירָ , דָאָרָט אִין אָוְנָטָעָר דָעַר הַעֲבָרִיָּאִישָׁעָ
 חַקְרָמָה גַּעַצְיָכָנָעָט דָעַר נָאָמָעָן "גָּרָ , דָלָ , מָךְ אָנִיָּ" ,

אין דיין מאנאיין איז בשרה סחורה,
גאנץ פינגע לידליך געשריבען איז וּשאָרְגָּנוֹן
דא חתמע איך מיך נאר איז מזרא.
דיין בעסטער פרײַנְד מ. גָּאָרְדָּאָן.

נאר אליעז אויף יענעט נאָז.

וּיְ קָלוֹג אִיז דָּעֵר מַעֲנֵשׂ וּיְ שָׁאָרֶף אִיז זַיִן זַיִן.
אוֹיְפִּיעַנְעָם צָו זַאֲגָעַן זַיִן מְשֻׁפְט זַיִן דיין.
אָבָעָר אוֹיְפִּזְקָה אַלְיָזָן קָעַן עָרְנִיט פָּעָרְשָׁטִין.
וּוְאָמָּגָוּט וּוְאָמָּשְׁלָעַכְתָּ וּוְאָמָּמִיאָמָּוּטָן שַׁיִן.

נאר יענעט קליין חטאל קען ער ניט פערצייחען.
וּיְ אָגָן-אָמְתָּר שׁוֹפְטָן וּיְ אָגָן-אָמְתָּר דיין.
אָבָעָר זַיִנְגָּעָן חַטָּאִים דֵי גְּרָעַסְטָעָן זַיִן,
אִיז ער זַיִה בָּאָלְדָן מַזְחָל וּיְ אַקְלָיִן קִינְד.

נאר יענעט חַפְרוֹן דיין וּיְ אָהָר,
דָּעָרְזָעָהָט ער עם בָּאָלְד זַיִן אוֹיְג אִיז קָלָאָר.
אָבָעָר זַיִנְגָּעָן חַטָּזָנוֹת גְּרוֹזִים וּיְ דֵי וּוּעָלָט,
קָעַן ער ניט זַעַהָעָן דָּאָמָּוּטָן אִיז פָּעָרְשָׁטָעָלָט.

נאר יענעט חַרְפָּה וּוְאָמָּוּטָן יעַנְעָם הָאָט גַּעֲטָרָאָפָעָן,
דָּעָרְהָעָרָט ער עם בָּאָלְד זַיִן אוֹיְעָר אִיז אָפָעָן.
אָבָעָר זַיִן גְּרוֹזִים חַרְפָּה זַיִן גְּרוֹזִים שָׁאָנְדָן,
קָעַן ער ניט הָעָרָעָן ער אִיז טַוִּיב וּיְ דֵי וּוּאָנְדָן.

נָאֵר יַעֲנָעָם מְעָשָׂה רֹעֶ פִּין בְּמָה יַאֲחֶרְעָן .
גַּעֲדִי נִקְטָעָר עַם גַּט מִיט אַגְּטָעָן זְכָרוֹן .
אַבְּעָר זַיִן מְעָשָׂה רֹעֶ וּוֹאָם עַר אַלְלַיִן טְהָוָת ,
פָּעָר גְּעָסָט עַר עַם בָּאָלְד אַזְּ דָעֶר מִינּוֹת .

עַר קְרִימָט זַיִד יַעֲנָעָם נָאֵה . עַר שְׁפָעָט עַר לְאָבָט ,
בְּכָנָן יַעֲנָעָר הָאָט אַמְּיאָוָס תְּנוּעה גַּעֲמָאָבָט ,
אַבְּעָר זַיִן מִיאָוָסָע תְּנוּעה זַיִן מִיאָוָסָע הַעוֹוִיה) ,
מִינּוֹט עַר עַם אַזְּ שַׁיִן סָס אַזְּ נָאֵר אַמְּחָה .

עַר שְׁבָרִית גַּעֲוָאָלְד חָאָפָט יַעֲנָעָם חָאָפָט .
אַפְּרָעָמְדִין קְעָרְבִּיל הָאָט עַר אַיְצָט דָעָרְטָאָפָט .
חָאָטְשׁ זַיִן גַּאֲנִין פָּעָרְמָעָנָעָן אַפְּיָלוֹ זַיִן הַעֲמָד .
אַפְּאָדִים גַּיְט זַיִנָּם אַלְיָזָן נָאֵר פָּוּן פָּעָרְעָמָד .

וּוֹאֵף גַּעֲמָט מַעַן אַשְׁפִּיגְיָל אַרְיבְּטִיגְעָן אַקְלָאָרָעָן .
אַזְּ אַיְהָם זָאֵל יַעֲדָעָר זַעֲהָעָן זַיִן אַיְגָעָן חַסְרוֹן .
וּוֹי אַזְּ בַּעֲסָטָעָן שְׁפִּיגְיָל פָּוּן נָאֵר דָעָם פִּינְסָטָעָן גַּלְאוֹן .
זַעֲהָט יַעֲדָעָר פָּלְעָקָעָן נָאֵר אַוִּית יַעֲנָעָם נָאֵז .

) הַעוֹוִיה , גַּעֲבָעָרְדָעָרְמָקָא גַּזְגָּעָרְדָעָרְמָקָא דָאָם וּוֹאָרט שְׁטָאָמָט פָּוּן הַעֲבָרְעִיָּשׁ

עַיְהָ , קְרִימָעָן , זַעֲהָה פְּנִיה , גַּעֲוִיה מִשְׁמוֹעַ .

די שטיפומטער

אַפְּנִין בֵּית־הַקְּבָרוֹת, אַוְגְּטָעֶר אַמְצָבָה,
הַעֲרָט זַיֵּה בִּיטָּעֶר אַקְוֵל פּוֹן אַנְקָבָה,
דָּאָם שְׁרִיְיט אַמְטָעֶר: אַי וּוֹיָא מִיר אַי וּוֹינְדַּ.
וּוֹאָם טְהוֹת אַשְׁטִיפְמְוֹטָעֶר מִין טְהִיְעָרָעַן קִינְדַּ.

סְמִין גַּאנְצָעָם לְעַבְעָן וּוֹאָם אַיְיךְ הַאָב פֻּעֲרָבְרָאָכְטַ.
אַיְזַן דָּאָם נָאָר גַּעֲוָעָן אַפְּינְגְּטָעֶרְעָן נָאָכְטַ.
סְמִין קִינְדַּ אַיְזַן מִיר גַּעֲוָעָן סְמִין לִיבְטַ סְמִין שְׂיִין.
אַיְצַט לִיְּדָעַט עַמְּגַעְבָּקָה גְּרוּזִים צְרוֹזִים אָגַן שְׂיִין.

מִיט בְּלוֹט פּוֹן הַאֲרָצָעַן הַאָב אַיְיךְ אַיְהָם עַרְצְוִינְגָּעַן.
כִּי הַאָב אַיְהָם גַּעֲוָאָשָׁעַן מִיט טְרָעָרָן פּוֹן מִינְגַּע אַוְיְינְגָּעַן.
אַיְצַט צָאָפְטַ מְעַן זַיִן בְּלוֹט מְעַן בְּרָעָבָט זַיְגַּע בִּינְגָּעַן.
עַר שְׁרִיְיט עַר וּוֹיְנְטַ עַמְּהַעְלָפְטַ אַיְהָם גִּינְטַ קִינְגָּעַן.

עַמְּשְׁטִיעָן מַעֲנְשָׁעָן פּוֹן אָרוּם אָגַן אָרוּם,
וּוֹאָם שְׁוֹוִיְגָטַ אַיְהָר אַלְלָעַ, צַו זַיְיד אַיְהָר שְׁטָמוֹם.
גַּעַן אַיְעָר דַּאֲרֵן אַיְזַן אַיְזָעָן אָגַן שְׁטִיְין.
פּוֹן קִינְדַּם הַיִּסְעָ טְרָעָרָעָן דַּאֲרָפַט עַמְּצָוְנִיְין.

אַט זַעַהַט דִּי שְׁטִיפְמְוֹטָעֶר שְׁלָאָגָט אַיְהָם אַיְזַן קָאָפַט.
זַיִא דַּרְאָפְעַט זַיִן פְּגִים, בְּלָטַ רִינְטַ אָרָאָפַט.
אַי שְׁלָאָגָט אַיְהָם, וּוֹאָרָפְטַ אַיְהָם אוֹיְף דִּי עַרְדַּ אַנְיִידָעַד.
אַי בִּיסְטַ אַיְהָם רִיְיסְטַ אַיְהָם, בְּרָעָבָט זַיְגַּע גַּלְיְעָדָעַר.

עד שרייט אומושער. א מושער העילף מיז.
ווען קענסט ניט העלפער טא געם מיך צז דיר.
שטייט אויף אללע טוידטש שטייט אויף געלאזיגנד.
שטייט אויף אללע טוידטש ראטטעוועט מײַן קינד.

אללע טוידטש ליינען רזהיג אין זיער רזה.
צז גאטסם כסא—כבוד פליה איך באָלד צז.
פּון גאטסם כסא—כבוד וועל איך ניט אָפְּטְרָעַטְשׁ.
בּיז עַד זַעַט דַּעֲרַהַעֲרָעַן מֵיַּן שְׂרִיְּעַן מֵיַּן בְּעַטְשׁ.

* * *

רבונֶו של עולם, וואו זענען דיינע רחמנות.
דער פֿאָטְעָר בִּיסְטוֹ פּון יתומים אונ אלמנות.
ווי קענסט דו זעהן ווי די מרשות.
גִּסְט אָוִים אויף מײַן יתום אִיהָר ניפְּטִיגַען בעם.

מײַנָּע יונגע יאהָרָען האָסְטוֹ מִיר אָפְּגַעַשְׁנִיטַשׁ.
בִּיסְטַה דו מְחוּיֵיב מֵיַּן יתום צז היטען.
פּון דיין וועלט האָב איך ניט געהאט פֿעַנְגַעַנְגַע.
טָא לאָז מיך חאָטְשָׁ רזהיג אין קָבָר אַיְגְּלִיגַען.

ווי קען איך אין קָבָר אַיְגְּלִיגַען בערוּת.
ווען ס—רייט מִיר אָרִין מֵיַּן יתומים בלוט.
ווי קע אָה צום גְּרוּב צוּרִיק זיך אָוְמְקָעָרָעַן.
ווען מֵיַּן גְּרוּב אָז פּוֹל מִיט מֵיַּן יתומים טְרָעָעַן.

* * *

נא שׁוֹיִינְגּ שׁוֹיֵן מַיִין קִינְדּ . זַיְיאָ רַזְהִינְגּ מַיִין נְשֶׁפֶה .
אֵיךְ הָאָבּ שׁוֹיֵן גַּעֲהָעָרֶטּ פֿוֹן גַּאֲטּ אַנְחָמָה .
גַּאֲטּ זַאֲגַטּ סּ — וּוּעַטּ זַיִן צַיְעַן צַרְוֹתּ אַנְ — עַנְדּ .
עַדּ וּוּעַטּ אַוְיסְלִיְיַעַן דִּיקּ פֿוֹן דָּעַרּ שְׁטִיפְמּוֹטְעָרָם הַעֲנָדּ .

די רְשַׁעַת די שְׁטִיפְמּוֹטָעָר וּוּעַטּ גַּאֲטּ בְּעַשְׁטָרָאָפָעָן .
אוֹתּ דַו מַיִין קִינְדּ שׁוֹיִינְגּ צַו גַּאֲטּ זַאֲלַסְטּ גַּאֲרָהָאָפָעָן .
פָּאָר אַלְלָעּ דִּיְנַעּ צַרְוֹתּ פָּאָר אַלְלָעּ דִּיְנַעּ לִיְידּ .
וּוּעַטּ גַּאֲטּ דִּיר בְּעַצְאָהָלָעּ מִיטּ נְחָמֹתּ אָוָגּ פְּרַיְידּ .

נוֹא שׁוֹיִינְגּ שׁוֹיֵן מַיִין קִינְדּ וּוַיְשּׁ אָפּ דִּיְנַעּ טְרָעָרִין .
דוֹ זַאֲלַסְטּ מִיךּ נִיטּ מַעֲהָרּ פֿוֹן מַיִין רַוְהּ שְׁטָעָרָעָן .
גַּאֲטּ וּוּעַטּ עַרְפִּילְלָעּ זַיִן הַיְלִינְעָם וּוֹאָרְטּ .
נוֹא קָעָן אֵיךְ שׁוֹיֵן לִיְגַעּוּ רַזְהִינְגּ אַזּ מַיִין אָרְטּ .

עַנְטֶלְזִיף פָּזָן אַיָּהֶם

וַעֲזַעַן זַעַמֵּט אַנְאָדָעַשׁ קָאָפּ . וַואָם עַר קָעַן גָּאָר נִימַּת זַיַּה .
אוֹגּ מִינְגַּט עַר אַיזּ קָלוֹגּ אוֹגּ מִינְגַּט עַר קָעַן גָּוֹט דִּיךְ .
עַר קָקְטַּט אַוְיַּף דִּיר גָּאָר תָּמִיד פָּזָן דָּעַר שְׁלַעַכְטָעַר זַיַּיט ,
עַנְטֶלְזִיף פָּזָן אַיָּהֶם גַּעַשְׂוִינְדּ , עַנְטֶלְזִיף גַּאנְץּ וַויַּיט .

עַר וַואָרְפַּט דִּיךְ תָּמִיד אַרְאָפּ בְּדִי זַיַּה צָו הַזְּיבִין .
עַר שְׁעַנְגְּדָעַט דִּיךְ תָּמִיד גָּאָר בְּדִי זַיַּה צָו לַזְּיבִין ,
אוֹיְבּ עַם אַיזּ גָּאָר בִּיאָ דִּיר דִּין כְּבָוד טַהְיִיעַר .
עַנְטֶלְזִיף פָּזָן אַיָּהֶם גַּעַשְׂוִינְדּ וַויּ פָּזָן אַפְּיִיעַר .

דיַיְנַע מַעַלּוֹת אַלְלָעַ מַאֲכַט עַר פָּאָר חַסְרוֹנוֹת ,
דיַיְנַע זְבִיוֹת אַלְלָעַ מַאֲכַט עַר פָּאָר עַזְוֹנוֹת ,
זַיַּיא בְּשָׁר וַויּ אַשְׁאָפּ זַאֲגַט עַר בִּיסְט טַרְיִיפּ .
עַנְטֶלְזִיף פָּזָן אַיָּהֶם בְּרוֹזְדָעַר גַּעַשְׂוִינְדּ עַנְטֶלְזִיףּ .

מִינְגַּט אַפְּשַׁר אָזּ עַר וַועַט אַמְּאָל דִּיךְ פַּעֲרַשְׁטָעַהּ .
עַר וַועַט דִּיךְ דָּעַר קָעַן וַועַט בִּיאָ אַיָּהֶם הַאָבָעַן חַן ,
דוּ הָאָסַט אַגְּרוֹיְסִין טַעוֹת , דוּ בִּיסְט גַּעַנְאָרָט .
עַנְטֶלְזִיףּ פָּזָן אַיָּהֶם גַּעַשְׂוִינְדּ , אַוְיַּילָעַ נִימַּת וַואָרט .

זונע ער דארפ דיך אַמָּאל פְּהוֹת ער דיך אַגְּלָעַט .
אונ באלד נאכדרעם מאכט ער פון דיר אַגְּעַשְׁפָּעַט ,
ער שְׁפָּעַט אונ לאכט פון דיר הינטער דיין רוקען .
ענטלויף פון איהם זאלסט איהם ניט אַנְקִיקען .

חאטש דו מײַנסט אַמת אָן שום אַמְצָעָות .
זאנט ער דו נאָרט אונ מײַנסט אַרְמָאוֹת .
רייד גְּלִיְיךְ , זאנט ער , אוֹ מײַנסט אַין דער קְרִים .
ענטלויף ענטלויף , גַּעֲשְׁווִינְד ענטלויף פון איהם .

דער באָרְשֶׁט

ווער עס איז נאר אין רעמענטשוק געוווען,
אנג האט נאר דארטען די חברה באָרְשֶׁט געזעהען.
אנג האט נאר דארטען גוט בעטראכט,
ווי חסידים עסען באָרְשֶׁט שבת צו נאכט,
דער ווועט פערשטיין פון באָרְשֶׁט דאמ ליעד.
וואם האט געמאכט אחסיד אַנְגּ—עהרליךער יוד.

נאָר ווער עס איז ניט געוווען אלליין,
אנג וויל דאמ ליעד גוט פערשטיין,
דאָרְפֿ ער נאר צוּהערען וואָרט בִּיאָ ווָאָרט,
וואָרְעַם אִיטְלִיכְעַם וואָרט האט דא זיַין אָרט,
עס איז דא חַלִּילָה ניט אַיִין וואָרט לִיגְעַן.
אָגּ אָזְיִי זָאָגּט דער חַסִּיד מִיט זיַין חַסִּידִישָׁעַן נִגְעַן.

אַגְּטַע וַואָהָה . אַמְּלִידִינְגָּעַ שְׁעהַ .
די חברה באָרְשֶׁט זענען אלַעֲשֵׂין דָא ,
דער באָרְשֶׁט איז פָּאָרטִינְגָּ צוֹם טִיש גַּעֲבָרָאכְט .
טא לאָמִיר עַסְעַן . עַסְעַן שְׁטִיטִית דָאָה נִיט די נָאָכְט ,
חַאָפְטַאָלְעַ אָונְגָעַסְטַהָאָפְטַה וַוי אַיְהָרָקְעַנְטַה ,
קִיְיַן לְעַפְילָ קִיְיַן נָאָפְילָ הַאָפְטַה מִיט די חַעַנְד .

חאָפַען מיט הָעֵנֶד איז נָאָר קִין חִידּוֹשׁ,
בְּיַא אָונָז חִסְדִּים אַיז דָּאָם דִּי עֲכַטָּע חִסְדִּותּ,
אוֹזִי חָאָפַט פָּעָן מיט הָעֵנֶד דָּעַם רְבִים שְׂרִים,
אָגִז דִּי מְצֻוָּה בָּאָרֶשֶׁט אַיז פָּעָן נָאָר אוֹזִי מְקִים,
דִּי מְצֻוָּה פָּוּן בָּאָרֶשֶׁט אַיז נָאָר מיט הָעֵנֶד צָוּחָאָפַען.
אָגִז בָּרָאָנָפַען צָוּ טְרִינְקָעָן נָאָר פָּוּן צָאָפַען.

דִּי מְצֻוָּה פָּוּן בָּאָרֶשֶׁט אַיז זַעַחַר הַיִּלְיָין.
יעַדְעַר פָּוּן דָּעַר חַבְרָה בְּרִינְגָּט דָּעַרְצָו אַחֲלָק,
אַשְׁטִיק גָּאנְדוֹ אַדְעַר אַינְדִּיק, זַוְּאָם עַר גַּעֲפִינְט,
אַט חָאָטַשׁ עַם בְּלִיְּבָט נִיט פָּאָר וּוֹיְבּ אָגִז קִינְדּ,
אָגִז וּוֹעֵן עַם שְׂרִיטָט דָּאָם וּוֹיְבּ: לְאֹז אַזְּפָטָרְגָּעָן וּזְיַין,
שְׁעַלְתּ מָעָן זַיְא אַז אַיְהָר טָאָטָעָן אַרְיָין.

דָּעַר בָּאָרֶשֶׁט זָאָל זְיַין בְּעַסְעַר אָגִז פָּעַטְעַר,
אַיז צָו גָּאנְבָּן אָגִז אַינְדִּיק אַגְּרוֹיְסָעָר הַיְּתָר,
זַוְּאָז מִיר זַעַחַעַן אָגִז אַינְדִּיק בְּיַא אַשְׁכָּבָן,
גָּאנְבָּן מִיר אָגִז בְּרִינְגָּעָן אַיז בָּאָרֶשֶׁט אִים צָוּ קָאָכָעָן,
צָוּמָן בָּאָרֶשֶׁט גָּאנְבָּן אַיז נָאָר קִין עַבְּרִיה,
פָּעָן אַיז דָּעַרְמִיטּ טְחִיחָה דִּי נִשְׁמָה יִתְּרָה.

דִּי נִשְׁמָה יִתְּרָה הָאָטּ פָּוּן בָּאָרֶשֶׁט הַנְּאָהָה.
זַיְא הָאָטּ דָּעַרְפָּוּן אַגְּאנְצָעָן זַוְּאָקּ הַשְּׁפָעָה.
נָאָר עַם אַיז אַיְהָר גַּעֲבָעָה בִּיטָּעָר אָגִז זַוְּעָר.
זַיְא שִׁידְטּ זַיְהּ מִיטָּעָן גּוֹף זַיְצָט זַיְא אַיז טְרוֹעָר.
טָא לְאָמִיר חַבְרָה טְרִינְקָעָן בָּרָאָנָפַעַן אָגִז וּזְיַין.
דִּי נִשְׁמָה יִתְּרָה מִשְׁמָה צָוּ זְיַין.

פָּעַר שְׂמִיטִית אֵיר שְׁוִין חֶבְרָה וּוֹאָם דָּא אִיז דָּעַר עַיְקָר,
דָּעַר דָּעַכְטָעָר עַיְקָר מְעַן זָאָל וּוֹעֲרָן גָּאנִין גּוֹט שְׁבָור,
טָא לְאַמְּרִיךְ וְשָׁעָר מְאַכְּעָן אַלְּלָעָן וְוַיְיָלָעָן לְחִים.
לְאַמְּרִיךְ וּוֹעֲרָן שְׁבָור נָאָר לְשָׁם שְׁמָים.
פָּוּן אַזְּעַלְּכָעָן שְׁבָורִים הָאָט דָּעַר בּוֹרָא אַנְּחָמָה
אַזְּעַלְּכָעָן שְׁבָרוֹת אִיז גּוֹט צָוָּעָר נְשָׁמָה.

בְּשָׁעַת דִּי שְׁבָרוֹת דָּעַר צִיְּלִיט יְעַדְעָר בְּעַזְנְדָעָר.
פָּוּן חַסְיִידִישָׁע צְדִיקִים פְּעוּשָׂות אָונָגְרָזִים וּוֹאַינְדָעָר,
וּוְיַי סְפָאַלְגָּט זְיַיָּא דָעַר בּוֹרָא אַלְּזָן וּוֹאָם זְיַיָּא זְאַגְּעָן.
וּוְיַי וְיַי בְּעָר עֲקָרוֹת מְאַכְּעָן זְיַיָּא טְרָאָגְעָן.
וּוְיַי עַמְּ הָאָט זְיַיָּא אַצְדִּיק מִיט אַמְּלָאָקָץ צְקָרִיגָּט.
הָאָט דָעַר אַיִּהְמָם פָּוּן בְּעַמְּ אַפְּלִינְגָּעָל אָוִים נְעַפְּלִינְגָּט.

פָּוּן פְּעוּשָׂות אָונָג מְשָׁקָה וּוֹעֲרָט יְעַדְעָר נְתָפְעָל.
דָּעַר פָּוּן וּוֹעֲרָט נְתָפְעָל אַפְּילָו אַפְּשָׁע יִשְׂרָאֵל.
דָעַר שְׁפְרִינְגָּט אָונָג פְּלָאָסְקָעָט מִיט אַהֲנָד אַוִּיפָּא אַהֲנָד.
דָעַר זְיַנְגָּט אָונָג קְלָאָפְט מִיטִּין הָאָנָד אַוִּיפָּא דָעַר וּוֹאָנָד.
דָעַר פָּוּן גְּרוּזִים הַתָּפְעָלוֹת שְׂטִיטִיט אָונָג דְּבָקָת.
דָעַר פָּוּן גְּרוּזִים הַתְּלִהְבּוֹת לִיגְט אָונָג מִיְּקָעָט.

רְבִי שְׁמִילִיק מִיט יַאֲסָעָן נְעַמְעָן זְיַיָּא אַינְטָעָרָעָן אַרְעָם.
אָונָג דְּרִיְיָעָן זְיַיָּא בְּיִידָע וּוְיַי אַוִּיפָּא מִיסְט אַזְּעָרָעָם.
דָעַר אִיז דִּי אַוִּינְגָּעָן פְּעַרְגָּלָאָטָצָט אָונָג אִיז פְּעַרְטָרָאָכָט.
אָונָג דָעַר שְׁמִיְּכָעָלָט. דִּי אַוִּינְגָּעָן צּוֹגְעָמָאָכָט.
זְיַיָּא הַאֲבָעָן בְּשָׁעַת מְעֻשָּׂה עַלְיָה הַנְּשָׁמָה.
דָעַר דִּיְקָה פָּוּן מְשָׁקָה אִיז דָאָס מְסִתְמָא.

די משקה וואשט אפ פון אלע זינד.
מאכט דיין פון חטאיהם ווי אקליעין קינד.
דען באָרְשַׁט איז טבטל אלע גוּרוֹת.
דען אִינְדִּיק איז מְבָפֶר אוּפֶט אלע עֲבִירוֹת.
חָאָטֵש מִיר חַבְּרָה זְעַנְעָן אַנְצָע וְאַךְ זִינְדִּיגַּן.
אייז אַגְּזָעָר כְּפָרָה פון באָרְשַׁט דָּעַר אִינְדִּיק.

ווען כלל יִשְׂרָאֵל וואַלְטָעַן זַיְד בְּעַדְאַכְטַּה.
צד עסן אִינְאַיְגָעָם באָרְשַׁט שְׁבַת צַו נַאֲכַט.
די מצוה מקיים זיין חָאָטֵש איין מאָל.
מייט משקה אָן מאָמַּה. מייט אִינְדִּיקָעָם אָן צַאָל.
וואַלְטָעַן דָּעַר בּוֹרָא בְּרוֹזָה הוּא זַיְעַר גַּעֲבָעַט אַגְּגָעַנוּמָעַן.
אגַן דָּעַר גּוֹאָל צְדָקָה וואַלְטָעַן באָלְד גַּעֲקִיפָּעַן.

די מַשְׁקָה

נוֹא לְאָמִיר שְׂוִין מַשְׁקָה טְרִינְקָעָן בְּרִידָעָר .
מִיר זָאלֶעָן דָּעֵרְלָעֶבָּעָן — צָו טְרִינְקָעָן וַיַּדְעָר .
נוֹא לְאָמִיר שְׂוִין טְרִינְקָעָן גַּעֲנוֹג שְׂוִין אַסְעָן .
וַיַּקְעַנְתָּ אַיְהָר אָזְוִי לְאָנְגָן אָנוֹ מַשְׁקָה פָּעָרְגָּעָסָעָן .
אָט וּוֹעֵן דִּי מַשְׁקָה וּוֹאַלְטָה אָונְזָן גַּעֲפָעָהָלָט .
וַיַּוְאַלְטָעָן מִר דָּעֵבָעָן אָוִוִּיפָּה דָּעָה וּוֹעַלְטָה .

די מַשְׁקָה מוֹ אֵיךְ עַהֲרַלְיךְ הַאַלְטָעָן .
אֵיךְ שְׁטִיְיאָ פָּאָר אַיְהָר אָזְוִי וַיַּפְאָר אָנְ-אַלְטָעָן .
דָּעָן זְיָא הָאָט גַּעֲקָעַנְתָּ מִיְּן אַלְטָעָר בְּאָבָעָן .
דִּי בְּאָבָעָ פְּלַעַנְתָּ זְיָא לִיעַב הָאָבָעָן .
פָּוֹן אַיְהָר הָאָב אֵיךְ נִירְשָׁת דִּי מַעַלָּה .
צָו טְרִינְקָעָן בְּיוֹן דָּעָק אָונְ אַלְעָז וַיַּיְלָע .

בְּשַׁעַת אֲשָׁדְכוֹן אֵיזְ גַּעֲקוֹמָעָן צָוּן וַיַּדְעָן ,
דָּעַם טָאַטָּעָן מִיטָּ דָּעַר מַאֲמָעָן אֲשִׁידָה רַיְידָן .
הָאָט מָעָן גַּעַרְעָט אָונְ גַּעַרְעָט , סִי גַּעַוּוֹאַרְעָן גַּיְשָׁט .
בְּיוֹן וְאַגְּעָן דִּי מַשְׁקָה הָאָט זִיה אַרְיִינְגְּעָמִישָׁט .
דִּוְרָה מַשְׁקָה אֵיזְ גַּעַוּוֹאַרְעָן דָּעַר שִׁידָה גַּעַשְׁלָאָסָעָן ,
דָּעַר טָאַטָּעָן אֵיזְ גַּעַוּוֹאַרְעָן דָּעַר מַאֲמָעָן חַתָּן .

טען האט מַאֲקָע בְּאֵל דִי חַתְגֶּנֶה גַּעֲמָאַבָּט .
גַּעֲטְרִינְקָעָן מַשְׁקָה דִיא גַּאנְצָע נַאֲכָט ,
מִיט גַּרְזִיסָע גַּלְעֹזֶר הַאֲבָעָן גַּעֲטְרִינְקָעָן אַלְעָן ,
לְפִבּוֹד דָעַם חַתָּן לְקַבּוֹד דָעַר בְּלָה .
דוֹרֶךְ כִּשְׁקָה הָאַט דָעַר טָאַטָּע דִיא מַאֲמָעָן גַּעֲנוֹטָען ,
דוֹרֶךְ מַשְׁקָה בֵּין אַיךְ אַוִיפָּה דָעַר חַעַלְט גַּעֲקוֹטָעָן .

אַיךְ גַּעֲדִיְינָק נָאָה אֹז בִּיאָ מַיִין בְּרִית .
אַיז מַשְׁקָה נִיט אַרְאָפְ פָּזְ טִישׁ .
גַּעֲשִׁרְיעָן הַאֲבָעָן אַלְלָעָן מַזְלָן — טֻוב .
דָאָס קִינְד זָאָל לְעַבְעָן אָונְ זַיְן אַרְבָּה .
אַט דְּרִיבְעָר טְרִינְקָעָן אַיךְ אַרְבָּה — כּוֹם .
דָאָס — רָב טְרִינְקָעָן גַּאֲרָן אָז אַסְאָם .

בְּאֵלָד מַעַן הָאַט מִיךְ עַנְטוֹואַהֲנַט פָּז בְּרוֹמַט .
הָאָב אַיךְ צָוּ מַשְׁקָה בְּעַקְוּטָעָן גַּרְזָוִים לוֹסְט .
אַיךְ הָאָב נִיט גַּעֲנוֹוָאלָט דָעַר מַאֲמָעָם קָאַשְׁקָעָן .
אַיךְ הָאָב גַּאֲרָן גַּעֲנוֹוָאלָט אַבְּיַסְעָלָעָן מַשְׁקָה .
חַ-פְּלָעָג טְרִינְקָעָן מִיט אַלְעַפְילָ פָּז אַשְׁקִיסְלָן .
אָונְ שְׁרִירְיעָן מַאֲמָעָן גַּיְבָּן נָאָה אַבְּיַסְילָן .

בִּיאָ מַיִין בְּרָמְצָוָה הָאַט מַעַן מִיר .
גַּעֲהַיִסְעָן טְרִינְקָעָן גַּאֲרָן אָז אַשְׁעוֹר .
פָּז אַלְלָעָן מַצּוֹת אַיז דִיא גַּרְעָסְטָעָן .
צָוּ טְרִינְקָעָן מַשְׁקָה גַּאֲרָן דִיא בְּעַסְטָעָן .
וּוֹעֵן אַיךְ טְרִינְקָעָן מַשְׁקָה אַגְּלֹעֲזֶר דְּרִיאָא ,
בֵּין אַיךְ פָּז אַלְלָעָן מַצּוֹת פְּרִיאָא .

ווען נאר די משקה רעדט מיך און .
מעג איך שיין אללע עבירות טahan .
מען קען קיין מאל מיך פאר עפּעם שטראפעּן .
וילל חמיד בין איך ניט אויסגעשלאלפעּן .
איך האב קיין בוישה קיין דרכּ אָרֶץ .
קְהַאבּ משַׁקָּה גַּעֲטָרִינְקָעַן אֵיזּ אוֹיפּ אַלְזּ אַתְּרוֹן .

בשעת מען האט מיך צו דער חופה געבראכט .
וואם דארף איך די צרה האב איך זיך בעדאכט ,
נאר באָלְדּ האט מען משקה געבראכט צו טראגעּן ,
די שבע ברכות אויפּ משקה צו זאנען ,
ווען איך וואָלְטּ דָא די משקה ניט אַנגַעַטְרָאָפּעּן ,
וואָלְטּ איך פָּזּ דער חופה באָלְדּ עַנְפְּלָאָפּעּן .

דא זאגט מיר די משקה קלונע דבוריים ,
דו שטייא גאנץ רוחיג . האב קיין יסורים ,
דײַין וויבּ ווועט דיקּ דאמ האָרֶץ אויסגעסען .
דו זאלסט נאר ניט און משקה פֿערְגָּעָסָעּן .
דו וועסט פָּזּ דײַין וויבּ קְלָלוֹת הָעָרָעָן .
דורך משקה וועלען זיא ברכות ווערטען .

אנן ווען דײַין וויבּ פֿערְקְרִימְטּ דעם נאו .
טרינק דו באָלְדּ אוֹים אַנְרוֹיסְעַ נלאו .
ווען זיא ווועט אויפּ דיר טahan אַגְּשָׂרְיָא .
דו טרינק באָלְדּ אוֹים אַיִינְסּ אָפּוֹנְיָא .
זאל זיא זיך שרייען ניט אויפּהעָרָעָן .
אונג דו זאלסְטּ נאר די גַּלְעָזָעָר קָעָרָעָן .

אווי איז טאָקע פֿערצִיַּיטּוּן גַּעֲשֻׁעָהָעַן
דער עין הַדְּבָר אֵין אָנוֹיִנְשְׁטָאָק גַּעֲוֹעַן.
די חַוָּה הַאֲמָת דָּעַם אָדָם אַנְגַּעַרְעֶדֶת,
עָר וְאֶל טְרִינְקָעַן מְשָׁקָה, עַם אֵין קַיִן חַטָּא,
וְעוֹן אָדָם וְוָאֶלְתָּחַלְיָה די מְשָׁקָה נִימְתַּל יַעֲבָעַן
וְוָאֶלְתָּחַלְיָה עָר וַיַּן חַוָּה אָרוֹיָם גַּעֲטָרְבָּעַן.

וְעוֹן דָּז בִּיסְט גַּעֲהַיְבָעַן אַדְעָר אַרְגְּנְטָעַר,
טְרִינְק נָאָר די מְשָׁקָה אָוָן וַיַּאֲנָאָר מִינְטָעַר,
וְעוֹן דִּיר אֵין אַמְּאָל די צִיְּיטְנִימְתַּל גָּוֹט,
די טְרִינְק נָאָר מְשָׁקָה פֿערְלִיכְעָר קַיִן מִוְּתָה,
דוֹרָה מְשָׁקָה וּוּרְטָעַט יַעֲדָעָר שְׂטָאָלָץ אָוָן פְּרִילְעָךְ,
פָּזָן אָנְ—אַרְגְּנְטָעַר שְׁמָשׁ וּוּרְטָעַט אַמְּלָךְ.

אֵיךְ הַאֲבָדָה די מְשָׁקָה לַיְעַב מִימְתַּל אִיהָר זִים לְשָׁוֹן,
אַמְּתָה וַיַּאֲקָסְטָמְיד מִין לְעַצְּטָעַן גַּרְאָשָׁעַן,
אֵיךְ הַאֲבָדָה שְׁוִין קַיִן גַּעַלְד נָאָר אַבְּיִסְלָל גַּאֲמָנוֹת,
אַמְּתָה אֵיךְ נִיבָּנָאָז גַּטְעַמְּשָׁבָנוֹת,
אַבְּיִ אֵיךְ בֵּין לוּסְטִיגָּאָוָן וּוַיְלָנִימְתַּל זָאָרְגָּעַן.
וְוָאָסְטָעַט מִינְדָּה תְּיִינְטָמְתַּל וְוָאָסְטָעַט זַיִן מַאָרְגָּעַן.

מִין בִּיסְעַלְעָר יַאֲהָרָעַן וְעוֹן אֵיךְ וּוֹעַל אַיְסְלַעַבָּעַן
וּוַיְלָאֵיךְ מַעַן וְאֶל טִיר אַין קָבָר מִיטְגַּעַבָּעַן.
אַפְּעַסְעַלְעָר מְשָׁקָה גַּאֲהָעָנְטָמְתַּל בִּיאָדָר וּוְאָנְדָמָן,
אַגְּרוֹזְסָעַנְלָאוֹ אַין דָּרָעַר רַעֲכְטָעַר הַאָנְדָמָן.
צָו תְּחִיתָה הַמְּתָנִים בֵּין אֵיךְ וּוַיְדָעָר דָּא.
אָוָן טְרִינְק בָּאָלְדָמְשָׁקָה אַין דָּרָעַר עַרְשְׁטָעַר שְׁעָה.

דער בזרא זאל נאר מײַן תפלה צוּהעָרָעָן .
אוֹ דער אַקְצִין זאל באַלד בְּטַל וועֶרְעָן .
עם זעֲנָעָן שׂוֹלְדִּינְגִּין דֵי דָזְרוֹת מִיט זַיִּעְרָעַ עֲבִירָות .
וּוֹאָסְמַשְׁקָה הָאָט גַּעֲבָעָה אַוְיָף זַיִּה דֵי גַּזְרוֹת .
צְדִיקִים זַעֲנָעָן גַּעֲנוּעָן אַוְנְזָעָרָעַ אָבוֹתָן אָבוֹתָנִי .
זַיִּיאָ הַאָפָעָן נִימְטַגְּעָן אַקְצִין אָונְפִּיטְיִינְגָּעָן .

אַיִּךְ הַאָב גַּעֲהָעָרָט פָּזְן פְּרוֹמָעַ לִיְּטַ .
אוֹ גַּוְטַּ וּוּעַט זַיִּין אַיִּין מַשְׁיחָהָם צַיִּיטַ .
פְּיעַל מַשְׁקָה וּוּעַט זַיִּין פָּאָר אַרְעָם אָונְ רַיִּיךְ .
פְּולַ מַשְׁקָה וּוּעַט זַיִּין אִיטְלִיבָּר טַיִּיךְ .
אַיִּךְ וּוֹאָלָט שְׁוִין דָעֶרְלָעֶבָּעָן מַשְׁיחָה זַאְלָ קַוְמָעָן .
זַוְאָלָט אַיִּךְ וּוּי אַפְּיַשְׁ אַיִּין טַיִּיךְ גַּעֲשָׂוֹאָזְמָעָן .

נָאָר זַאְל זַיִּיךְ שְׁוִין זַיִּין וּוּי עַם אַיִּין .
אַיִּיךְ טְרִינְקַ מִינְזַּן מַשְׁקָה אָונְ זַאְל אַקְצִין .
זַאְל זַיִּיךְ אַיִּין טְיִיכָּעָן וּוֹאָסְעָר לוֹיְפָעָן .
אַיִּיךְ קָעָן מִינְזַּן מַשְׁקָה אַיִּין שְׁיִגְקִיל קַיְפָעָן .
דֵי מַצְוָה פָּזְן מַשְׁקָה בֵּין אַיִּיךְ תְּמִיד מַקְיִים .
אָונְ זָאָג אַלְלָעַ וּוַיְלָעַ לְחִיִּים לְחִיִּים .

איך קען ניט פערשטיין

איך קען גאר ניט פערשטיין — איזט מײַנע נאמנות .
וּואם טהוֹת זיך איז פּוּזִין מיט די רבּוֹת .
אין פּוֹלִישׁ שְׂטָעָדְטְּלָעָךְ זְעהַט אַיְהָר דָּאָם-רָבּ .
אַיְדַּיל אַפְּרָאַסְטָאָק אַיְן צָעֵר אַיְזַע דָּעָר רָבּ .

אונ וווען עם טְרָעֶפֶט אַרְבִּיל אַיְן אַשְׁטָעָדְטִיל .
וּואם קען אַיְן גְּמָרָא זְאגּוּן אַקְרוֹזְמָעָן פְּשָׁטִיל .
הָאָלָט צָעֵר זְיךָ גְּרוֹזִים וְוי דָעָר שָׂוָר הַבָּר .
אונ אלעַ רְוִיפִּין אֲיָהָם : דָעָר גָּאוֹן דָעָר גָּדוֹל הַדּוֹר —

צָעֵר וּוַיִּסְטַּט נִיט קְלָאָר וּוְאָמָּמָא מַוְתָּר אַונְגָּשֶׁר .
דְּרוּם פְּסָקָת צָעֵר תְּמִיד : טְרִירִיף אַונְגָּסָוּר .
אַוְמִיזְסַט הַיִּסְטַּט צָעֵר וּוְאַרְפָּעָן יְוִדִּישַׁ עַסְעָן פְּאָר הַינְּדָ .
פְּאַרְשְׁטָעָרְט שְׁבָת . יּוֹם טּוֹב , אַנְגְּצָע גְּזַיְּנָד) .

איך האָב וּוְעַגְעָן דָעַם גַּעֲטָרָאָכְט גַּעֲלָלָעָט .
אין האָב נִיט פְּעַרְשְׁטָאַגְעָן בֵּין איך האָב גַּעֲהָעָרָט .
אוֹ דיַ חַסִּידִישׁ צְדִיקִים טַאַבָּעָן רְבָנִים .
וּואם קען וְשָׁעָ דיַ רבּוֹת הַאָבָעָן פְּאָר אַפְנִים .

אוֹ דיַ צְדִיקִים אַלְלִיאַן - זָאַלְעַן זַיְאָמִיר מַזְהָל זַיְן -
גַּעֲהָמָעָן קַיְיָן מָאָל אַגְּמָרָא אַיְן הַאנְד אַרְיָן .
אונ וווען עם טְרָעֶפֶט אַצְדִּיקָ קַוְקָט אַגְּמָרָא אָן .
שְׁבִּירִיעָן זַיְנָע חַסִּידִים : אַונְגְּזָעָר צְדִיקָ דָעָר גָּאוֹן .

) מעשה שהיה בשפאלע בערב חנ הפסח בשאלת דגים , בשנת תרטז :

וּוְאֶם דָּאַרְפַּת דָּעַם צְדִיקִים דָּבָר תּוֹרָה, יָרָאֶת שְׁמָם.
עַר דָּאַרְפַּת נָאֶר אֲבוֹיָּה פּוֹל מִיטִּין צְדִיקִים שְׁרִירִים.
דָּעַם צְדִיקִם מְנֻהָּגִים נָאַכְטָאָן, מִיט וַיַּן הַעֲנוֹה.
תָּמִיד מַזְפְּתִים דָּעַרְצִיְּלָעַן אַלְטָע אָגֵן נִיעָע.

* * *

אֵיך קָעַן נִיט פֿעַרְשְׁטִין, יַדְיַין מִיט גְּרָאָע בְּעַרְדְּלָעַךְ.
לוֹזִיפּוּן גָּאָה אַיְנְגִיל וּוְאֶם שְׁפִילָט זִיה אַיְן פֿעַרְדְּלָעַךְ.
אוֹג אִיטְלִיבָּעָר שְׁרִירִת מִיט וּוּפִילִיבָּחָר עַר הַאָט.
אוֹגְנוֹעָר רַבִּי דָעַר צְדִיק אַונְגָּעָר מְלָאָה אַונְגָּעָר גָּאָט.

אוֹג מַזְפְּתִים אָן צְאַהְל דָּעַרְצִיְּלָט פּוֹן אֵיכֶם יַעֲדָעָר.
די רַבְצִין דָעַר רַב די בְּאַדְעָרִין דָעַר בְּעַדְעָר.
די שְׁנִיְדָעָרִין דָעַר שְׁנִיְדָעָר, די שְׁוֹסְטָעָרִין דָעַר שְׁוֹסְטָעָר.
אוֹג יַעֲדָעָר אֵילְץ פְּעַהָר וּוְאֶם פְּעַהָר זַיְן קָאָפְ אַיְן פּוֹסְטָעָר.

פָּעַן דָּאַרְפַּת נִיט דָּעַרְצִיְּלָעַן אִטְלִיבָּעַן מַזְפְּת בְּפְרָט.
די מַזְפְּתִים פּוֹן צְדִיקִים זָעַגְעָן אַלְעָגְלִיךְ בְּמַעַט.
פּוֹן אַלְעָגְלִיךְ יַוְנְגִילִים מַזְפְּתִים, אַט הַעֲרָט אַיְין מַזְפְּתָה.
עַר אַיְן אַמְּאָל פּוֹן בְּעַט אַרְזִים טְרוֹקִין אָן . . . .

* * *

*

אֵיך קָעַן נִיט פֿעַרְשְׁטִין אֵיך וַיִּים נִיט פָּאָרְדוֹאָם.
אַיְן אִטְלִיבָּעָר חַסְדִּיל אַפְּינִין גִּיחָנָם אֲבָל הַבִּית.
אוֹג נָאֶר אָן שָׁוָם רְחַמְנוֹת אָן שָׁוָם גַּעֲפִיהָל.
וּוְאַרְפַּט עַר אַהֲן אַרְיִין אַט וּוּעַמְעָן נָאֶר עַר וּוְיל.

עד לאזט דארט בְּרַעֲנָעַן נָאָר אָן אַסּוֹפֶה .
דָּעַם גְּרַעַסְטָעַן חַכְמָה דָּעַם גְּרַעַסְטָעַן פְּהִילָּאָסָף .
פָּאָר אָאָם ? וּוְאָמֵן זְעַנְעָנוֹ דָּעַן זְיַגְעָנוֹ חַטָּאִים ?
עד פִּיהָרֶת זַיְהָ נִימָּת וּוְאָלָעַ מִשְׁגָּעִים

אוֹזֵךְ אִין גַּן עָדָן אִיז דָּעֶר שׂוֹטָה אַנְפָא.
אָונֵג עָר טָהִילֶט אָוִים חָלְקִים פָּוֹן עַזְלָם הַבָּא.
יְעַגְעָם גִּיט עָר גָּאָר גִּיט.—דָּעַם גִּיט עָר גָּאָר אַנוּעָק.
פָּאָר וּוָאָם ? זַיִד מִיר מַזְחָל, פָּאָר שְׂטִיקָלָעָה . . . ۱)

אָנוּ דַעַר לְזִיתֹן לִיעַנְתָ אֹוֵף שְׂמִיכְלָעָה צְוִירִיסְעָן .
אָנוּ יַעֲדָעֶר הַוִינֶד חַאָפֶט דַעַם בְּעַסְטָין בִּיסְעָן .
אָנוּ שְׁנוֹאוֹאַרְצָע הַיַּנְד שְׂרִיבְעָן אָנוּ קִוְמָט נָאָר אַיִן גָּאנְצָין .
אָט וּוַיְיל מִיר קָעָגָעָן אֹוֵף צְוִיָּיא לְאָפָעָם טָאנְצָין .

איך קען ניט פערשטיין נאך פמה ופמה זאכען.
איך מוז אבער שווינגען דעם חסיד ניט בייז צומאכען.
ער זאל מיך ניט זידלען ניט רופין אפיקרים.
נגיט שעלאטין אין טאטעם טאטען עד סוף כל הדרות²⁾.

1) דער אמת ווערט אפגעמאלט נאקט, וויל ער זשענירט זיך ניט,
 ער שעט זיך ניט פאר קייןעם, ווען דער אמת דארף ארוים זאגען אַווארט
 וואס איז ריכטיג אמת נאך זיין מחשבה, זיין געדאנקען, אונ זאל אקוראט
 פאמבען צו דעם וואס ער מיינט, זאגט ער עס ארוים ניט פערשטעלט ניט פערדעקט
 אונ ער ארט איהם גאר ניט וואס מענשען וועלען זאגען אַווארט איז
 גראב אַרוייסצ'וריידין, אַו ער פאמט ניט גאר פון מוליל אַרוייסצ'וביינגען אַזוי
 אַווארט ער זאגט ארוים זיין ווארט פריא אונ ער ארט איהם גאר ניט ווען
 אַפערשטעלט דאמע וועט עס הערען אונ וועט חילילה דערפונן חלש בליבען.
 2) די קללה פון אַרוח אין דיין טאטעם טאטען ענדענקט זיך פיעל מאַל
 בוה הלשון: אַרייח אין דיין טאטעם טאטען טאטען . . . . טאטען ארײַן
 ער פון כל הדורות.

א נײַעַר מְזֻפָּת

(פֿון אַצְדִּיק בֶּן אַצְדִּיק)

אַקְלֵין שְׂטַעַדְטֵיל סְטַרְיוֹקָע . אַיְהָר שֶׁם אַיְזַ אַבְעָר גְּרוּוּס .
 אַגְּרוֹזִיסְעָר אַצְדִּיק וּוְאַהֲנָט לְאַנְגַּשׁ שְׂוִין אַיְזַ אַיְהָר .
 פֿון אַידָּם זְעַנְעָן דָּאָרֶט נָאָךְ אַצְדִּיקִים אַרְזִים .
 פִּיר זַיְן הָאָט עָר נָאָר , אַצְדִּיקִים אַלְעָ פִּיר

אָפִין חַסְדִּיְשִׁין אַצְדִּיק אַיְזַ נְעַבְעָד אַגְּרוֹה .
 אֹז וּוּפִיל זַיְן עָר הָאָט מֹז יְעַדְעָר אַצְדִּיק וּוּעַרְעָן .
 חָאָטָשׁ גָּאָר אַפְּרָאָסְטָאָק -- אַבָּעָל עַבְּרִיה .
 אַצְדִּיק מֹז עָר זַיְן , סְקָעָן זַיְךְ דַּי וּוּעַלְתָּ אַבְּעַרְקָעָרָעָן .

דָּעַם אַצְדִּיקִים קְלֵין קִינְד בְּשַׁעַת סְלִינְגְּט נָאָךְ אַיְזַ וּוּעַגְּ .
 אַיְזַ שְׂוִין אַצְדִּיק . גָּאָר אַיְזַ פָּאָטָעָר גַּעֲרָאָטָעָן .
 אָונְגַּן וּוּעַן עָר וּוּעַרְתָּ אַבְּחֹורְלִיל אָונְגַּרְיִיט אַוִּיפְּ אַצְּעָגְּ .
 זְאָגְּעָן חַסְדִּים : עָר בְּאָרָעָט זַיְךְ מִיטָּן שְׁטָן .

בָּאָלִיד נָאָךְ זַיְן חַתְוִנָּה -- בִּיאָא דְּרִיְצָעָהָן יְאַהָר --
 פָּעַרְקְוִיְפְּטָעָר בְּרַכּוֹת גַּעַמְטָ קְוּוִיטְלָעָה צְוָיָּה .
 מִיטָּ אַלְעָ תְּנוּעוֹת פֿון אַצְדִּיק סְפַעַהַלְתָּ נִיטָּ אַהֲרָן .
 עַם רַוְּפְּטָ אֵיכָם יְעַדְעָר : רְבִי . עָר זָאָגְטָ יְעַדְעָרִין דְּרִיָּה .

ו) אַיְן פּוֹילְעָן רַוְּפְּטָ מַעַן אַלְעָרְלִיָּא צַעַטְעַלְעָד מִיטָּ דָעַם נַאֲמָעָן קְוּוִיטְלָעָד
 דָעַר וּוּאַסְטָמְטָ צְוָם חַסְדִּישִׁין אַצְדִּיק בְּרִיְינְגְּטָ אֵיכָם אַפְּרִיָּן אָונְגַּרְזָו לִיְגָטָ עַל
 בִּיאָא אַצְּעַטְעַלְעָד , אַקְוּוּטְעַלְעָד . אַיְזַ וּוּלְבָעָן עַם אַיְזַ אַוְפְּגָעָשְׁרִיבָעָן זַיְן בְּקַשְׁתָּ
 וּאַס עָר פָּעַרְלָאָנְגָטָ פֿון דָעַם אַצְדִּיק .

אין שטעדט אין שטעדט לעך ווערט אַנערוּדר .
אַסְטְּרִיוֹקָעֶר פְּאַהֲרֶט , בָּאַלְד וּוּעַט עַר אַנְקוּמָעַן .
אַט עַרְשַׁט אַיז אַיְגָעֶר גַּעֲוֹעַן ? דָּאַם פְּאַהֲרֶט זַיִן בְּרוּדֶר .
גְּרִיְיט וּוַיְדָעֶר אָן יַדְעַלְעָה גְּרִיְיט אָן דֵּי מַזְוִוָּן .

נוֹא יַדְלָעָה , יַדְעָנָעָם , גַּעַשְׂוִינְד צָוָם צְדִיק לְזִיפְט .
פְּאַר בְּרֻכּוֹת , קְמִיעּוֹת וּוְאַרְפָּט גַּעֲרְבָּלָעָה וּוַיְמִיסְט .
לוֹיִפְט נִיכְּבָּעְזִיעְטְּנִיקָּעָם פְּרִישָׁע גַּשְׁמָקָה קוֹיִפְט .
די בְּעַמְּטָע גַּשְׁמָלָע פָּאַר הַאֲבָ אַוְמִיסְט .

עַם לוֹיִפְעָן אָוָם דֵּי סְטְּרִיוֹקָעֶר אַזְוִי וּוַיְיִדְיָקִים .
דָּעַר אַרְזִים דָּעַר אַרְיִין אָוָן לִיְדִיגִין אָוָים דֵּי בְּיִטְלָעָה .
וּוַיְ פִּיר בְּיִזְעָה וּוְעַלְפָה וּעֲנָעָן דֵּי פִּיר צְדִיקִים .
פָּוּן יַדְלָעָה . שְׁעַפְעַלְעָה , שְׁינְדִּין זַיִן אָפָּה בְּיִטְלָעָה .

אַזְוִי זַעֲגָעָן אֲפִיקּוֹרִים , אַבְעָר מִיר חַסְידִים וּוַיִּסְעִין .
אוֹ דֵּי . פִּיר סְטְּרִיוֹקָעֶר זַעֲגָעָן פִּיר מְלָאָכִים מַמְשָׁ .
דָּעַר בּוֹרָא פְּאַלְגָּט זַיִא אַלְץ וּוָאַם זַיִא הַיִּסְעִין .
אַמְּלָאָה אַיז בִּיאָה זַיִא אַגְּ-אַוְנְטָעָר - שְׁמָשָׁ .

זַיִא פְּאַהֲרָעָן גַּעֲבָעָה אָוָם פָּוּן אַגְּנוּעָר טַוְבָּה וּוּעֲגָעָן .
וּוּעָן זַיִא וּוֹאַלְטָעָן זַיִצְיָן אַין דָּעְרָהִים וּוַיְ שְׁרוֹזָת .
וּוֹאַלְטָעָן אַין עַרְגָּעָן גַּט גַּעֲוֹעָן קַיִן זָוָן אָוָן קַיִן רַעֲגָעָן .
אָוָן אַלְלָעָה וּוַיְיִבְעָר וּוֹאַלְטָיָן גַּעֲוֹעָן עַקְרוֹת .

פַּיְעֵל מִזְפְּתִים דָּעֲרָצִיְלֶט מַעַן פֹּוֹן דִּי פִּיר סְטְרִיוֹקָעֶר
אֲבָעֶר אַלְץ אַלְטָע מִזְפְּתִים מִיט נִיעַ לְאַטְעָם .
דִּי זַעֲלְבִּינָעַ מִזְפְּתִים וּוָאַם פֹּוֹן אַלְטָעַן פִּיפִיוֹקָעֶר .
סָ-אַיז נִמְאָם צָו הָעָרָעַן דִּי אַלְטָע סְמָאַטָּעָם .

אַט הָעָרָט אַמְזָפָת , — אַמְזָפָת גָּאָר שְׁפָאנְגָל נִיאָ —
וּוָאַם הָאַט עַרְשָׁט בְּעוֹזִין , פֹּוֹן דִּי פִּיר . אַיִינְגָעֶר .
פֹּוֹן גָּאַנְצִין שְׁטָעַדְטִיל זַעֲנָעַן אַלְלָע גַּעֲנוֹעַךְ דָּעָרְבִּיאָ .
אָגָן-אַמְתָּר מִזְפְּתִים עַם לִיְקִינְט נִיט קִינְגָּעֶר .

הָעָר אַיִינ סְטְרִיוֹקָעֶר עַסְטַט נִיט-דָּאָם וּוַיִּסְיָן אַלְעַ קְלָאָר —
אַיִן גָּאַנְצָעַן טָאג קוֹמֶט קִיְּזָן שְׁפִיְּזָן אַיִן זִין מוֹיְל אַרְיָין .
אַחֲזָן גַּעֲקָאַכְטָע מִילָּה — אַיִן גָּלָאוּ מְרִינְגְּקָט עַר גָּאָר —
עַם זַעֲנָעַן טָאַקָּע אַלְלָע אַמְלָאָה מוֹעַר וַיִּין .

אָגָן גָּאָר נִיט לְאָגָן הָאַט זִיה גְּרָאָד גַּעַטְרָאָפָעַן .
עַר אַיִן גַּעַבְעָה קְרָאָנָק גַּעַוּוֹאָרָעָן — נִיט הַיִּינְט גַּעַדְאָכָט .
מַעַן אַיִן גַּעַשְׂוִינְד צַו דָּעַם דָּאַקְטָאָר גַּעַלְאָפָעַן .
מַעַן הָאַט טָאַקָּע בָּאָלְד דָּעַם דָּאַקְטָאָר גַּעַבְרָאָכָט .

דָּעַד דָּאַקְטָאָר הָאַט בְּעַטְרָאָכָט אַיִן בָּאָלְד דָּעַרְקָעָנֶט .
אוֹ אַיִן דָּעַם צְדִיקָם קְרִיְּנָק אַיִן שְׁוֹלְדִינָג דִּי קְעָבִין .
זִין גָּלָאוּ מִילָּה הָאַט זִיא גַּעַקְאָכָט אַיִן צְוֹגְנַעַבְרָעָנֶט .
עַר הָאַט אַיִּהְמָן גַּעַגְעָבָעָן אַמְיִטְלָל צָוּם בְּרָעָבָעָן .

דער מיטיל האט געווירקט עם האט ניט געווערט.
ס-אייז פון צדיק ארוים דאמ וואם האט איהם פארשידט.
דאם איין גלאז מלך אייז אבער געווארען פערקערט.
אויף שטיקער פיש אונ פלייש צימעם אונ קאמפאמט.

וֹצֵא זַיִן פָּאָר דָּעַר וּוּלְט

ווען איך וויל זיין יוֹצֵא פָּאָר גָּאָר דָּעַר וּוּלְטָן,
איך זאל גָּאָר טָהָונְן דָּאָם וּוּאָם אַיְתְּלִיבָּעָן גַּעֲפָעָהָלָט,
ווען איך זאל זיין אַפְּיָלוּ פָּוּן גָּאָר דִּי קָלוֹגָע,
טָהָונְן טָהָונְן נָאָרֶעֶשׂ אַךְעָר גָּאָר מְשֻׁגָּע.

אט הַיִּנְטְּ טָהָוָא אַיךְ אָזְזִי אָוֹזִי מָאָרְגָּעָן גָּאָר פָּעָרְקָעָרט
וּוַיְלִי יְעַגְּעָם גַּעֲפָעָהָלָט עַמְּ נִיטְהָאָב אַיךְ גַּעֲהָעָרט,
אַיךְ גָּעָן גָּאָר נִיטְעַנְדִּיגָּעָן וּוּאָם אַיךְ חַיְבָא אָן צְוָהָונְן,
אט וּוַיְלִי אַיךְ הָאָב גַּעֲהָעָרט אָוּ יְעַגְּעָר לְאַכְטָה דָּעָרְפָּוּן.

ווען איך טָהָוָא אַיְצָט וּוַיְלָעָר, זָאָגָט יְעַגְּעָר : סְאַיזְ קְרוּם,
נוֹא טָהָוָא אַיךְ בָּאָלָד וּוַיְיְעַגְּעָר זָאָגָט דָּעָר : סְאַיזְ דּוּם,
טָהָוָא אַיךְ הַיִּנְטְּ וּוַיְלָעָר זָאָגָעָן יְעַגְּעָעָן : סְאַיזְ שְׁלַעַכְתָּ,
טָהָוָא אַיךְ מָאָרְגָּעָן וּוַיְיְעַגְּעָר זָאָגָעָן דִּי : סְאַיזְ נִיטְ רַעַכְתָּ.

ווען איך בֵּין אַחֲפִיד זַעַה אַיךְ דָּעָר מְתַנְגֵּר לְאַכְטָה,
נוֹא וּוַעַר אַיךְ אַמְתַנְגֵּד, בֵּין אַיךְ בַּיִּים אַחֲפִיד פָּעָרְאַכְטָה,
וּוַעַר אַיךְ גָּאָר אַפְּרָאַנְצִיזְן, גַּעֲפָזְצָט דָּאָם בָּעָרְדִּיל פִּינְ¹⁾,
שְׁעַלְמַיִּן זַיִּאָ מִיכְ בִּיְדָע : אַזְ טַאַטְעָם טַאַטְיִן אַרְיִין.

1) מיט דעם נאמען פראנציזו רוֹפָט מען אין פולין אוּיך אין וואַלְן
אַיְדִין פָּוּן הַיִּנְטְּיִיגָּר וּוּלְטָן, אָזְזִי וּוַיְלִי רוֹפָט אין לִיטָא אַגְּבָילְדָעָטָן
וּדְרִין מיט דעם נאמען "בָּעָרְלִינְגָּר".

עם זאנט צו מיר יונער : אויב דו פאלגנט ניט מיר .
זועט דיר פערישלאסן זיין פון גן עדו די טהיר .
אונ דער זאנט מיר : אויב דו זועסט יונעם הערש .
זועסטו אין ניחם אייביג פערפאלו זוערען .

עם ציהעת מיך דער אַהער אונ יונער שלעט אַהין .
אונ דער אונ יונער זאנט אויפ מיר זיין משפט אונ זיין דין .
דער טרייבט מיך פון גן עדו יונער נוארטט מיך איז ניחם .
היינט זועטען זאל איך פאלגען צו דעם אַדרער יונעם .

דרום טהוא איך נאך מיין זונען איך טהוא נאך מיין געוויסען .
זואם דער אונ יונער זאנט וויל איך גאר ניט זוייסען .
איך טהוא מיר נאך מיין שכט איך טהוא ווי מיר געפההלהט .
אונ טראקט גאר ניט — זועגען יוצאה זיין פאר דער זעלט .

* * *

ניא זואם איז דען די זעלט , איך זאל זיין יציא פאר אידר .
די זעלט איז טאקט גרוים . גרוים גאר אן אַשעור .
אַבער די זעלט פון יוצאה זיין איז דאך זעהר קלין .
זואעם יעדער מענטש בעטראקט זיא גאר פון זיך אלליין .

די זעלט זואם יונער וויל פאר אידר זיך אויספינען .
אייז גאר אַביסיל מענטשי זעלכע אַרום איהם זונען .
מייט זעלכע ער קוּמֶט צוֹאָמֶען אונ האט מיט זיא אַהענדייל
מיט פִּיטְלִי טרייטיל טודרום , ברינע , שְׁפֵרִינְצָע גְּנַעֲנְדִּיל

צַוְאֵל אִיךְ מִיקְהָ דָעַן מִוּטְשָׁעַן צַוְאֵל אִיךְ טִיקְהָ דָעַן קְנוּעֶלְעָעַן.
פָאָר יְעַנְעָם וְעוֹלָט זַיִן יוֹצָא יְעַנְעָם וְעוֹלָט נְעַפְעָהָלִין.
וְוָאָס יְעַנְעָם וְעוֹלָט נְעַפְעָלָט נִיטָוָס וְוָאָס עַמְמָה נָאָר אֲרָעָן.
דָאָס-דָבָר אַיְזָה יְעַנְעָם וְעוֹלָט פּוֹל מִיטָגְזָע נָאָרָעָן.

חָאָטָשׁ יְעַנְעָ נָאָרָעָן יְעַנְעָן גָאָנִץ פְּיַעַל אָונָגְזָעָר רַיִיךְ.
צַוְאֵל אִינְגָעָם אַרְעָמָעָן שְׁוֹטָה יְעַנְעָן זַיִיא אַלְלָעָ גְלִיכְ.
דָעָם שְׁכָל פּוֹן אַיִין קִינְדָהָאָבָעָן טְוִיזָעָנדָ קִינְגָעָר.
אָונָגְזָעָנדָ בְּלִינְגָעָדָ עַהֲעָן גִּיטָמְעָהָר וּבִפְילָ אַיִין בְּלִינְגָעָדָ.

אָונָגְזָעָטָ מִיטָדָעָם שְׁכָל נְעַהָעָרטָ זַיִךְ נָאָר גִּיטָאָן.
דָעָר זַאָק בְּלִיְבָט אַזְאָק חָאָטָשׁ אַיִן אִיהָם אַיִזְאָמְלִיכְ.
פּוֹן רַיִיכְ שְׁוֹטִים לְזִיפָאִיךְ תְּמִיד וּוִיִּיט אָוּעָק.
אִיךְ וּוִיל גִּיטָיְזָא זַיִן פָאָר אַגְּנָעָפִיהְלָטָע זַעַק.

אִיךְ טְרָאָכָט קִיְין מָאָל זַיִן יוֹצָא, אָונָגְזָה נָאָה מִין פְּעַרְשָׁתָאָנְדָ.
וְוָאָס דָעָר אָונָגְזָעָר זָאָגָט אַרְטָמְהָ מִיקְהָ וּוִי דִי וּוָאָנְדָ.
אִיךְ טְהָוָא מִיר גּוֹט אָונָגְזָעָט אַזְוִי וּוִי מִיר נְעַפְעָהָלָט.
אָונָגְזָעָט נָאָר קִיְין מָאָל וּוִיְסָין וְוָאָס זָאָגָט דָאָרוֹזָיפָ דִי וְעוֹלָט.

○

אַ מִשְׁלָךְ

אֲ בָּעוֹזִים וּוְאֶם דֵּי קָעֵכִין הָאָט גַּעֲבָרָאָכְט אֵין קֵיךְ .
אוֹנֵן הָאָט מִיט אַיִּהְמָן גַּעֲנוֹוִישְׁטָט דֵּי בָּלָאָטָע פֿוֹן אַיְהָרָע שֵׁיךְ ,
אוֹנֵן הָאָט גַּעֲטָרָאָכְט אַרְזִיסְנוֹוָרְפִּין אַיִּהְמָן אֵין דְּרוֹיִסְעָן ,
הָאָט פָּלוֹצִים דָּעֶרְלָעֶבֶט אֲכָבּוֹד גָּנָר אַגְּרוֹיִסְעָן .

צַו פָּוֹצִין קָלִיְיךָרָע הָאָט מַעַן מִיט אַיִּהְמָן אַנְגָּעָהָוִיבִּין .
בּוֹי קָעָן עַם זַיִן ? אַזְוִיפְּ שְׁבָרְגִּינִּיק אֵין אַלְמָן צַו גָּלוֹזְבָּעָן .
דָּעָר מִשְׁרָתָה פֿוֹן שְׁטוֹבָה הָאָט גַּעֲמָאָכְט אַגְּרוֹיִסְעָן כּוֹם .
אוֹנֵן הָאָט גַּעֲנוֹמָעָן פָּוֹצִין דֵּי קָלִיְיךָרָע פֿוֹן זַיִן בְּעַלְ-הַבִּית .

דֵּי קָלִיְיךָרָע זַעַגְעָן גַּעֲנוֹעָן פֿוֹן טְהִירָעָן גַּעֲנוֹאָנדָן ,
אֲבִיסְלָן נָאָר פָּעֶרְשְׁמִירָט אֵין שְׁטוֹבָה פֿוֹן דָּעָר וּוְאָנדָן ,
דָּעָר שְׁבָרְגִּינִּיק הָאָט דָּעַם בְּעוֹזִים דָּעֶרְתָּאָפְט .
אוֹנֵן הָאָט מִיט אַיִִים דֵּי קָלִיְיךָרָע גַּעֲרִיבִּין גַּעֲקָלָאָפְט .

דָּעָר בְּעוֹזִים הָאָט אַנְגָּעָהָוִיבָּעָן אַזְוִיפְּ דֵּי קָלִיְיךָרָע טְאָנְצָעָן .
עָרָה הָאָט בִּיאָ זַיִא גַּעֲלָאָזִין זַיִן בְּחָנָה נָאָר אֵין גַּעֲנָצָעָן .
עָרָה הָאָט זַיִא אַזְוִי גַּעֲקָלָאָפְט אַזְוִי שְׁטָאָרָק גַּעֲרִיבָּעָן .
אוֹזְמָע אַזְנָאָר פֿוֹן אַיִִים אֲהָלָבָעָר גַּעֲבָלִיבָּעָן .

עָרָה הָאָט גַּעֲאָרְבָּעָט טְרִיאִיא - מַעַן מוֹדָעָם אַמְּתָה זַעַגְעָן -
אַזְוִיפְּ זַיִנְעָ טְרִיאִיאָקִיְתָה הָאָט מַעַן נִיט וִיךְ צַו בְּעַקְלָאָגָעָן .
נָאָר דָּאָם אֵין דֵי צְרָה , וּוֹי קָעָן עָרָמָאָכְעָן דֵּי קָלִיְיךָרָע רִיןִין .
זַעַגְעָן עָרָה אֵין דְּזַרְךְ אֵין בָּלָאָטָע פָּעֶרְשְׁמִירָט אַלְיְוִין .

וּואם מַעֲהָר עַר הָאָט זִיך צְיָ דֵי קָלִידָעֶר גַּעֲרִיהָרֶת
הָאָט עַר זַיִיא אַלְזִיָּן מַעֲהָר אַיִן בְּלָאַטְעָ אַיְנָגָעַשְׁמִירֶת
אַזְוִי אֹזֶם וּוּעַט זַיִיא נִיטָּהָלְפִין וּוְאַשְׁעָן אַיִן רַיְבָּעָן
זַיִיא וּוְעַלְעָן שְׂוִין פַּעֲרַפְּלָעַקְט אַזְיָף תְּמִיד בְּלִיְבָּעָן.

וּוי דָעֶר שְׁבָרְנִיק טְהוֹת מִיט זַיִן בְּעַל הַבֵּית קָלִידָעֶר
טְהוֹת דָעֶר בְּעַל הַבֵּית מִיט זַיִן קִינְד וּואָם גַּעַדְת אַיִן חַדְרֶ
עַר שִׁיקְט אַיִּהְם צְוָא מַלְמִיד וּואָם עַר אַיִן גַּאֲר אַחִידְזִישׁ
אַלְא — יַזְצֵלָה וּואָם קָעָן נִיט אַפְּלִילּוּ פַּרְאָסְטָע יַזְרָעָשׁ.

דָעֶר מַלְמִיד אַרְבָּעַט טְרִיאִיא, זַיִן מִיחָא אַיִז גַּעַבְעָה גְּרוֹזִים,
גַּאֲר וּואָם פָּאָר אַפְּעוֹלָה קַומְטָט פָּוּן זַיִן מִיחָא אַרְזִים.
אֹז וּואָם מַעֲהָר עַר מַוְטְשָׁעַט אָוָן לְעַהְרִינְט דָּאָם יַזְגְּנִיל
אַלְזִיָּן מַעֲהָר פַּעֲרַדְאַרְבָּט עַר זַיִן שְׁבָל זַיִן צִינְגִּיל

מיין זידוי

(פֶּאָר דַּעַם חַסִּידִישׁעַן צְדִיק)

איך בין זיך שוין מודה, איך בין זיך מתודה,
 אונג שלאג מיך אין הארצין על חטא.
 אויף דעם וויאם אללע וויסין בונדיי,
 וויאם איך האב אפין רבין גערעט.

פָּז הַיְלִינְגָּן רַבִּין הַאָב אֵיךְ גַּעֲלָאָכְט.
 אונג חַסִּידִים גַּעֲמָאָכְט ווֹי דֵי בְּלָאָטָע.
 אַצְּנָדְהָאָב אֵיךְ מֵיךְ שַׂוִּין גַּוְתְּ בְּעַטְרָאָכְט.
 אֵיךְ הַאָב שַׂוִּין אויף אַלְצָדִינְגְּ חַרְטָה.

וֹי בֵּין אֵיךְ גַּעֲוָעָזִין אַשְׁוֹטָה אַטְּפָש,
 מִיטְ דִּעְוָות גַּאנְצָ פָּאֶלְשָׁע אונג קְרוּטָע,
 אֵיךְ בֵּין אַרְיָין צְוִישָׁין רֹוחָות אונג קְלִיפָּות.
 אֵיךְ בֵּין אַרְיָין אֵין דֵי נְזָן שְׁעָרִי טוֹמָאָה

וֹי בֵּין אֵיךְ גַּעֲוָאָרָעָן גַּעֲגָעָן רַבִּין אָגְ אַפְּיקָרָם,
 מִיטְ שְׁלָעַכְטָע אונג פָּאֶלְשָׁע מְחַשְּׁבָות.
 מיין נְשָׁמָה אֵיזְ דָּאָה פָּז גַּאנְצָ הַוִּיכָּעָן שֶׁרֶש.
 אֵיךְ הַאָב גַּעֲהָאָט גַּאנְצָ טְהִיעָרָע אָבוֹת.

עם פְּלָעָגָט תָּמִיד לִיְכָתִין מיין חַסִּידִישׁעַר פָּנִים.
 דֵי שְׁבִינָה הָאָט תָּמִיד גַּעֲרִזָּה אַוִּיף אֵיהם.
 אַיְצָט הַאָב אֵיךְ אַפְּנִים פָּז אָוְנוּעָרָע שׁוֹנָאים,
 פָּז אֵיהם אֵיזְ אַרְאָפְּ דָעַר צְלָם אֱלֹהִים.

מֵיַן הָאָרֶץ אִי מִיר אֹוִיפְ שְׂטִיקְלָעַד צּוּבְּרָאָכָעַ .
מֵיַן אֹוִיגָעַן רִינָעַן אִים טְרָעָרִין .
אֹוִיפְ דָעַם וּוְאָמַ אַיךְ בֵּין אֹזְוִי וּוַיִּת פָעָרְקָרָאַכְיַן .
אַיךְ וּוְיל מִיקְ שְׁוִין צָום רְבִין צְוִירִיקְקָעָרָעַן .

* * *

אַיךְ בָעַט אַיךְ גְּבָאַינְגַן , מֵיַן הָאָרֶץ מֵיַן נְחַמָּה .
לְאָוָט מִיקְ שְׁוִין צָום רְבִין אַרְיִינְלוּיְפִין .
אַרְאַטְעַווּעַט גַּעַשְׁוִינְד אַיְזְדִּינְסַ נְשַׁבָּה .
אַיְהָר וּוְעַט דָעַרְמִיט עַזְלָם הַבָּא אַיְנְקִיְפִין .

אַגְּבָאַינְגַן אַיְהָר זְאַלְט דָעַרְפָּאָר לְאַנְגַן לְעַבְעַן .
אַיְהָר הָאָט מִיר גַּעַעְפָּעַנט דִי טְהִיר ,
אַיךְ זְעה שְׁוִין דָעַם לִיכְטִינְגַעַן פְּנִים פָוָן רְבִין ;
אַיךְ קָוָק שְׁוִין אֹוִיפְ אַיְהָם עַר קוּקָט שְׁוִין אֹוִיפְ מִיר .

* * *

אַרְבָּוֹנוֹי אַיךְ וּוְיל שְׁוִין אַיךְ מְחִילָה בְּעַטְיַין ,
אַיךְ הָאָב גְּנָאָר פָּאָר אַיךְ אַגְּרוּס בְּוַיְשָׁה .
אַיךְ קָעָן גְּנָאָר צַו אַיךְ נִיט נְהַעַנְטַן צַו טְרָעַטְיַין ,
אַיךְ הָאָב שְׂטָאָרָק מְזָרָא פָּאָר אַיְיָעָר גְּרוּסָה .

בְּיַיָּא אַיךְ אֵין שְׁטוּב אֵין אַלְלָע חֲדָרִים .
זְעַנְעַן פּוֹל מְלָאָכִים גְּנָאָר אֵן שְׁעוּר .
פָוָן זְיַבְצִינְג אָוּמוֹת אַלְלָע זְיַבְצִינְג שְׁרִים .
שְׂטִיעַן זְיַא אַלְלָע בְּיַיָּא אַיךְ בְּיַיָּא דָעַר טְהִיר .

עם ציטערין פאר איך די מלאכى חבלה,
עם היטין איך די מלאכى השרת,
דען שטן האט תמיד פון איך אין מפללה.
דען מלאך רפאל איז איער משרת.

אייהר רבוני זיד גראעסער פון אונגעראע אבות.
אייהר קענט דאך מיט גאט אלליין ריידין,
בייא איך איז דאס מאעסער פון מלאה המות,
בייא איך איז דער שליסיל פון דעם גו עדן.

די נאקוּטָעַ נְשֶׁמֶלֶעַ וּוֹאַם קוּטָעַ אָזִיף דָעַר וּוְעַלְתַּ
לִיגָעַן אַלְלָעַ בֵּיא אַיךְ רְבוּנוֹי אֵין שְׂוִים.
אנַג אִיטְלִיבָעַ עֲקָרָה פָאַר אַבְּסָעָלָעַ גַּעַלְדַּ
נְעַמְטַ זַיְהַ פָוַן דָאַרטַּן אַנְשֶׁמֶלֶעַ אַרְזָוִים.

די זוֹן די לְבָנָה זְעַגָּעַן אַיְעָרַע דִינָעַר.
זַיְהַ הַאֲבָעַן מַזְרָא פָאַר אַיְעָר גַעַשְׁרִיאָ,
אייהר היַסְטַ אֵין שְׁבָט אַבְּלִיזַ מִט אַדִינָעַר.
אֵין פָמוֹ — אַפְרָאַסְטַ מִט אַשְׁנִיאָ.

עם בוקען זיַה פָאַר אַלְלָעַ לִיבְטִינָעַ שְׁטָעָרַעַן,
אוֹויַ וּוֹיַ פָאַר דַעַם בְּסָא הַכְבּוֹד,
עם שְׁטִיעָן פָאַר אַיךְ וּוֹי קְנַעַבָּט פָאַרְין הַעֲרָן.
אַלְיָזַר הַנְּבִיא אָנוֹ מְשִׁיחַ בָּן דָוִד.

איך וויל איך שווין רבוני מחללה בעטין .
איך האפ נאר פאר איך אגרזים בושה ,
איך קען נאר צו איך ניט נאָהענט צוטרעתין ,
איך האפ שטארק מזרא פאר איער גראזים קדושה .

איך שטייא פאר איך רבוני , איך שטייא אונ ציטער ,
עם ברענט מיר אין האצין ווי פיעער ,
עם אין מיר נעהך פינסטער אונ ביטער ,
איך וויל שווין ווערטן איער חסיד אטראיער .

איך בעט איך שווין רבוני טויזענד מאל מחללה ,
אונ גיט מיר שווין איערע ברכוז .
נאר זאגט מיר צו קענט איהר די בעדרין אין סמילע
טא קושט וועז זיא דרייא מאל אין . . .

~~~~~

מִין כְּעַצְטָעַר טָאג

ונְתִיחַי הַשִּׁירָה אֲתָבֵי לֵי גַּרְהָ
בֵּי אֶמֶת חַפְשָׁה רֹוחַי בָּה דְּבָקָתִי
וּכְיַיְנַם בְּיָמַי דְּבָרַ אַלְיָה מְלָה גַּדְהָ
רוּחַי לֹא סָרָה וְלֹיְם אַחֲרָן שְׁתָקָתִי.

אַזְעַלְתָּ אֵיךְ מַוְזַּה פָּנוּ דִּיר שִׁידְיוֹן .
אֵיךְ וּוַיִּם נִיטַּה וּוְאַהֲן אֵיךְ וּוְעַל אַרְיַין .
צַו אַיִן דָּעַם גִּיהְנָם צַו אַיִן גַּן עַדְן .
אַדְעַד אָפְשָׁר וּוְעַל אֵיךְ גַּאר נִיטַּזְיָן .

אֵיךְ וּוַיִּים אַיִן דָּעַר עַרְד וּוְעַט לִגְעַן מִין גַּת .
אַבְעַר דַּו מִין נְשָׁמָה וּוְאוֹ קַומְסָטוֹ אַהֲן .
צַו וּוְעַסְטוֹ טָאַקָּע אַיִן הַיְמָעֵל אַרְזִיף .
צַו וּוְעַל אֵיךְ וּוְיִסְעַן וּוְאוֹ אֵיךְ בֵּין ?

וּוְעַן דַּו וּוְעַסְט זַיְה אַרְוּמְשָׁאַטְאִיעַן .
אַיִן פְּרִיאַען הַיְמָעֵל אֹונַ פְּרִיאַען זַיְה .
מִיטַּיַּן פְּרִיאַען לְעַבְעַן גַּאר אַנְיַעַן .
צַו וּוְעַל אֵיךְ וּוְיִסְעַן אוֹ דַו בִּיסְט אֵיךְ ?)

וּוְעַן דַּו וּוְעַסְט קוּמְעַן דָּאַרְט צְוַאַמְעַן .
מִיטַּיַּעַן יְעַנְעַן נְשָׁמוֹת וּוְאַס קְעַנְעַן דִּיךְ .
אֹונַ מִיטַּמִּין טָאַטְעַן מִיטַּמִּין מִין מַאַמְעַן .
צַו וּוְעַלְיַן זַיְיאַה וּוְיִסְעַן אוֹ דַו בִּיסְט אֵיךְ ?

1) אֵם אַיִן אַנְיַה כָּאן מַי בָּאן .

צָו וַיַּעֲשֵׂת וַיִּסְעוּ אֹנוֹ גָּדְיִינְקָעָן .
מִין וַיַּיְבֵּ אֹנוֹ מִנְעָן קִינְדָּעָר צְוּיָּא .
צָו וַיַּעֲשֵׂת דָּאָרְטִין נָאָה זַיָּא בַּיְנְקָעָן .
אֹנוֹ וַעֲלִין וַיִּסְעוּ וַואָם מַאֲכָעָן זַיָּא ?

אֹנוֹ וַעֲן דָּו וַיַּעֲשֵׂת דִּין לְעֶבֶן פִּיהְלָעָן .
וַעֲן דָּו וַיַּעֲשֵׂת וַיִּסְעֵן פָּוּן זַיָּה אַלְלִין .
צָו וַיַּעֲשֵׂת נָאָה הָאָבָעָן דָּעֶרֶץ אַוְילָעָן .
אַלְץ וַעֲלִין וַיִּסְעוּ אֹנוֹ פַּעֲרָשְׁטִין .

צָו וַיַּעֲשֵׂת וַיְדַיְּה אַזְיָה דָּאָרְט בַּעֲגַעַהָן .
צָו וַיִּסְעֵן וַואָם טָהָות זַיָּה אָוּמָעָדָוִם .
דָּאָרְט אַיְתָּפְרָעָן זָוָן אֹנוֹ אַיְתָּפְרָעָן דִּי שְׁטָעָרָעָן .
אַזְיָה אַיְבָעָר זַיָּא אָרוּם אֹנוֹ אָרוּם .

צָו וַיַּעֲשֵׂת נָאָר הָאָבָעָן נָחָת דָּעֶרֶפְוּן .
וַעֲן דָּו וַיַּעֲשֵׂת הָאָבָעָן אַלְץ גַּעַזְוָוָסָט .
אַלְצְדִּינָג וַואָם טָהָות זַיָּה אַיְבָעָר דָּעָר זָוָן .
וַיַּאֲרָעָם טָמָעָר אַזְיָה דָּאָרְט — וַיִּסְטָ אֹנוֹ פּוֹסָט .

נָאָר דָּאָמ אַזְיָה אַבָּעָר אַלְץ פַּעֲרָבָאָרָגָעָן .
דָּאָמ קָעָן נִיט וַיִּסְעֵן קִיְּזָן פְּהִילָּאָזָאָפְ .
מַעֲגָסָט טִירָאָכְטָעָן קְלָעָרָעָן הַיְּנָט אֹנוֹ טָאָרָגָעָן .
עַמ הָאָט קִיְּזָן אַנְהָוִיב עַמ הָאָט קִיְּזָן סְוָף .

מִין נְשָׁמָה ! וּאָם דָּרְפָּ אֵיךְ וַיְסַעַּנְןָ גָּעוּוִים .
וּאָם וַיְעַט מִיט דֵּיר זִין דָּרְטָעַן אֹיְבָעַן .
דָּאָם וַיְסַעַּנְןָ אֵיזֶ בִּיטָּעַר גָּלוֹיְבָעַן אֵיזֶ זִים .
אֵיךְ וַיְלַגְּטַ וַיְסַעַּנְןָ אֵיךְ וַיְלַגְּטַ גָּלוֹיְבָעַן .

אֵיךְ וַיְלַגְּטַ גָּנוֹר גָּלוֹיְבָעַן אֵיךְ וַיְלַגְּטַ גָּנוֹר הָאָפָעַן .
או וַיְעַסְט אֲרֵין בָּאַלְד אֵין גַּן עַדְן .
אֵיךְ שְׁטָאָרָב נִטְאֵיךְ וַיְעַר גָּנוֹר אַיְינְגָעַשְׁלָאָפָעַן .
בְּיֵיא סְקָאָזְקָעָם פָּוּן מִין עַלְטָעַרְזִידְן .

איןע אַנְמַעַרְקָוָגּ צָוּם לִיעֵד "בֶּרֶ מְצֹוָה"

עם אוֹזָן דָא אַזָּגָעַ (אַהֲנְדָה) אוֹ אַיִן אַיטְלִיבָעַן טָאגּ וּוּרְעַן
בָּאַשְׁאָפָעַן אַגְּנָצָעַ בְּתָה פָוּן מְלָאָכִים, זַיְיאַ אַגְּנָעַן אַפְּ שִׁירָה פָּאָר
גָּאָטָמּ, בָּרוֹךְ הוּא, אָונֵ פָאָלְלָעַן בָּאָלְדּ אַרְיִין אַיִן אַטְיִיךְ פָוּן פִּיעָר
— נַהֲרַ דִּי נַוְר — אָונֵ עַם וּוּרְטַ פָוּן זַיְיאַ נִישְׁתַ, אַטְ אַוְויַ זַעֲנַעַן
דָא כָּמָה וּכָמָה לִיעַדְלָעַן וּוּאָסְ מְעַן הָאָטּ זַיְיאַ גַּעֲמָאָכְטּ מִיטּ פִּינְעַן
צָוְגָעְפָאָסְטָעּ מַעְלָאְדִיָּעָן (גְּגָנוֹנִים), אַבְעָרָ נָאָר צָוּ יַעֲנָעָר צִיְּיטּ צָוּ
יַעֲנָעָם טָאגּ, פִּיעָלּ מַאָלּ נָאָר צָוּ יַעֲנָעָם אָרְטּ, אָונֵ בָּאָלְדּ נָאָר דָעַם
טָאגּ, נָאָר דָעַר צִיְּיטּ, פָאָלְלָעַן זַיְיאַ אַרְיִין אַיִן פִּיעָר אַדְעָר אַיִן
וּוּאָסְעָרּ עַם וּוּרְטַ נִישְׁתַ פָוּן זַיְיאַ, אַטְ דָאָמּ לִיעַדְילּ "בֶּרֶ מְצֹוָה"
אוֹזָן יַעֲנָעָם סָאָרָטּ לִיעַדְלָעַן, עַם אוֹזָן נָרָאָד נִצְׁולּ גַּעֲוָאָרָעַן פָוּן
פִּיעָר אָונֵ הָאָטּ נָאָר זַוְכָּה גַּעֲוָעָן אַרְיִין צְוּקָוּמָעָן אַיִן דָעַם בִּיכְעָלָעּ
צְוּוּשִׁין אַנְדָעָרָעּ לִיעַדְעָרּ, דָעַרּ לְעוֹזָרּ וּוּעַטּ אַנְטְרָעָפּּין אַיִן דָעַם בִּיכְלָיּ
נָאָר אַוְויַ אַמְּינָן לִיעַדְילּ, אָונֵ אָפְשָׂרָ טָאָקָעּ צְוּוֵי דָרִיּ, נָאָר עַם דָאָרָיּ
אַיִם וּוּיְנִינָגּ אַרְיִין, אָונֵ פָעָרְדְּרִיסְמָלִיךְ זַיְין דָעְרִיבָעּ בּוּדָאי נִימּ,
וּוּאָרָעָם וּוּזָן עַם גַּעֲפָעָהָלָטּ אַיִם נִשְׁתַ אַוְויַ אַלְידְּלִיקָעּ עַרּ עַם אַבְעָרָ
הַיְפָעָן (אַיִן פּוֹילִין וְאַגְּטַ מַעַן "אַבְעָרּ הַיְפָעָן") אָונֵ לְעוֹזָן אַנְדָעָרָעּ
לִיעַדְלָעַן וּוּלְכָעּ עַם וּוּלְעַן אַיִם בָּעַסְמָעָרּ גַּעֲפָעָלְלָעַן, פָוּן וּוּלְכָעּ
עַרּ וּוּעַטּ אָפְשָׂרָ אַהֲנָהּ הַאֲבָעָן .

בר מצוה

געלייבט ביסט דז מײַן נאָט .
 פֿאָר דִּין גְּרוֹיִסְעַן גְּעַנְאָד .
 וּוֹאָם דַּהֲסֵט גְּעַתָּאָן מִיטְמֵיר .
 וּוֹאוֹ נָעַם אַיךְ אֶזְוִי פְּיַעַל בָּחַ .
 גְּעַדְאַנְקָעַן אַיְן מִין מָזָה .
 צַו לְוִיְּבָעַן צַו דְּאַנְקָעַן דִּיר .

אַיךְ פְּלָעָג זַיִן גָּאָר וּוּי בְּלִינְד ,
 אַיךְ פְּלָעָג זַיִן וּוּי אַקְיָנד .
 וּוֹאָם הָאָט גָּאנְצַן וּוֹיִינְגַּן פְּעַרְשְׁטָאָנד .
 אַצְוָנד אַוִּיפְטַּמְּיַע עַלְטָעַרְעַ יְאָהָר ,
 פְּעַרְשְׁטִיְּה אַיךְ גָּאנְצַן קְלָאָר .
 אוֹ פְּיַהְרָסְטַּמְּיַה מִיטְמֵיר דִּין רַעֲבַטְעַר הָאָנד) .

עַם הָאָט גְּעַטְרָאָפָעַן אָפְט ,
 דַּז הָאָסְטַּמְּיַה גְּעַשְׁטָרָאָפְט ,
 דִּין שְׂטָרָאָפְט הָאָט לְאָנְגַּן נִיט גְּעַנוּעוּהָרָט .
 הָאָסְטַּמְּיַה גְּעַהְיַת אַיְן סְכָנוֹת ,
 מִיטְמֵיר דִּין גְּרוֹיִים רְחַמְנוֹת ,
 מִין נָאָט אַיךְ בֵּין עַם נִיט וּזְעַרְטָה .

) אָכְנַן יִשְׁאָלָהִים בַּמְקוֹל הַוָּה וְאָנְכִי לֹא יְדֻעָהָי .

אוֹיֶת אָ צִוְּבָרָא בְּעַנְעָ שִׁיעָפָ ,
 אַיִן מִיטֵּין יִם גָּאנֵץ מִיעָפָ .
 בֵּין אַיְהָ מִין גָּאנֵץ לְעַבְעָן גַּעַשְׂנוֹ אַוְטָעָן
 גַּעַשְׂהַאֲלָפָעָן הָאַטָּמִיר קִינְגָּעָר .
 גָּאָר דָּו מִין גָּאנָט דָּו אִינְגָּעָר ,
 אַיְהָ וּוּעָל בָּאַלְדָּ צָוָם בְּרָעָן אַנְקִיטָעָן .

מִין בְּרָעָג אַיִז שְׂזַיְן נִימָט וּוּיִיט .
 שְׂזַיְן גָּאָר נִימָט לְאַנְגָּ דִּי צִיִּיט .
 וּוּאָם אַיְהָ וּוּעָל אַרְיְבָעָר אָהִין .
 אָהִין וּוּעָל אַיְהָ אַרְיְבָעָר ,
 אָוָן דָּא לְאֹ אַיְהָ אַרְיְבָעָר .
 צְנוּיִי לְיַעַבָּע צְנוּיִי טְהִיעַרְעָן ?ִין .

דָּעַם יַיְנְגָעַרְעָן בְּעַנְטָש אַיְהָ אַיִן לִיעַד .
 עָרָ זָאָל לְעַבְעָן אָוָן זְיַין אַיְדָ ,
 אַיְדָ אַזְוִי וּיְיִ אַיְהָ מִין .
 עָרָ זָאָל אַיְדָ זְיִי צְנוּיְשִׁין יַוְדִין ,
 אָוָן מְעַנְשָׁעָן מִטָּאָהָם זְיַין צְוָרִידִין .
 זְיַין הָאָרֶץ גָּאנֵץ קָלָאָר אָוָן רִין .

הַיְיַנְתָּ הַיְסָט עָרָ שְׂזַיְן גְּרוּיִים ,
 פָּזָן מִין רְשָׁוֹת אַיִז עָרָ אַרְזִים ,
 אַרְזִים אַיִן דָּעָר וּוּיְטָעָר וּוּעָלָט .
 הַיְיַנְתָּ קָעָן עָרָ שְׂזַיְן אַלְלִיִּין ,
 אַפְּנִין גְּלִיְבָעָן וּוּגָג גִּין .
 אַפְּנִין וּוּגָג וּוּאָם כְּהָאָב אִידָּם גַּעַשְׂטָעָלָט .

הַיִנְטָן וּעֶרֶת אֵיךְ שְׂוִין פְּטוֹר,
דְּעַם חֹזֶב פָּנוֹ אֲפָאַטָּעֶר,
צָוֵם מְעַנְשָׁעָן הָאָב אֵיךְ אֵיכֶם נְעַמְאָכֶט.
הַיִנְטָן בֵּין אֵיךְ מִיקְהָ מְשָׁמָח,
מִינְעָן טְרָעָרִין אוֹיָף גָּאָטָם מְזֻבָּח,
הָאָב אֵיךְ אֲקָרְבָּן גַּעֲבָרָאָכֶט.

פְּעַרְשְׁטִיטִיט אֵיחֶר שְׂוִין מִינְעָן פְּרִינְד,
וּוְאָמָן בְּ—הָאָב אֵיךְ גַּעֲרוֹפָעָן הַיִנְטָן,
מִיטְמֵיר זִיהְ מְשָׁמָח צָוֵין.
מִין דָוד אֵיז הַיִנְטָן גַּעֲבָרָעָן.
עָר אֵיז בָּר מְצֹוָה גַּעֲנוֹאָרָעָן.
פְּאָ לְאָמִיר טְרִינְקָעָן צָו גַּלְעַזְעַלְעָה וּוַיְזָן.

זֶדַע פָּאָר דְּעֻם גַּט

זֶדַע מוֹ זִוֵּה גַּטְיִן מִיטֵּ אַיְהָרָ מִאֵן
אַיְהָרָ הָאָרֶץ אַיְהָרָ נַעֲבָעָה פָּעַרְשָׁתְּיִינְתָּ
זַאַיְעַצְתָּ זִוֵּה בְּיֵאָרָ דְּעֻם פָּאַרְטָעְפִּינְיאָן
זַיְאָ שְׁפִּילְטָן, זַיְאָ זַיְנְגָטָן אָגָן זַיְיִינְטָן.

פָּזָן יַעֲנָעָרָ נַאֲכָטָן זַוָּאָמָן אַיְהָרָ בֵּין גַּעַנְגָּעָן.
צַוְּרִיקָן פָּזָן דָּעָרָ חַוְּפָה מִיטְיִן דָּעַקְטִיָּה בְּעַהֲנָגָעָן.
הָאָבָן אַיְהָרָ צַוְּעַלְפָטָן פִּינְסְטָעָרָעָן יַאֲהָרָ פָּעַרְבָּרָאֲכָטָן,
אָזְיָן זַיְיָן אַפִּינְסְטָעָרָעָן וַיְסְטָעָן נַאֲכָטָן

בְּהָאָבָן בָּאַלְדָן דָּעַרְקָעָנְטָן עִם הָאָטָן נִיטָן גַּעַוְעָהָרָטָן
מִיְּן וַיְסְטָעָן זַוְּגָן זַוָּאָמָן מִירָן אַיְזָן בְּעַשְׁעָרָטָן.
מִיְּן הָאָרֶץ הָאָטָן דָּעַנְצָמָאלָן בָּאַלְדָן דָּעַרְפִּיהָלָטָן,
אוֹ דֵי זַיְנָגָעָן יַאֲהָרָעָן הָאָבָן אַיְהָרָ פָּעַרְשָׁפִּילְטָן.

אָעַלְטָעָרִין, אַיְהָרָ הָאָטָן מִיקָּה צָוָן דָּעָרָ חַוְּפָה גַּעַפְיָהָרָטָן,
אַיְהָרָ הָאָבָן גַּעַוְוִינְטָן, אַזְשָׁמִין הָאָרֶץ הָאָטָן גַּעַרְיָהָרָטָן,
אַיְהָרָ הָאָבָן גַּעַטְרָאֲכָטָן אַיְיָאָמִירָן אַיְיָנְדָן,
צָוָם שַׂוְחָתָן פִּיהָרָטָן אַיְהָרָ אַיְיָרָן קִינְדָן.

אַיְהָרָ הָאָטָן מִיקָּה גַּעַבְרָאֲכָטָן פָּזָן דָּעָרָ חַטְפָה צָאִיקָן,
אַיְהָרָ הָאָטָן זִוֵּה גַּעַפְרִיָּתָן מִיטָן מִיְּן גַּרְזִים גַּלְיִיקָן,
אָפָטָעָרָ טְרִיְעָרָ אָמוֹטָעָרָדוֹ גַּטְעָן,
אַיְהָרָ הָאָטָן מִיקָּה גַּעַבְרָאֲכָטָן שְׁוִין פָּזָן דָּעָרָ שְׁחִימָהָן.

מען האט מיך געקיילעט נאר און אַבעסער .
די שחיטה איז אָבער שטארקער אונ בּעסער .
דער טבעת קרוישין דער נאָלְדָעָנָע רִינְג ,
אי אַשָּׁארפּעֶר חַלְפָּה שְׁנִידָּת טִיפָּה אָונָגְּרִינְג .

אַנְאָלְדָעָנָע רִינְג . דוֹ אַיְזָעָרָנָע קִיט .
הָאָסְטָמֵיךְ גַּעֲקָאוּעַט , הָאָסְטָמֵיךְ גַּעֲנִיט .
צֹוּ לְעַבְעַן צְוּוֹעַקְתָּ פִּינְצְטָעָרָע יָהָר בֵּיזְתִּינְט
מִיטִּין מָאן וּוָם אַיךְ הָאָב אִיְהָם שְׁטָאָרָק פִּינְט .

איַדְעָר אַלְעַבְעַן מִיטְקָוָעַל אָונָמִיט נִוִּיט ,
איַז פִּיעַל מָאל בּעַסְעַר דָּעַר בִּיטְעַרְעַר מַזִּיט ,
איַדְעָר לִיְדָעַן צְרוֹת אַיִן אַלְיכְּטִינְג שְׁטוֹב ;
בּעַסְעַר לִיגְעַן רָוְהִינְג אַיִן פִּינְצְטָעָרָע נְרוֹב .

אַ פִּינְצְטָעָרָע נְרוֹב אַיִן מִיר די וּוּלְט .
מִין לְעַבְעַן אַיִן נָאָר גַּעֲמִיטְשָׁעַט גַּעֲקוּוּלְט .
מִין מַוְתְּשָׁעַן אָונָקָוּעָלָעָן דָּאָם וּוּיִסְטָמֵיט קִינְגָּר ,
דָּאָם קָעַן נָאָר וּוּיִסְעַן דוֹ נָאָט דוֹ אַיִנְגָּר .

בּ—הָאָב אַלְעַן גַּעֲהָאָפְט אָז די שְׁטָאָרָקָע צִיט ,
וּוּטָמָאָכָעַן נָאָהָעָנְטָמָדָאָם וּוָם אַיִן גָּאנְץ וּוּיִיט ,
אַזְוִי הָאָב אַיךְ אַלְעַן גַּעֲהָאָפְט אָונָגְּנָוּאָרָט .
אַיִן וּוּיִיא אַיךְ הָאָב מֵיךְ אַלְלִיְין גַּעֲנָאָרָט .

עם פְּלִיָּהָעַן דֵּי אַהֲרֹן גַּעַשְׁוִינֶיד פָּאַרְבִּיאָ,
שְׂזִין דָא אַקִינֶד, שְׂזִין צְוִיִּיא אָפָן דְּרִיאָ.
דְּרִיאָ? לִיעַבָּע קִינְדָּעֶר דְּרִיאָ לִיכְטִינֶע שְׂטָעָרֶן.
אַבָּעֶר אַיְהָ נְוָאַשָּׁ אַיְהָ מִיקָּ מִיטָּ מִינֶע טְרָעָרֶן.

אַבָּעֶר אַיְהָ הָאָב אַיְהָ גַּעַלְיִטְיָן אָזְזִי גְּפִיעָל.
אַיְהָ הָאָב גַּעַלְיִטְיָן גַּאנְצִין רְוִיהִגָּן אָפָן שְׁמִילָ.
דְּרִיאָ נְאַלְדָּעָעָן קִיְּטִין הָאָבָעָן מִיקָּ גַּעַבְגֶּדֶעָ.
צָו לִיְדִין רְוִיהִגָּן מִינֶע גְּרוֹיְסָע וּוְאַנְדָּעָן.

אַיְהָ גַּעַן שְׂזִין אַבָּעֶר נִיט לִיְדָעָן מְעָהָר,
עַם זְעַגְעָן דֵי צְרוֹת פָּאָר מִין פָּחָ שְׁנוּעָר,
זְיִא גַּעַגְעָן מִיקָּ גַּיְהָ אַיְן גְּרוֹפָ אַרְיִינְטְּרִיבָעָן,
אַיְהָרָ קִינְדָּעֶר אַיְהָרָ וּוּעַט דָאָה יְתוּמִים בְּלִיְבָעָן.

וּוּעַט אַיְהָ אַיְיָר מְוֻטָּעָר גַּיְיָ אַיְן קָבָר אַרְיָין.
וּוּעַט אַיְהָ דֵי וּוּעַלְט אַקָּבָר נְאָר זִיְן,
דְּעָרִיבָעָר הָאָב אַיְהָ מִיקָּ אַצְנֶד בְּעָרָאָטְהָעָן.
זָיָךְ בְּעָפָעָר צָו שְׂיִידָעָן מִיטָּ אַיְיָר טְאָטָעָן.

אַיְהָרָ לִיעַבָּע קִינְדָּעֶר אַיְהָרָ בְּלִיְבָט בְּיִאָ מִיר,
אַיְהָ הָאָב אַיְהָ לִיעַבָּגָר אָן אַשְׁעוֹר,
אַיְהָרָ וִיצְמָטָמָרָ קִינְדָּעֶר אַיְן הָאָרְצִין טִיף,
מִין גְּשָׁמָה זִיְדָאָרָ אַיְן מִין שְׁנוֹאָכָעָן גָּוָתָ.

איך קען נאר ליעבען מיט איך צויאטען .
אייהר בל'יבט אויף תמיד בייא איעער מאטען .
אבער מיט איעער טאטען מו איך מיך שיידען .
עם אויז קיין ליעבען פאר אונז בידען .

א קינדרע עם אויז קיין אנדרע ברידעה ,
א קינדרע עם אויז פון גאט אגורה ,
איך מו מיך היילען עם אויז שוין שפעת ,
איך מו איך מו שוין גיין צום גט .

איינע אַנְמַעַרְקָנָג צֹ דִי צְוּוֵיָא לַיְעַדָּעָר פָּזֶן דָּעָר חֻזְפָּה אָונֵן מַיְין דָּעָה

די צוּוֵיָא לַיְעַדָּעָר וַעֲנָעָן אַיבָּעָר גַּעֲבַּלְיַבָּעָן פָּזֶן יַעֲנָעָ אלְטָע
לַיְעַדָּעָר וּוָסָם וַעֲנָעָן גַּעַשְׁרַיְעַבָּעָן גַּעֲוַאַרְעָעָן אַיְן לִימָא אָונֵן זָמוֹת, זָנוּ
וַעֲנָעָן בַּיְדָעָ אַקְרִיטִיג אַוִּיפָּ דָּעָם קְרוּמָעָן נַאֲרִישָׁעָן פַּיהְרוֹנָג אַיְן
שִׂידּוֹבִים וּוָסָם יַוְרִישָׁעָ עַלְטַעַרְעָן הַאֲבָעָן גַּעַטָּאָן מִיטָּזָוָעָ יַוְרָעָ יַוְנָגָע
קִינְדָּעָר אַיְן יַעֲנָעָר צִיְּטָ, אַיְן יַעֲנָעָ עַדְטָעָר. אַטָּ דִי אַוְנְצִיְּטִינָגָע אָונֵן
קְרוּמָעָ שִׂידּוֹבִים וַעֲנָעָן גַּעַוְעוֹעָן דִי גַּרְעַסְטָעָ סְבָה פָּזֶן דָּעָם יַוְרִישָׁעָן
דָּלוֹת אָונֵן עֲנָיוֹת, עַלְטַעַרְעָן הַאֲבָעָן גַּעַמְלָטָ פָּזֶן זַיְעַרְעָ צְוּוֵיָא גַּאנְצָ
יַוְנָגָעָ קִינְדָּעָר, אַיְן אַצִּיטָ פָּזֶן צַעַהָעָן צְוּוֹלָףָ יַאֲהָרָ, אַגְּנָאָצָ גַּעַזְיָנְדִילָ
אַרְעַמָּעָ לִיְּטָ, פַּעַרְשַׁטְּעַהָטָ זַיְקָ אוֹ פָּזֶן אַנְ-אַרְעָם גַּעַזְיָנְדִילָ קְוּמָעָן מִיטָּ
דָּעָרָ צִיְּטָ אַרְוִיָּס אַרְעַמָּעָ גַּעַזְיָנְדִילָךְ, פָּזֶן דָּלִים וַעֲנָיִם קְוּמָעָן אַרְוִיָּס
אַבְּיוֹנִים קְבָּצָנִים, עַמְּ פַּלְעַגְטָ אֹזִיָּיָ זַיְן דָּעָרָ שְׁטִיגָעָר. דָּעָרָ רִיְּכָעָר,
דָּעָרָ מִיטְעַלְעָרָ בָּעָל—הַבִּית, דָּעָרָ שִׁינְקָעָרָ דָּעָרָ קְרַעְמָעָר, אַוִּיךְ
דָּעָרָ בָּעָלָ מְלָאָכָה, אַיְטְלִיכָעָרָ נַאֲךָ זַיְן שַׁטְּאָנָדָ פַּלְעַגְטָ וּכְבָעָן אַשְׁדִּיךְ
פְּרִידָ זַיְן יַוְנָגָעָ מִידִילָ מִיטָ אֹזִיָּיָ אַיְונָגָעָלָ וּוָסָם מַעַגָּיָ זַיְן זַיְן
אַלְאָ—יַוְצָלָחָ, וּוָסָם עַרָ וּוּעַטָ קִיְינָמָלָ נַיְטָ זַיְן אַיְן שַׁטְּאָנָדָ מְפָרָנָס
צֹ זַיְן זַיְקָ אַלְיָן בְּפָרָטָ אַוְיִיבָ מִיטָ קִינְדָעָר, אַבְּיָ עַרָ זַאֲלָ נַאֲךָ
הַאֲבָעָן דִי צְוּוֵיָא מַעְלוֹתָ : יְחֻום אָונֵן הַוָּרָה, יַעַדָעָרָ נַאֲךָ זַיְן עַרְךָ.
יְחֻום אַיְזָ טַאֲקָעָ אַמְעָלָה אַבָּעָרָ נַאֲךָ דַעַנְצָמָאָלָ וּוֹעֵן עַמְ אַיְזָ צְוּאָמָעָן
מִיטָ נַאֲךָ מַעְלוֹתָ וּוּלְבָעָעָם פַּיְהָרָעָן צֹ אַיְזָ צְוֹעָקָ, צֹ אַיְזָ
חַכְלִיתָ, דָעָרָ מַעְנָשָׁ וְאַלְ קַעַנְעָן דַוְקָאָקָעָן אָונֵן דַוְקָלְעַבָּעָן זַיְן וּוּלְטָ
מִיטָ וּוְיִבָ אָונֵן קִינְדָעָר אַפְיָן פִיְגָעָם עַהְרָלִיבָעָן אָוָפָן, אַבָּעָרָ יְחֻום
אַלְלָיָן אַיְזָ נִיטָ וּוּרְטָ אַפְיָלוּ וּוּפְיָלָ אַיְזָ קְלִיָּן רַעְדִילָ פָזֶן אַצּוּ—
בְּרַאֲכָעָנָם זַיְגָעָר, נַאֲרָ בִּיאָ דָעָרָ מַעְלָהָ פָזֶן תּוֹרָהָ האַטָּ יַעַדָעָר
גַעַהָאַטָ זַיְן בְּעַרְכָעָנָגָ אֹזִיָּיָ : דִי יַוְנָגָעָ פָאָלָקָ וּוּלְעָעָן עַסְפָעָן
קַעַסְטָ עַטְלִיבָעָ יַאֲהָרָ בִּיאָ וַיְעַדָעָ עַלְטַעַרְעָן, אַוְנְטָעָרָ דָעָרָ צִיְיטָ וּוּעַטָ
דָעָרָ זַיְגָעָרָ מַאֲנְטָשִׁיקָ וַיְטָצָעָן אָונֵן לַעֲהָרָנָעָן, עַרָ וּוּעַטָ אֹזִיָּיָ לְאַנְגָן

לעהרנען ביוז ער ווועט קענען וווערען ארב אין א שטאדט אדרער אין
א שטעהטהיל, הנמ די פרנסה רבנות אין ליטא אונ אין זאמוט, אין
יענעער צייט איז געוועזען ועהר אנ-ארעמעעליגע, עם האט אבער
פֿאָרט געההייסין אַ פרנסה בכבוד עפּעם אַ קלִינְגִּיקִיט אָסְצּוּרִירִין,
אַ טַּאַכְּטָעֵר אַ רְבֶּצִין, דיַ פרנסה איז טַאַקָּע נִיט גַּלְעַנְצָעֵנְדּ, דַּרְפְּאָר
האט זיא דאך כבוד אַיבָּרִין האַלְדו אַין שָׁוֹל וַיֵּצֵט זיא אוּבִין אַן,
להבדיל אין באָר מְרֻעָט אַידָּר אַיטְלִיבָּע אָפּ דָּאָם אַרטָּט, דַּרְצָוּ אַין
זיא דאך פֿאָרוֹזָאנְגַּט מִיטּ עֲולָם הַבָּא, וּוּן אַפְּילּו זיא אלְלִין ווועט
עם ווַיְיִנְגּ פֿאָרְדִּינְעָן, אַדרָּעָר נָאָר נִיט, ווועט דאך בּוֹזָדִי אַידָּר מָאָן,—
דַּרְעָר רְבָּ, אַידָּר שִׁינְקָעָן אַנוֹרִיסְסִין טַהְיֵיל פּוֹן זַיִן חָלָק,—
רַעֲכַעַנוֹנְג אַיז אַבער גַּעַוּזָעַן פֿאָלְשָׁ, וּוּיל זַעַלְטָמִין, וּעהר זַעַלְטָעַמִּין
האט אַנְ-אַיְדִּימְוּל דַּרְגְּרִיבְּכָט צָום שְׁטָאָנדּ פּוֹן רַבְּנוֹת, וּוּיל מְעַנְּדָן
דָּאָרָפּ דַּרְצָוּ האַבָּעָן אַנוֹרִיסְסִעְתָּהָמְדָה, דָּאָם הַיִּסְטָּ, לְעהרנְעָן תְּמִידָּ
יּוּם וּלְילָה, אַונְ פּוֹן דָּעָר נָאָטוֹר אַשְׁאָרְפִּין שְׁבָּלָל, דיַ אַלְלָע אַיְדִּימְלִיךְ
וּוּן זַיִן זַעַנְעָן אַרְאָפּ פּוֹן קַעַסְטָהָבָּעָן אַגְּנַעַהְיִבָּעָן זַוְּכָּעָן זַיִן אַפְּרָנְסָרָ
יעַדְרָעָר נָאָך זַיִן שְׁטָאָנדּ, דיַ רַיְיכָע זַעַנְעָן גַּעַוְאָרָעָן פֿרָאַצְעַנְטִינִיקָּעָם.
וּוּאַכְּבָּרָעָר, דיַ אַרְעָמָע זַעַנְעָן גַּעַוְאָרָעָן מְלָמְדִים, אַדרָּעָר פְּרוֹשִׁים —
אַפְּרוֹשָׁהָיִסְטָּ דָּעָר וּוּאָסְטָאָפּ אַוּעָק וּוּיְבָּ אַונְ קִינְדָּ אַונְ זַעַטְצָמָט
זַיִן אַין אַקְלִיוּ לְעהרנְעָן — דיַ מִטְעָלָעָ קַלְאָסְסָ וּוּאָסְטָאָפּ האַבָּעָן גַּעַהְאָט
מְעהָר אַדרָּעָר וּוַיְיִנְגָּעָר קַאְפִּיטָּאָל זַעַנְעָן גַּעַוְאָרָעָן קַרְעָמָעָר אַדרָּעָר
שִׁינְקָאָרָעָם, מִילָּעָ דיַ מְלָמְדִים זַעַנְעָן גַּעַוְעָזָעָן פֿאָרְטִינְגָּעָ אַרְעָמָעָר
לִיְּטָ, דיַ קַרְעָמָעָר אַונְ דיַ שִׁינְקָעָר זַעַנְעָן וּוּאָסְטָאָפּ זַיִן אַרְעָמָעָר
גַּעַוְאָרָעָן, וּוּיְלָ דָעָר בָּעֵל יְחֻומָּס אַונְ בָּעֵל תּוֹרָה, טּוֹיגָ נִיטָּ צַוְּ קִיְּיָ
גַעַשְׁעָפָט, דָאָס גַּאנְצָע גַעַשְׁעָפָטָם פֿיהָרָעָקָע אַיז גַעַוְעָזָעָן דָאָס
וּוַיְבָּילָ, אַונְ זַיִן האָט זַיִן תְּמִיד גַעַהְאָט אַיְהָרָ הַיִּמְשָׁין גַעַשְׁעָפָטָם
טְרָאָגָעָן אַונְ זַיְגָעָן, נֹאָ פֿאָרְשָׁטָהָט זַיִן וּוּאָסְטָאָפּ פָאָרָ אַמְלָ בְּרָכָה עַלְלָעָן
האט גַעַקְעָנְט זַיִן אַין קַרְעָמְיל אַדרָּעָר אַין שִׁינְקִיל,— אַין יַעֲדָר צִיְּנָוָן
וּוּן עַם אַיז נָאָר אַפְּאָרָק אַרְאָפּ פּוֹן קַעַסְטָהָבָּעָן זַיִן גַעַפְּנִיגָּן
אַין שְׁטָאָדָט אַדרָּעָר אַין שְׁטָעָדְטִיל אַ נְיִיעָר שִׁינְקִיל אַ נְיִיעָר קַרְעָמְיל
דיַ קַאְנְקוּרָעָנְצִיעָא אַיז גַעַוְאָרָעָן תְּמִיד אלְלִץ מְעהָר אַונְ מְעהָר אַונְ דָעָר
יַודְיִישָׁעָר דָלוֹת אַיז גַעַוְאָקָסָעָן אלְלִץ גַרְעָסָמָעָר .

אין יענעער צייט וווען דיַ לְיַעֲדָר זַעַנְעָן אָרוֹסָם, אַונְ זַעַנְעָן
בָּאָלָר אָוּמְעָדוּמָם אַיְסְגַעַבְּרִיְמָעָט גַעַוְאָרָעָן, האַבָּעָן זַיִן בּוֹזָדִי זַעַהָ

פַּיְעָל גַּעֲוִירְקָט וּוֹאֶרֶם דָּעֵר אַמְתָּא אַיְזָנָג אַטְטָעָם וּוֹאֶרֶט, דָּעֵר אַמְתָּא
 אַיְזָנָג וּוֹיָא אַהֲוִיָּעָן קַעֲרִינְדָּלָעָךְ וּוֹיִיךְ וּוֹאֶסְמָעָן שִׁיטָּה
 פַּעַלְדָּ, טַאֲקָעָ פַּיְעָלָ פָּוָן וּוֹיָא וּוֹאֶסְמָעָן אַוִּיפָּה אַשְׁטִיקְיָלָה
 אֶרֶט וּוֹאֶסְמָעָן אַיְזָנָג נִימָט דָּוְרְכְּגַעְאַקְעָרָט גַּעֲוָאָרָעָן,
 בְּלִיבָּעָן וּוֹיָא לַיְעַגְעָן אַוִּיפָּה זַיְעַר אֶרֶט בַּיּוֹ וּוֹיָא וּוֹעֲרָעָן פַּעֲרָפְוִילָטָה,
 אַבְּעָרָ פָּוָן דִּי קַעֲרִינְדָּלִיךְ וּוֹאֶסְמָעָן אַוִּיפָּה שַׁטְּיקְיָלָה זַיְעַכְעָרָטָה
 עָרָד וּוֹאֲקָסִין אַרְוִיָּס פּוֹלָעָ זַאֲנָגָעָן, פָּוָן זַיְעָא וּוֹעֲרָטָה בְּרוּיָה וּוֹאֶסְמָעָן
 זַוְּגָעָטָמָגָט דָּעַם מַעַנְשָׁעָן,— פָּוָן יַעֲנָעָרָ צִיְּמָת אָן בַּיּוֹ אַיְצָט
 זַעַנְעָן דִּי דָּעוֹת, דִּי זַיְטָמָעָן, אַוִּיךְ דִּי אַיְפְּהִירְהָרָגָה פָּוָן אַונְגָעָרָעָ יַדְרָין
 אַיְן לִיטָּא, זַאֲמוֹת אַוְן פּוֹלִין, פַּיְעָלָ אַנְדָּרָשָׁ גַּעֲוָאָרָעָן, פַּגְנָדָעָסָטָה
 זַעַנְעָן גַּעֲפָיָנָעָן זַיְרָ נַאֲךָ עַד הַיּוֹם זַעֲהָרָ פַּיְעָלָ וּוֹאֶסְמָעָן אַוִּיפָּה זַיְעָא
 דָּעֵר צִיְּמָנִיסָטָה נַאֲךָ נִימָט גַּעֲוִירְקָטָה, זַיְעָא זַעַנְעָן וּוֹיָא שַׁטְּעַהָעָנְדִינָעָ
 קְלָעַטְצָעָר אַיְינְגָעָהָאָקָט טִיעָפָ אַיְן דָּעֵר עָרָד וּוֹאֶסְמָעָן שֻׁמְשָׁוֹם
 זַוְּינְדָּהָאָט זַיְעָא נַאֲךָ פָּוָן אַרְטָה נִימָט גַּעֲרִיהָרָתָה, נַאֲךָ עַד הַיּוֹם פָּאָרָעָן
 זַיְעָא צְזָוָמָעָן צְוּוֹיָא יוֹנָגָעָ קִינְדָּרָעָ, אַוְן דָּעֵר גַּאנְצָעָר גַּרְוָנָד דָּעֵר
 גַּאנְצָעָר יִסְׂדֵד פָּוָן דָּעַם שִׁידְרָק אַיְזָנָג נַאֲרִישָׁע פּוֹסְטָעָ רַבְנִישָׁע יְחָום אַוְן
 קְרִימָעָ—שְׁפִיטְצִינָעָ תּוֹרָה—גַּמְרָא מִיטָּ פְּלַפְּלָל—אָטָה פָּאָרָ זַיְעָא וּוֹעֲרָעָן
 אַיְצָט דִּי גַּעֲשִׁרְעַבְּנָעָ צְוּוֹיָא אַלְטָעָ לַיְעַדְרָ אַפְּגָנְדָּרְקָטָה, פָּאָרָ זַיְעָא
 זַוְּעָלָעָן זַיְעָא נַיְמְצָלִיךְ זַיְןָ, אַוְן פָּאָרָ פְּרָאַקְטִישָׁע מַעַנְשָׁעָן וּוֹאֶסְמָעָן דָּאָרְפָּיָן
 נִימָט דָּעַם נַוְּתָּצִין פָּוָן דִּי לַיְעַדְרָ, זַוְּעָלָעָן זַיְעָא דָאָךְ זַיְןָ אַינְטָעַרְעַסָּאָנָטָה
 צָוָם לְעֹזָעָן .

צְוַיִי אֶלְטָע לַיְעַדָּע

א

פָּנוּ דָּעָר חֹפֶה

פָּנוּ דָּעָר חֹפֶה צַוְּ דָּעָר סְעֻדָּה .
 הַאֲלָט זַיְדָה הַאֲלָט זַיְדָה מִיטָּ דָּעָר דָּזָה ¹⁾ .
 עַם אֵיזֶן שְׂוִין נָאָךְ אֶלְלָעָן .
 עַם אֵיזֶן שְׂוִין פָּאָר פָּאָלָעָן .

דוּ חַתּוּ בִּיסְטַ אַיצְטַ זַעַדָּר פְּרִילְעָה .
 דוּ מִינִּיסְטַ בָּאָמָתַ דוּ בִּיסְטַ אַמְּלָקַ ²⁾ .
 אָונַ דִּין בְּלָהָה דִּי גַּעֲפּוֹצְטָעַ לְאַלְקָעַ .
 מִינִּיסְטוֹ בָּאָמָתַ זַיְאָ אַמְּלָבָה .

דוּ בִּיסְטַ טַאָקָעַ חַתּוּ זַעַדָּר גַּעֲרָעָכְטַ .
 דִּיר אֵיזֶן הַיְנִמְטַ טַאָקָעַ גַּאָר נִיטָּשְׁלָעָכְטַ .
 בִּיסְטַ אַוְיְסְגַּעְפּוֹצְטַ אָן עַיְן חַרְעָ .
 דוּ עָסְטַ אָונַ שְׁלָאָפְּסַטַּ וּיְ אַשְׁרָה .

1) דודע, איז אַדְוָעָלָזָאָק, אַזְאַפְּפִיּוֹפְּעַ, אַזְאַנְאַזְבָּ�וֹתָאָ, בָּעָרִינְטְּרִיבָּעָר אַיְן קָאוּנָעָר גַּוְבָּרְנוּעָר פָּלְעָגָעָן זַיְדָה דָּעָר אַוְמְתָרָאָגָעָן צַוְּ פְּפָּעָמָה.
 בלאייען, מיט דעם בשעת דער בער טאנצט, עַם אֵיז גַּעֲמָאָכְטַ פָּוּן פְּלָאָגָה.
 אַקְיְלָעְבָּיְגָעַ פָּעָסְלַ, וּוּעָן מַעַן וּוּילַ, וְאָגָעַן "הַאֲלָט זַיְדָה זָרָה" זַאָנָה.
 אֵיז יְעַגְּנָר גַּעֲגָנָגָה הַאֲלָט זַיְדָה מִיט דָּעָר דָּזָה .
 2) דער עַולְמַ וְאַגְּטַ, "תָּהָן הוֹמָה לְמָלָקַ" דָּאָם גַּעֲפִינְטַ זַיְדָה אַיְן פְּרָקַי .

דו שְׁפַטְעַלְסֶט דֵיר פָאָר אַגְרוֹיִסְעָן תְּכִלִית¹⁾ .
וְעוֹסֶט הַאֲבָעָן גַעַלְד וְעוֹסֶט הַאֲבָעָן נְחַלוֹת .
עַם וְעוֹט דֵיר גַעַהַן אַלְזַ בְּעַסְעָר אָוִן בְּעַסְעָר .
בֵיזַדו וְעוֹסֶט הַאֲבָעָן דָעַם מְלָכִים שְׁלָעַסְעָר²⁾ .

וְעוֹסֶט זִימָצִין אָוִן לְעַהֲרַנְעָן דוֹתְלִמְיד חַכְם .
דֵין גַעַד וְעוֹט גַעַהַן אַוִיפַ נְרִזִים רְוִחִים .
וְעוֹסֶט עַסְין קָעַסְט³⁾ בִּים שְׁוֹעָר דָעַם רְיִכְעָן .
אַזְין דָעַר גַעַנְצָעָר וְעוֹלָט וְעוֹר אַוִין גַלְיִכְעָן .

צַו תּוֹרָה אָוִן גַדְוָלה , צַו נְאָטָם גַאָב .
וְזָאָם קָעַן שְׁאָטָעַן קִינְדָעָר וְוִי בָאָב .
אָוִן אַוִיךְ אַיְינְקָלְעָךְ פִיעָל וְוִי מְאָן .
וְעוֹלָעַן אַלְלָעַ זַיְן אַגְלָדָעָנָע פָאנַן .

נוֹא קִים זְשָׁע אַהֲעָר , זַיְיא זְשָׁע מְוִיחָל .
אָוִן דָעַר זַיְהָ צַו מִיטַ קְלָאָרָעַן שְׁבָל .
פְּדִי דוֹ זְאָלָסְט וְוִיסְעָן גַעַנְצַי בְּעַצְיִיטַן .
וְזָאָם וְעוֹרְטַ דָאָם רְבַ פָונַ אַזְעַלְבָע לִיְיַטְעָן .

1) "תְּכִלִית" עַרְפָאַלְגַט יַעֲשֵׂא.

2) "מְלָכִים שְׁלָעַסְעָר" אַוִין אַלְיַטּוֹוִישָׁעָר אַוִיפְדוֹרָק , דָאָם הַיִיטַט וְעוֹר דֵיר —

3) פְּרִיְעָר טִיש בְּיַיא שְׁוֹעָר אָוִן שְׁוֹיְגָעָר הַיִיטַט אַוִין לִימָא עַסְין קָעַסְט .

פָּזֶן דַּעֲרֵ חֹפְּה צַוְּ דַּעֲרֵ סַעְוִדָּה.
הַאַלְטָן זַיְהָ הַאַלְטָן זַיְהָ מִתְּ דַּעֲרֵ דַוְדָה.
עַם אַיְזָן שְׂוִין נַאֲךָ אַלְלָעָן.
עַם אַיְזָן שְׂוִין פַּעֲרָפָאַלְלָעָן.

דָּאָם עַרְשְׁטָעָן יַאֲהָרָן. גַּאֲטָן זַיְהָ דָאַנְקָן.
עַסְטָן דַּוְדִּיר קַעַסְטָן אַגְּן קַוְעַטְשָׁטָן דַּי בָּאַנְקָן¹⁾.
הַאַסְטָן אַיְינָן גַּעַשְׁעַפְטָן. גַּאֲרָן אַיְינָן אַגְּטַעַרְעָם...
נוֹא זַוְעַרְתָּן דָּאָם וַיְיִבְּילָן בָּאַלְדָּן מַעֲזְבָּרָתָן.

וַיַּאֲלַסְטָן גַּאֲרָן גַּיְטָן הַאַבְּעָן זַיְהָ צַוְּ בְּעַקְלָאַנְעָן.
גַּאֲרָן זַיְהָ הַאַטָּן גַּעַבְעָה אַשְׁוּעַרְעָן טַרְאַנְעָן.
וַיַּעַן זַיְהָ חַוְיבָּטָן אַגְּן פָּזֶן וַיַּיְטָאָגָן זַיְהָ קַאַרְטְּשָׁעָן²⁾.
חוֹבְּטָן זַיְהָ אַגְּן דַּעֲנַצְמָאָל דִּיקָן צַוְּ וַיַּאַרְטְּשָׁעָן.

אַיְן צְנוּיִיטָעָן יַאֲהָרָן שְׂוִין דָּא גַּחַת צַוְּ פִּיהְלָעָן.
שְׂוִין דָּא אַקְיַנְדָן מִתְּ וַעֲמָעָן צַוְּ שְׁפִילְעָן.
גַּאנְץָן קְלוֹגָן, אַגְּן שְׂיִין זַיְהָ אַמְּאַנְאָרָה.
עַד אַיְזָן גַּאֲרָן מַצְוָרָעָן אַגְּן הַאַטָּן אַפְּאָרָה³⁾.

¹⁾ קַוְעַטְשָׁעָן דַּי בָּאַנְקָן הַיִּמְטָן זַיְצָן אַיְן קְלִיוּיָּל אוֹיֶף דַּעֲרֵ בָּאַנְקָן אַגְּן
לְעוֹרְנָעָן גְּמָרָא.

²⁾ קַאַרְטְּשָׁעָן, קְרִימָעָן, קְרַאַמְפָפָעָן, וַוְאַרְטְּשָׁעָן בָּאָוְלִיךְ בְּרוּמָעָן.

³⁾ דָּאָם רַב יְוִדִּישָׁעָן קְלִינְגָן קִינְדָּעָר אַיְן יְעַנְעָן גַּעַנְגָּעָן, לְטוֹא אַגְּנָמִיט,
פְּלַעְגָּעָן זַיְן אָונְרִיָּן, אַוְיסְוּעַטְצִיגָן וְאַלְאַתְּשִׁינָן.

פָּעֵן מֹזֶה פָּאָרְוִן קִינְד אַנְ—אָם בַּאלְד דִּינְגָּעַן .
 דָּאָם נַוְיִבְּלֵיל קָעֵן נֵאָר וַיְגָעַן אָוֹן זִינְגָּעַן .
 דָּעֵן זִיא טְרָאָגֵט וּוַיְקָעֵר אָוֹן הָאָט אַהֲסָט .
 דָּעֵרְצָוּ הָאָט זִיא אַקְרָאָנְקָעֵ בְּרוֹסְט .

דָּאָם דְּרִיטָע יָאָהָר שְׂזַיְן נֵאָך אַקְינְד דָּא .
 נֵוָא דָו הָאָסָט שְׂזַיְן קִיְּזָן רַוְהִיגְעַ שְׁשָׁה .
 דָו הַעֲרָסָט נֵאָר תְּמִיד : קְרָאָנְקָ אָזִיפּ צִינְדָּלָעַ .
 אַנְ—עַזְנִין הָרָע , פָּעָרָגָאָנְגָּעַן דִּי בִּינְדָּלָעַ^ו .

אַזְנִין דִּי דְּרִיאָא יָאָהָר אַזְנִין שְׁנוּעָר אַרְוֹנְטָעָר²⁾ .
 עַר גַּעַתְמָ אָוָם בִּיְזָי , אָוֹן קִיְּזָן מָאָל מַנְטָעָר .
 דִּי שְׁנוּיְגָעָר זָאָגָט תְּמִיד אַיְהָר הַסְּבָרָה³⁾ .
 אַז דִּיְן שְׁלִים מַזְלָ אַזְנִין אַיְהָר גְּרוּזִים אַזָּה .

דִּי צִיְּטָ פָּוּן לִיעַבְעַ אָנוּעַק וּוּי אַחְלוּם⁴⁾ .
 דִּיְן נַוְיִבְּ לְעַבְטַ נִיטַּ מִיטַּ דִּיר בְּשָׁלוּם .
 דָו בִּיסְט אַבְּעָר גַּעַבְעַה בִּיְיָא אַיְהָר אַזְנִ גְּלוּתָ .
 מַזְמָ שְׁנוּיְגָעַן אָוֹן הַעֲרָעָן אַיְהָר עַקְלָוּתָ .

1) וּוּעַן אַקְינְד פְּלָעַנְט וּוּעָרָעַן קְרָאָנְקָ אַחְזָן דִּי קְרָאָנְקָהִיטָּ פָּוּן צִינְדָּלָעַ ,
 פְּלָעַנְגָּעַן וּוּיְבָעַר זָאָגָעַן עַס אַזְנִין הָרָע , אַדְעָר עַס אַזְנִין דָעַם קִינְד פָּעָרָגָאָנְגָּעַן ,
 אַדְעָר אַוְנְטָעָרְגָּעָנְגָּעַן דִּי בִּינְדָּלָעַ , צַו דִּיְוָעָר קְרָאָנְקָהִיטָּ פְּלָעַנְט מַעַן רַוְפָעַן .
 2) אַרְוֹנְטָעָר הַיִּסְטָ אַזְנִין לְתָא אַרְאָפּ פָּוּן פָּעָרְמָעַן , פָּוּן גַּוְשָׁעַן שְׁתָאָנָד .
 3) הַסְּבָרָה . מִיְנָנָג . — "דִּיְן שְׁלִימָמוֹל אַזְנִין אַיְהָר בְּרוּזָס צְרָה" אַזְיָי פְּלָעַנְט
 זַיְן דָעַר שְׁטוּיְגָעַר וּוּעַן דִּי צִיְּטָ אַזְנִין גַּעַוְאָרָעָן שְׁלָעַכְטָ פְּלָעַנְט זָאָגָעַר
 אַיְהָר מִיְנָנָג אָזְנִין גַּעַוְוִים דָעַם מַזְלָ פָּוּן דָעַם נַיְעַם אַיִּדִים . אַדְעָר פָּוּן
 דָעַר נַיְעַר שְׁנוּר :
 4) "דִּי צִיְּטָ פָּוּן לִיעַבְעַ" דָעַם הַיִּסְטָ דִּי צִיְּטָ וּוּמָם דָעַם יַוְגָעַ פָּאָרָ"

דו ליגסְט אַפִין שְׁנוּעָר מִיטִין גָּאנְצָען גַּעֲזִינְדִיל.
מוֹזָט גַּעַלְד אֵיֶהָם לַיְעַן צַו זַיִן שְׁנוּינְדִיל.
אָונַן זַיִעַן דַו בְּעַטְסָט עַם בִּיאָ דַיִין שְׁנוּעָר.
בְּעַקְוּמָסָט דַו אַגְן-עַנְטְּפָעָר: קַוְשׁ אַבָּעָר.

דאָס פִּירְטָע יַאֲהָר הַאָסְט נָאָר הַאַלְבָּקָעָסְט.
קוֹיְפָסְט אַלְץ אַלְלִיָּן אַחֲזָע וּוָסָעָסְט ¹⁾.
אָונַן דַיִין קַאֲפִיטָאָל—וּוָעָר רַעַדְט דַעֲרָפָוּן ²⁾.
הַאָט זַיִךְ צַוְשָׁמָאַלְצָעָן וּוִי פָאָר דַעַר זַוְן.

דַעַר שְׁׁנוּעָר. אַיְזָן בִּיּוֹזִי שְׁׁנוּינְעָר זַיְדָעָלְט.
דיַיְ קַיְנְדַעְר שְׁׁרִיעָן אַפִין הַאַרְצָעָן וּזַיְדָעָלְט ³⁾.
דַיִין וּוִיְבָּמִיט דַיְר אַיְזָקְדַעְר וּזַיְדָעָר.
לְאוֹ זַיִא צַוְרָהָן. זַיִא טְרָאָגָט שְׁׁזָוִן וּזַיְעָדָעָר.

הַאָט זַיְד גַּעַלְעָבָט רֹהִיג אָן קְרִיעָג אָן זַיְדָלָרְיוֹיָא, וּוָאָרָעָם בָּאָמָת גַּעַרְעָט
הַאָבָעָן זַיִא נָאָר נִיטָגָעָסְט פָוּן דָעַם וּוָאָרָט לַיְעַבָּע, זַיִא הַאָבָעָן גָּאָר נִיטָגָעָסְט
גַּעַהָאָט דָאָס גַּעַפְּהָלָפָן לַיְעַבָּע, הַאָט זַיִא צַוְזָעָגָעָפָאָרָט גָּאָר אָוְנְבָעָקָאָנְטָהָר
וּזַיְזָעָז, פִּיעָלָמָאָל הַאָבָעָן זַיִא נִיטָגָעָסְט אַיְגָעָר דָעַם אָנְדָעָרָעָן בֵּין אַוְתָהָר
בָּאָרְגָּעָן נָאָר דַעַר חָופָה.

1) הַאַלְבָּקָעָסְט, הַיִּסְטָן נָאָר טִישָׁ אַלְלִיָּן, גָּאנְצָעָן קַעְסָט הַיִּסְטָן אַחֲזָע
שִׁישָׁ—הַזְּיוֹאָות, אַלְלָעָבָדָעָרְנִישָׁעָן אַלְעָרְלָיָא הַצְּטָרְכָּהָוּן.—

2) "וּוָעָר רַעַדְט דַעֲרָפָוּן" אַזְיָן אַנְ-אַיְמָדָרָוק פָּלָעָגָט זַיִן אַיְנָהָרָא, דָאָס
הַיִּסְטָן: דַעֲרָפָוּן אַזְיָן גָּאָר נִישָׁט דָא וּוָסָעָסְט צַוְרָהָן, אַגְיָיל דָאָס פָּעָרְשָׁטָעָהָט
אַיְנָהָרָא יַעֲדָעָר.

3) אַפִין הַאַרְצָעָן וּזַיְדָעָלְטָעָרָט פָּעָרְגָּרְיוֹוּטָעָרָט דָאָס הַיִּסְטָן
עַם סְקָרְיָפָעָט עַם קְרָעְטָצָט אַפִין הַאַרְצָעָן.—"קַיְדָעָר וּזַיְדָעָר" דָאָס הַיִּסְטָן זַיִא אַזְיָן
חַמְידָגָעָן דַיְר, חַמְידָפָרָאָיְוָונָע, דָאָס וּוָאָרָט קַיְדָעָר אַיְוָן פָּעָרְגָּרְיוֹוּטָעָרָט
דִּיְתָשָׁעָן וּוָאָרָט קָאַיְדָעָרָעָן דָאָס הַיִּסְטָן אַונְגָּרְיָטָלְיךָ דַיִּדְיָן, נִיטָגָעָסְט
דָאָס עַרְשָׁטָעָר וּוָאָרָט "קַיְדָעָר" הַיִּסְטָן טָבָעָטָקָעָרָט דָאָס אָנְדָעָרָעָן "אַיְדָעָר".

וַואָקְסָט אֹיֶף אֲשֻׁוּאָגָעָר אֲבִיטָעָרָעָר יָונָגָן.
וַואָקְסָט אֹיֶף אֲשֻׁוּעָגָעָרִין עָסָט אָוִים דָעַם לָונָגָן.
מָעַן רַיִסָּט זִיה מִיטָּדֵיר בָּאָלְדָעָר בָּאָלְדָעָר יָעָגָעָר
זַעַהַסָּט אָוִים וַוי אָגָן-אִינְדִּיק צָוִישָׁן הָעָגָעָר.

דִּין שְׁוּעָרָם הָיוֹ פָלְמָלָאָכִי חָבָלה.
דוֹ הָאָסָט פָוָן יָעָדָרִין דִין מְפָלה.
דִין שְׁוּעָר אָז אָרָעָם גִּטָּא דֵיר צַו גַּעֲבָעָן.
פָעָרְזֵעָן דֵי צִירָוָנָג גַּעַה אָרוֹים מִיטָוּ לַעֲבָעָן.

פָזָן דָעָר חָוֶפהּ צַו דָעָר סְעָדָה.
הָאָלָט זִיה הָאָלָט זִיה מִיטָדָעָר הוֹדָה.
עַם אָז שְׂוִין נָאָךְ אַלְלָעָן.
עַם אָז שְׂוִין פָאַרְפָּאַלְלָעָן.

דָּאָם פִּינְגְּפָטָע יָאָהָר בִּיסָט אָרוֹים אַיִן גָּאָגָעָן.
אַיִן שְׁטִיבְלָעָד קְלִיְינָעָ פָלְמִיט וַואָגָעָן.
דוֹ אָונָן דִין וַויִיבָּ דְרִיְיאָ קְיִנְדָעָר וַויִּרְבָּעָן. ^{ז)}
אָגָן-אָם אֲדִינְסָט אַיִן אַלְעָמָעָן זַעֲבָעָן.

ז) רַיְבָּעָן אָז אָמִין בּוּרִיקָעָם, עַם אָז וַויִּים אָונָן קִילְבִּיגָן אָונָן אָז וַעֲדָה
זִים פְּיעַל עַסְפָעָן עַם רָאָה אָונָ-גַעֲקָאָכָט, וּוֹעַן מָעַן וַוְילָן וַאֲגָעָן (אָונָן וַוְילָן) יָעָגָעָר
אָז גַעֲוָנָד אָונָ שְׁפָאָרָק וַאֲגָט מָעַן יָעָגָעָר אָז גַעֲוָנָד וַויִּאָרְיעָב" ^{ח)} אֲקִינָר
וַויִּאָרְיעָב".

עֲרָשֶׁת הַיְבִסְטָן זֶה אֵן צֹ בְּעִזְנֶן .
עֲפָעַם גַּעַשְׁעַפְטָן פָּאָר זֶה צֹ גַּעַפְגֶּן .
צֹ פָאָהָרֶן קִין רִיגֶּעַ צֹ פָאָהָרֶן קִין מַעֲמָלֶן¹⁾ .
אָבָעַר סֶ-אַיְזָן גַּלְיִיכָּר דָּעָרְהִים אַקְרָעְמִיל .

אַרְיֵין אַיְזָן קְרָעְמִיל פָּוָן אַלְלָעַ גַּעַשְׁעַפְטִין .
דוֹ שְׁטְרִיְּגְּנֶסֶט זֶה אֵן מִיטָּא אַלְלָעַ קְרָעְפִּטִין .
דִּיְזָן וּוַיְבָן קִין בְּרִיהָדוֹ קִין מְבִין²⁾ .
דָּעַר דְּלוֹת גַּעַתָּהָט אַזְּיַת וּוְיַזְּבָנָהָן .

דָּעַרְצָו אַיְזָן קִינְדָּמָאָזְלָט אַיְגָנָעָר פָּאָקָט .
דִּיְזָן וּוַיְבָן אַיְזָן קְרָאָנָק אָוָן זִיא טְרָאָגָט .
אָוָן דָּזָן גַּעַנְוָעָהָנְלִיךְ וּוְיַבְּיָא יְדִיָּן .
צֹ אַלְלָעַ צְרוֹתָהָאָסְטָן מַעֲרִידִין .

(1) רִינָּא אָוָן מַעֲמִיל זַעֲנָעָן צְוּוֹיָא גְּרוּסָעַ האַנְדִּילְשְׁטָעַדְטָן רִינָּא אַיְזָן רֻמְלָאָנד . בָּעָרָךְ צְוּוֹלָף מַיְיל וּוַיְוִיטָן פָּוָן דָּעַם גְּרָעָנָעַץ אָוְנוּנָעַר גְּבוּרָנָעַ (זַאמָּוֹת) , מַעֲמִיל אַיְזָן פְּרִיְּסָן , נָאָהָנָטָן בִּיאָ דָעַר גְּרָעָנָעַץ פָּוָן רַוְסְמָלָאָנד , אָוָן אַיְזָן אַוְיַד נִיטָן וּוַיְוִיטָן פָּוָן קָאוּנוּנָעַר גְּבוּרָנָעַ , פְּעַלְלָעַן אַיְזָן לְטָאָ , אַיְבָּעָרְהִיפְטָן אַיְזָן זַאמָּוֹת , וּוּלְכָבָעַ עַסְׂוָבָעַן זַיְדָק אַגְּשָׁעַפְטָן , אַמִּיטָּלָעַ צָוָם לְעַבְעָן , פָּאָהָרֶן זַיְדָק קִין רִינָּא אַדְעָרָךְ קִין מַעֲמִיל , מִיטָּא דָעַר מִינְוָנָגָד אַדְרָטָעָן צֹ גַּעַפְגֶּן זַיְדָק עֲשָׁעַפְטָן , אַדְעָרָךְ צֹ זַיְדָק אַיְזָן גַּעַשְׁעַפְטָן בִּיאָ אַסְחָרָה , אַמְּעַלְלָעַר בִּיאָ סָוחָרָה , וּבְדוֹמָה , פִּילְלָעָגָעָן פָּאָקָעָר טְרָעָפָעָן אָוָן פָּלְעָגָעָן הָאָבָעָן זַיְדָק פְּרָנָסָה בְּשָׁפָעָ , פָּעָרְשָׁעַתָּהָט זַיְדָק אַיְזָן עַסְׂהָאָט גְּגָלְקִיטָן נָאָר דָעַם פָּעָהָיָגָעָן מְעַנְשָׁעָן , אַדְעָרָךְ דָעַם וּוְאָמָר אַיְזָן גַּעַקְוָמָעָן מִיטָּא קָאָפְּיָטָאָל , אָבָעַר דָעַר אַרְעָמָאָן , אַדְעָרָךְ אַלְאָ — יּוֹצָלָה , פָּלְעָגָעָן קָוָמָעָן צְוִירָיק אַהֲיוֹם נָאָר אַרְעָמָעָר וּוְיַעֲרָא אַיְזָן גַּעַוְעָן .

(2) אַיְזָן לְטָאָ אַוְדָק אַיְזָן זַאמָּוֹת זַעֲנָעָן דָּאָסָר וּוַיְוִיבָעָר דִּי בְּרִיוֹת דִּי גַּעַשְׁעַפְטָסְפִּיהָרָעָקָעָם אַיְזָן קָרָאָמָעָן . דִּי מָאָנָעָן פָּאָהָרָן אַיְינְקוּפִּין סְחוֹרָה וּוַיְיָלָן זַיְדָק וּוְעָרָן מִיטָּא דָעַר צִיְּתָן מְבִינוֹם אַזְּיַת סְחוֹרָה . דָּאָסָר רָבָּמָאָנָעָן פָּוָן וּוַיְיָבָעָר — בְּרִיוֹת וּוְאָמָר טְוִיְּגָעָן אָפִילְוָן נִיטָן צָוָם אַיְינְקוּפָעָן , זִיטְצָיָן אַיְזָן דָעַר הַיָּם תְּמִידָן , אַדְעָרָךְ אַיְזָן דִּי קָלוּיוּעָן אָוָן לְעָהָרָנָעָן גְּמָרָא . — בְּרִיהָהָיְטָן : סְפָטָאָבָנָעָן גַּעַשְׁקִטָּה , פָּעָהָג .

דו געה מסט פון קראמעיל אלין וואמ פעהלט.
ס-געהט אוים די סחוּרָה עס בלײַבֶט קייז געלד.
דען, פון מערידין, טראגען, מאולען פאקיין.
מאכט פֿעַן קייז קלײַד קייז שיך קייז זאקען.

דיין וויביל פיהלט ניט דעם דלוֹת אין גאנצען.
זיא האט נאָך חַשְׁק אַוִית חַתּוֹנוֹת טַאנְצָעַן.
זיא געהט זיך, קלײַידט זיך, צו אלַעֲץ צְרוֹת.
זיא צִידְרַת זיך פֿוֹצַט זיך ווי די שְׂרָרוֹת.

אוןדו אלַיְזָן זעהמסט אוים אַהיינְגַּעַר¹⁾.
דער פֿנִים בְּלָאָם דער נאָז וווערט לַיְנְגַּעַר.
דער רַזְקָעַן גַּעֲכָרִימַט, גַּעֲבּוֹיְגָעַן דער קַאְפָּה.
פֿערְשְׁלִוּמְפֿעַרט פון אויבִּין בֵּיז אַרְאָפָּה²⁾.

אין זעקסטען יאָחר – צו דיין הצלחה –
האט זיא אַצְוַיְלִינְג מיט מַזְלָע אָונְ בְּרַכָּה.
נוֹא דָא הַאָלָט שְׁוִין בֵּיאָה גַּאֲרָדָם לְעַצְט.
אט יְעַנְדוּ פֿעַרְקּוֹיְפָט אָונְ דָּאָם פֿעַרְזְּעַצְט.

¹⁾ אַהיינְגַּעַר הייסט אַנְאַכְלָעַסְטוֹגַעַר, אַנְ – אַפְגַּעַלְאַזְעַנְעַר.

²⁾ פֿערְשְׁלִוּמְפֿעַרט (און פּוֹלִין זאגט מען "איינְגַּעַשְׁמִירָט – אָונְ בְּלָאַטְעָה")
דאָם אוֹו אַדייטשעַם ווֹאָרט "שְׁלָוְמִינְג" הייסט אָונְ רִיזָן. אַברָעָג קלײַד ווֹאָס
אוֹו אַיְנְגַּעַשְׁמִירָט אָונְ בְּלָאַטְעָה רֹופַט מען אוֹן לִיטָא "שְׁלָוְמְפֿעָרִי".

וּוְאֶם זָאֵל מַעַן טָאָן—עִם הַוִּיבֶט זַיֵּךְ דָּעֵר מַזְחָ—¹⁾
צֹוֹ טָאָן אַנְ—אַרְבָּעַט, נִימָא קִיּוֹן פָּה .
דוֹ זָהָה אֲשֶׁתְּעַדְתִּיל, אַיְן ?יִטָּא אַיְן זָאָמָת .
וּוְעַר דָּאָרְט אֲפָרְזֵשׁ ²⁾, אַדְעָר אֲמַלְמָד .

דָּעֵר סֹזֶף אַיְזָנָה נִימָא קִיּוֹן גַּטְעָר .
דָּאָמָז עַגְעָן שְׂוִלְדִּינָג פָּאַטְעָר אַגְּנָז מַזְטָעָר .
זַיְיאָ מַאֲכָעָן אַלְלַיְין פָּוָן זַיְעָר לַיְעָב קִינְדָּר .
עֲנָנִים אַבְיוֹנִים אַגְּנָנָץ גַּעֲזִינָר .

1) "עִם הַוִּיבֶט זַיֵּךְ דָּעֵר מַזְחָ" דָּאָמָז אַיְזָנָה לִיטְוּוֹשָׁר אַוְידָרוֹק, ^{וְאַזְנָה}
מַעַן וּוְיל זַגְעָן, דִּי דָאָגָוָת זַעֲגָעָן אַזְוִי פִּיעָל אַזְוִי גְּרוּסָם, אוֹ מַעַן וּוְעָרָם שִׁיעָר
מַשׁוֹּגָעָן פָּוָן טְרָאָכְטָעָן .
2) אֲפָרְזֵשׁ הַיְמָטָה דָּעֵר וּוְאֶם וּוְאַרְפָּט אַוּוֹקָד דָּאָמָז וּוְיִבְּא אַגְּנָז בְּעֹזָעָשׁ יַיְן
עֲרָגָעָץ אַיְזָנָה אַקְלָיוֹן לְעַתְרָגָעָן גַּמְרָא .

מיין דעה

האָב נִיט פֿערְאַיְבֵיל פֿרְיִינְדֵין לְאָה,
וּואָם אַיךְ זָאג דֵיר אַצְוֹנָד מִיְין דָעה.
אַיךְ בֵין דִין פֿרְיִינֶר דָעַר בְּעַסְטָעַר,
כְּזָאג דֵיר וּי אָג אַיְגָעָנָעָר שׁוּעוּסְטָעַר.

וּזְעַן סִ-קְוָמָעַן צַי דִיְגַע עַלְפְּעַרְעַן שְׁדָקָנִים.
מִיט חַתְנִים אָוָן מִיט מְחוּתָנִים.
זָאלְסָט דָז נִיט שְׂטִיְין פְּזִין וּוַיְיִטְעַן,
נוּי אַמִּידָיל גָּאָר פֿעַרְצִיְיטַעַן.

דוּ זָאלְסָט זִיךְ גָּאָר נִיט שְׁעַמְעַן.
דוּ זָאלְסָט זִיךְ אַדְעָה גַעַחְמָעַן.
זָאלְסָט וּוַעֲלַלְעַן וּואָם דֵיר אַיז גַעְפָעַהְלָעַן.
וּואָם דֵיר גַעְפָעַהְלָט נִיט זָאלְסָט נִיט וּוַעֲלַלְעַן.

חַאָטָשׁ דָעַר פֿאָטָעַר אָוָן דִי מַוְטָעַר,
זָאנָעַן : דָעַר שִׁידּוֹק אַיז אַנוּטָעַר.
דָאָרְפָסָט דָז אַלְלַיְין אַיךְ פֿעַרְשְׁטִיְין,
צַו זָאנָעַן יָא, צַו זָאנָעַן גִּין.

געַזְעָהָעַן הָאָב אֵיךְ שֹׁוֹן גָּאנֵץ גָּעָנוֹג .
פִּיעַל עַלְטָעַרְעַן וּוֹאָם זָעַנְעַן זָעַהָעַר קָלוֹג .
אֶבְעַר אֵין שִׂידּוֹכִים זָעַנְעַן זָיָא בְּלִינְדּ .
זָיָא טָהָוָעַן פָּאָר זִיהְ , נִימְטָ פָּאָרִין קִינְדּ .

זָיָא טָהָוָעַן נָאָךְ דָּאָם וּוֹאָם יָעַנְעַר טָהָוָט .
חָאָטָשׁ זָיָא וּוַיִּסְיַין קָלוֹר אוֹסְ-אֵיזְ נִימְטָ נָוָט ,
נָאָר בְּדִי עַם זָאָל נִימְטָ זָאָגָעַן יָעַנְעַר ,
אוֹ זִינְעַ מְחוֹתְגָנִים זָעַנְעַן שָׁעַנְעַר .

אָט יָעַנְעַר הָאָט אָנְ-אַיְינְצִיגְן מִיְדִיל ,
גָּאנֵץ קָלוֹג אָונְ שְׁיַין , פְּיַין אָונְ אַיְדִיל .
זָוְכְטָ עַר אָוִים פָּאָר אַיְהָר אָחָתָן .
אֲמִיאָם יִינְגִּיל אָן שְׁבָל אָן לְשָׁוֹן .

זְנוּיָל זִינְעַ עַלְטָעַרְיַין זָעַנְעַן יְחִסְנִים ,
אֲנָאָנְצָ מְשֻׁפְחָה פּוֹלְ מִיטְ רְבָנִים ,
אָונְ עַר קָעַן זָאָגָעַן אֵין גָּמָרָא אֲפְשָׁטִיל ,
עַר וּוְאַקְסָטָ צָו זִיְין אֲרָב אֵין אֲשָׁפְטָטִיל .

פּוֹן אָנְ-אַיְדִים וּוֹאָם וּוְאַקְסָטָ אֲרָב .
הָאָב אֵיךְ גַּעַזְעָהָעַן וּוּעַרְטָ דָּאָם-רָב ,
אֲמַלְמִיד אֶדְעָר גָּאָר אֲפְרִישָׁ ,
אָונְ דָּאָם וּוַיִּבְיל גַּעַבְעַד הָאָט בְּלֵ הָצְרוֹת .

נויא לאָמֵר רַיִדְין טַאֲקָע שְׂוִין גֶּאָר צְוִירִיק,
וְנָאָס אַיְזַּע עַם דְּעַן פָּאָר אַגְּרוֹזִים גְּלִיק,
וְעוֹן זְיַא הָאָט שְׂוִין דְּעַרְלָעַבְטַדְיַי אַהֲרָעַן.
אוֹן זְיַא אַיְזַּע טַאֲקָע אַרְבָּצִין גַּעֲוֹוָאָרָעַן.

עַם אַיְזַּע נִיט זִים דַי פְּרָנְסָה רְבָנוֹת,
אַמְּאָל גֶּאָר בִּיטְעָר גְּלוֹיבְּ מִיר אַוִּיפַּ נְאַמְּנָתַה,
אוֹן דַי רַבְּצִינְסַכְבּוֹד פָּוֹן יַאֲחַנְעַדְוַאְשָׁעַן.
גְּלוֹיבְּ מִיר אֹזְסַ-אַיְזַּע נִיט וּוּעָרְטַא גַּרְאָשָׁעַן.

מִיְּנָסְט אָפְּשָׁר נִיט עַזְּלָם הָזָה, מִיְּנָסְט עַזְּלָם הָבָא,
אַגְּלוֹיבְּ נִיט דַי שְׁוֹטָה דַי אַלְטָע בָּאָבָעַ.
אוֹזְדָּוְךְ דָּעַם רַב וּוּעָרְטַא דַי רַבְּצִין הַיְּלִיגַן,
אוֹן הָאָט פָּוֹן עַזְּלָם הָבָא דָעַם בְּעַסְטִין חָלָק.

מְעַן נִיט נִיט עַזְּלָם הָבָא פָּאָר אַגְּנִיז גַּעֲוִינְד,
מְעַן נִיט דָעַם אַיְינָעָם גֶּאָר וּוּעָר עַם פָּעַרְדִּינְט.
מִיט דָעַם אַרְטִיכְיל קָעָן מְעַן נִיט בְּשָׁוָם אַזְּפַן.
גַּעֲשָׁעַבְטִין מַאֲכָעַן, נִיט שִׁיְּגַעַן נִיט פְּעַרְקּוּיְפַעַן.

גֶּאָר וּוּעָר אַיְזַּע דָעַן צְוִירִיק אַרְאָפְּ פָוֹן אַוִּיבְּעַן,
עַר זְאָל דְּעַרְצִיְּלָעַן אוֹן מִיר זְאָלִין גְּלוֹיבְּעַן,
וּוּפְיִעַל עַזְּלָם הָבָא עַם בְּעַקְוּמַט דְּאַרְטַא יַעֲדָעַר,
וּוּפְיִיל בְּעַקְוּמַט דָעַר רַב אוֹן וּוּפְיִיל דָעַר בְּעַדְעַר.

פּוֹן קְלוֹגָע לִיְיט הַאֲב אַיך אָמָל גַעַהָעֶרט.
או טְרַעְפָעַן קָעָן זֵיכ דָאָרֶט נְגָרָד פְּעַרְקָעָרט,
דָעַם בְּעַדְעַר זָאָל מַעַן עַזְלָם הַבָּא גַעַבָּעַן;
אוֹן שְׁמִינִישׁן זָאָל מַעַן דָעַם נְאַרְיְשׁוּן דְּבָין.

מַעַן זָאָנַט אָז דָאָרֶט אַיז אָרְבָבָגָר קִיְינִים מִיּוּחָם,
פְּיַעַל רְבָנִים זַעַגָּעַן דָאָרֶט צְוַיְשָׁין אַלְלָעַ רִיחָות,
אוֹן דָעַר גַעַן אַיז פּוֹל מִיט פְּרָאַסְטָע יִדְיָין,
מִיט בְּעַלִי מְלָאָכָות, שְׁנִיְידָעַר שְׁוַסְטָר שְׁמִידָין¹⁾.

דָעַן יַעַדְעַר זַוְכָט פְּרָגָנָה יַעַדְעַר וּוַיל פְּעַרְדִּינְעַן.
דָעַר מִיט דַי הַעֲנָד יַעַגְעָר מִיט זַיִן זַיְגָעַן.
דָעַר חַסִיד מִיט פְּרוּמִיקִיָּט דָעַר סּוֹהָר מִיט סְחוֹרָה,
דָעַר שְׁוַסְטָר מִיט אָרְבִּיָּט דָעַר רְבָבָמִיט זַיִן תּוֹרָה.

נוֹא זַעַן דָעַר פְּרָאַסְטָר שְׁוַסְטָר טְהוּט נְאַנְצִיעַט,
אוֹן דָעַר בְּעַל-תּוֹרָה, דָעַר רְבָבָט טְהוּט נְאַר שְׁלַעַבָּט.
חַטָּא זָאָג פָאָר זַעַמְעַן פּוֹן זַיִא בִּיְדָעַן,
אוֹזָא דָא דָעַר נִיהָנָם אוֹן דָעַר גַעַן עַהֲן.

גַעַנְגָג אַונְזָא רִיְדִין פּוֹן גַעַן עַהֲן, פּוֹן נִיהָנָם,
גַעַנְגָג אַונְזָא רִיְדִין פּוֹן דָעַם אוֹן פּוֹן יַעַגְעָם,
זָאָל זֵיכ טְהוּן יַעַגְעָר אַזְוִי וּוְיַאֲהָם גַעַפְעַהָלָט.
עַר מַעַן מִיט זַיִן מִידָיל טְהוּן וּוְיַמִיט זַיִן אַיְנִין גַעַלְך.

1) אוֹן פּוֹלִין روֹפֶט מַעַן שְׁמִידָין מִיט דָעַם רַוְסְטִישָׁעַן נְאַמְעַן קָאוּוֹאַלְעַט גַגְעַט

עם ווערט דאך יענער בייז וווען מען רעדט.
זאגין איהם דעם אמת האלט ער עם פאר אחטא.
אונן וואם קומט אוננו ארויזים פון רײַדִין אונ פון לאכען.
מיר וועלין דאך דעם נאָרֶעֶן ניט אַיבְּעַרְמַאְכָעֶן.

דוֹא בִּסְטַ נָאָךְ טָאָקָעַ יְוִינְגַ אַבְּעַר הַאֲסַטַּ פֵּעַרְשְׁטָאנְדַ .
טָהָוָא נָאָךְ דָעַר יַעֲצְטִינְגָעַ צִיִּית אַוְן נָאָךְ דָעַם שְׂטָאנְדַ .
וּוֹעַן זַעַחַט אַחֲנָן אַוְן דִּיר גַּעֲפַעַהַלְתַ דָעַר קַעַרְעָן ¹⁾ .
דָאַרְפְּסַטְ פְּרַעֲגָעַן צַוְ קָעַן עַר אַוְיִיבְ עַרְנַעְהָרָעַן .

96
דָאָךְ זָאָל נָאָר נִיט פֵּעַרְדְּרִיסְין , דִּיךְ זָאָל נִיט אָרֶעֶן .
וּוֹעַן דַו וּוֹעַסְטַ הַעֲרָעָן עַם גַּעֲפַעַהַלְתַ נִיט דִי נָאָרֶעֶן .
אַדְעַר עַם גַּעֲפַעַהַלְתַ נִיט דִי פְּרַאָסְטַאָקָעָם .
די פְּרַאָסְטַע וּוֹיְבָעַר אַוְן דִי צְבֻעָקָעָם ²⁾ .

די נָאָרִישַׁע פְּרַאָסְטַאָקָעָם אַוְן די צְבֻעָקָעָם .
וּוַיְלָעַן מִיר זָאָלָעַן גַּיְינַן אָזְוִי וּוֹי די רַאָקָעָם .
נָאָר קְרִיבָעַן אַלְץַ צּוֹרִיקַ נִיט וּוֹיְטָעַר גַּיְינַן .
חַאָטֵש פָּאָלָעַן אַוְן צּוֹבְּרַעְבָּעַן זַיְהַ אַבְּיִינַן .

1) דָמַ וּוֹאָרֶט קַעַרְעָן אַיְ אַדְיוֹתְשָׁעָם וּוֹאָרֶט דָמַ הַיְמַטְ דִי וּוֹעַזְנָהִיט
דָעַר רַעַכְטָעַר עַקְרַבְיָא אַשְׁידָוָךְ מִיְנַטְ דָעַר עַולְםַ מִיטַ דָעַם וּוֹאָרֶט קַעַרְעָן
דָעַם חַתְן אַדְעַר די כְּלָה .

2) צְבֻעָקָעָם פְּרַעְוּמְלָעַר נַזְבָּחָ

אָגֵן וּוֹעֵן מִיר זַאלְלָעֵן פֶּרֶאָסְטָע וּוַיְיִבְעַר הַעֲרָעָן.
קָעָן דָּאָךְ פָּזָן אָוָנוֹ אַגְּרוֹיְסָעָר תְּכִלִּת וּוְעָרָעָן.
דַּי פֶּרֶאָסְטָע וּוַיְיִבְעַר הַאָבָעָן גְּרוֹיִסְמְבִינּוֹת.
גָּאָר אָוִיָּף אַהֲוִיב אַקְוָגָעָל אָגֵן אָוִיהָתְתְּחִנּוֹת.

אֵיךְ פֶּאָהָר שְׂוִין בָּאַלְדָּ אָוּעָק אֵיךְ פֶּאָהָר גָּאנְץ וּוַיִּיטְ.
אֵיךְ וּוֹעֵל זִיךְ זַאמְעָן דָּאָרְטָן אַלְאָנְגָּעָ צִיִּיטְ.
אֵיךְ וּוַיִּים אָז דָּזָן וּוֹעֵסְט נָאָךְ מִיר גִּיטְ בִּינְקָעָן.
אַפְּבָעָר מִין דָּעָה זַאלְסְטָז גַּעַדְיִינְקָעָן.

מיינע יאהרען

אִישׁ זָקֵן עַזִּי תְּבָה רֹוח
—מְרַת נֶקֶשׁ לְבוֹ יוֹרֵעַ—
עַל שָׁנָן סְלֻעַ יִשְׁבֵ לְנוֹת
מְרוֹב עַמְלַ עַזְפֵ יַגְעַ .
עַל שָׁנָן סְלֻעַ יִשְׁבֵ וַיְקַנֵּן
וּבְמַרְיִ שִׁיחּוּ מַר יַתְאַנֵּן .

מיינע יאהרען זענען פערשווואונדען .
אווי געשנוינד ווי איזן וואסערשטראם ,
אונ פול מיט צרות פול מיט וואונדען ,
פאלאגען זיא באָלֵד אַריַין אַיז טיפען תהום .

דו שיינע זעלטדו ביסט נאר פיסט ,
ביסט פול מיט יאמער פול מיט קלאנג .
איך האב אין דיר נאך ניט געוואוסט ,
פונ קיין שומ פריליכען גנטען טאנ .

די יונגע יאהרען . די שענסטע טעג ,
צום שיינעם פריהלונג גלייבט מען זיא .
זיא זענען מיר מיט שטראעם אוועק ,
מיט שטארקע פֿרְעָסְטְּ מיט גְּרוֹסְעַן שְׂנִיא .

דו ליבטינגע זוּן ביסט שיין אָן אַשְׁער .
דעם שיינעם פְּרִיהַלְנִיג האָסְטַהּ תְּמִיד נְעַבְּרָאֶכְתּוּ .
אַבְּעָרָן אָרְפָּאָר יְעַנְּגָעָם נִיטָּפָאָר מִיר .
מִיר אֵיז דִּין טָאנָן אַוְיְנְטָעָר נְאֶכְתּוּ .

דו קְלָאָרָע לְבָנָה גַּעֲהָסְט וַיְיִ אַמְּלָךְ ,
צְוֹוִישָׁעָן דַּי שְׂטָעָרָעָן אַלְלָעָן אַרְוּם דַּי .
דַּי דָוְנְקָעָלָע נְאֶכְתּוּ מַאֲכָסְטוּ גַּאֲנִין פְּרִילְלָעָה .
אַבְּעָרָן אָרְפָּאָר יְעַנְּגָעָם נִיטָּפָאָר מִיר .

אֵיך זַעַה דַי עָרְד זַיְא אֵיז בְּעַדְעָקָט .
מִיט אֵיהָר גַּאֲנִין שיינעם גַּרְיְנָעָם קְלָיִד ,
אַט וּוּעָרְט אֵין מִיר נְאָךְ מְעָהָר דְּעַרְזְוּעָקָט ,
מִינְעָא אַלְלָעָן צְרוֹת מִינְעָא אַלְלָעָן לִיְד .

פַּן גַּרְזִיסְעַ זָאָרָג אֵיז קִיְּזַן מַאל פְּרִיאָא .
מִיְּזַן בִּיטָּעָר גַּעֲמִיטה , מִיְּזַן זַעַר הָאָרִץ .
עַם אֵיז מִיר גַּמְאָס דָעַר חַדְשָׁ מַאי .
דָעַר בְּלָאָר הַיְמָעָל אֵיז מִיר גַּאָר שְׁנוֹאָרִץ .

עַם זַוְּעַט דָאָס טִיכְלָה , וַיְיִ לְבָעָר קְלָאָר ,
עַם רְוִיְשָׁט דָעַר וּוְאָלָד עַם בְּרוֹחָט דָעַר וּוְינְד ,
וּוְיִגְטּוּ מִיר דָאָס הָאָרִץ מִיר דּוֹכְט זַיְהָ נְאָר .
מַעַן וּוְיִגְטּוּ מַעַן שְׁרִיְיט : אֵי וַיְיִ אֵי וְינְד .

זוען צו מײַן אוּיעָר קומט אָן אַמְּאל
אָזִים גַּעֲוָאנְגּ פֿוֹן אַסָּלָאוּיִיא.
דָּוקְטּ מִיר אֵיךְ הָעָר אַבְּיטָעָרָעָן קוֹז.
עָר זִיפְּצָטּ עָר שְׂרִיְתּ : אֵי וַיְנַדְּ אֵי וַיְיִיא.

בְּנִי אֵיךְ זָאֵל יַעֲנָעָם צו לְאַסְטּ נִיט וַיְעַרְעָן.
מוֹ אֵיךְ אַוְיךְ לְאַכְעָן אָנוֹ פְּרִילְעָךְ וַיְיִן.
חָאַטְשּׁ מִינְעָ אַוְיכְעָן וַיְעַרְעָן פּוֹל מִיט טְרָעָרָעָן.
זַיְיָא רַיְגָעָן צְרוּיקָן אַין הַאֲרַצָּעָן אַרְיִין.

זְועָן אֵיךְ בֵּין נָאָה גַּעֲוָעָזָעָן יַיְגָעָר.
הָאָפּ אֵיךְ נָאָה אֶלְיַזְּ גַּעֲהָאָפּטּ גַּעֲוָאָרָטּ.
אָז מִינְעָ שְׁוּעָרּ לְעַבְעָן וַיְעַט וַיְעַרְעָן גַּרְיְגָעָר.
אַ פְּאַלְשָׁעּ הַאֲפָנוֹנָגּ הַאַסְטּ מִיקְה גַּעֲנָאָרָטּ.

הַאַסְטּ מִיקְה גַּעֲנָאָרָטּ הַיְיָנְטּ זַעַה אֵיךְ קְלָאָר.
מִינְעָן וַיְאִונְשּׁ אַיְזְקִיְּאָן מְאָל עַרְפִּילְטּ גַּעֲוָאָרָעָן.
הַאַסְטּ מִיקְה גַּעֲנָאָרָטּ פֿוֹן יַאֲהָרְ צַו יַאֲהָרְ.
בַּיּוֹסְעָן זַעַנְעָן פְּעַרְשָׁוֹאַונְגָּדָעָן מִינְעָ יַאֲהָרָעָן.

מִינְעָ יַאֲהָרָעָן זַעַנְעָן פְּעַרְשָׁוֹאַונְגָּדָעָן.
אוֹזְיָי גַּעֲשָׁוַיְנְדּ וַיְיִ אַיְינְ וַיְאַסְעָרְ שְׁטָרָאָם.
אָנוֹ פּוֹל מִיטּ צְרוֹתּ פּוֹל מִיטּ וַיְאַונְגָּדָעָן.
פְּאַלְעָן זַיְיָא בָּאָלְדּ אַרְיִין אַיְינְ טִיפְעָן תְּהֻוםּ.

איך בין אין דער וועטלט תמליד אַגָּר .
מיין הערצענסליידען פיהלט ניט קיינער .
איך בין ווי אַשְׁפֵּל וואס שווימט הין אוֹן הָעָר .
אין מיטען ים צוֹוִישָׁען שְׁפִיצִינָע שְׁטִינָע

איך האב אַמָּאל גַּעֲפְרוֹזֶות מיין גְּלִיק .
וְהָ אַנְצּוּבִּינְדָּעַן אַגְּרוֹיסֶע שִׂיעָף .
הָאָט וְאַמִּיחָ גַּעֲטָאָן אַשְׁטוֹים צוֹרִיק .
כְּ-בֵין שִׁיעָר אַרְיִין אַיִן יִם גָּאנֶץ טִיעָף .

מיין בְּיִסְעָל בְּעַקְאַנְטָע פְּלַעֲגָעַן מִיר זָעָן .
מִיר זָעָן דִּיר פְּרִיְינְד בֵּין אַוְנָעָר מְוִידָת .
אַי וְוְיִיא הָאָבָעַן מִיחָ גָּאָר בְּעַטְרָאָגָעַן .
וְיִיא זָעָן מִיר פְּרָעָמָד אַיִן מֵיִן נִיט .

איך האב אַמָּאל גַּעֲהָאָט אַבְטָחָן .
אוֹיְתָ מִינְגָּעָם אַפְּרִיְינְד פָּזָן גְּרוֹיסֶען שְׁטָאנְד .
מיין הָאָרֶץ הָאָט עָר מִיר גָּאָר צוֹבָרָאָכָעַן .
איך בין פָּזָן אֵיכָם אַוְוָעָק מִיט שָׁאנְד .

כְּ-הָאָב טְזַעְנְדָע פִּינְד פָּזָן יוֹגָעָנד אַן .
פָּאָר קִיְּן שָׁוָם שְׁלַעַבְתָּם פָּאָר קִיְּן שָׁוָם זִינְד .
כְּ-הָאָב וְיִיא חִילָּה קִיְּן גִּיּוֹ נִיט גַּעֲטָאָן .
כְּ-הָאָב גָּאָר גַּעַזְאָגָט : בְּרִיךְעָר זִיד נִיט בְּלִינְד .

די פְּלוֹזִעַנְדָּע פְּרִינְד מֶוּ אֵיךְ נָאֵךְ אֲכַטְּעַן .
זַיִא מִיְּגַעַן בָּאָמַת זַיִא זַעֲגַעַן גַּעֲרַעַט .
די עַטְּרַיְּכָע פְּרִינְד מֶוּ אֵיךְ פַּעֲרָאכְטַעַן .
זַיִא זַעֲגַעַן פָּאַלְשָׁזָן זַיִא זַעֲגַעַן שְׁלַעַטָּע .

אֵיךְ הָאָב די פְּרִינְדַּשְׁאָפְט תָּמִיד גַּעַפְּהַלְט .
אֵיךְ פְּלַעַג זַיִן תָּמִיד אַפְּרִינְד אַטְּרַיְּעַר .
אַצְּטָן אַיְּזָן הָאָרֶץ וּוּ אַיְּזָן פַּעֲרַקְלַט .
אֵיךְ לְוִיפָּט פָּנוּ מַעֲנְשָׁעַן וּוּ פָּנוּ אַפְּיִיכָּר .

וּעַן אַיְּגָעַר זַאֲגַט מִיר : אֵיךְ בֵּין דִּין פְּרִינְד ,
בֵּין אֵיךְ גָּאַנְצָן רִיחַג , מִין הָאָרֶץ אַיְּזָן גַּעַזְוָנְד ,
וּעַן אַיְּגָעַר זַאֲגַט מִיר : אֵיךְ בֵּין דִּין פְּרִינְד ,
שִׁיטָּעַר מִיר זַאֲלַץ אַיְּזָפָן מִין אַפְּעַן וּוּאַונְד .

נָאָר פָּאַלְשָׁע פְּרִינְד אַוְמְזִיכְטָע שְׁוֹנָאִים ,
שְׁאָוָס הָאָבָּן מַעֲנְשָׁן בֵּי מִיר פָּאָר אַוּעָרָט ,
אוֹנָס וּוָסָס הָאָסְטָן וּוּעַלְטָן בֵּיאָא מִיר פָּאָר אַפְּנָיִם ,
אוֹ מִיר אַיְּזָן אַיְּזָן קִיּוֹן גַּטְּחַנְצָן נִיטָּעַט .

* * *

*

פְּיַעַל מַעֲנְשָׁע לְעַבְעַן וּוּ פְּיִגְעַלְעַה פְּרִיעַ .
וּוָסָס פְּלִיהָעַן וּוָסָס שְׁפְּרִינְגָּעַן וּוָסָס זַיְּגַעַן זַיִה אַזְּיִם ,
די וּוּעַלְטָן אַיְּזָן זַיִא אַמּוֹטָעָר אַטְּרַיְּעַר ,
זַיִא שְׁפִּילְעַן וּוּ קִינְדָּעָר אַיְּזָן זַיִעַר מַוְּטָּעָרָם שְׁוֹיִם .

זַיְעָר רֹוחִין הָאָרֶץ אֵיז תָּמִיד דָּעַרְפְּרִיט,
זַיְא נְוִיְּסָעָן גָּאָר נִיט קַיְיָן זָאָרָג קַיְיָן קַומָעָר.
ס—אֵיז פִּינְסָטָעָר אָוָן גָּלִיטְשִׁיק ס—דָּעֲגָעָנָט אָוָן שְׁנִיָּט.
זַיְא שִׁינְגָּט דִּי זָוָן וּוּ אַיְן מִיטָּעָן זָוָעָר.

זָאָלָעָן זַיְא זַיְה לְעַבָּעָן וּוּ אַיְן גַּן עַדְן.
מִיטָּין גָּאָנְצָעָן הָאָרֶץ פָּעָרְגָּיִן אַיְה עַם זַיְא,
אַיְה וּוּיל גָּאָר מִינְזָן בִּיטָּעָר הָאָרֶץ אַיְסְרִידָן.
פָּאָרוֹואָם אֵיז מִיר אַזְוִי וּוּינְד אָוָן וּוּיְאָ.

פָּאָרוֹואָם אֵיז מִיר דִּי וּוּעָלָט גָּאָר פּוֹסֶט.
אוֹג פּוֹל מִיט יְיָאָמָעָר פּוֹל מִיט קָלָאנָ.
פָּאָרוֹואָם הָאָב אַיְה אֵיז אַיְהָר נִיט גַּעַוְואָסֶט.
פָּוּן קַיְיָן שָׁוָם פְּרִיְיָלִיכָּעָן גַּוְטָעָן טָאג

אַיְהָר גָּלִיקְלִיכָּע לִיְיט אַיְה זַיְגָּנִיט פָּאָר אַיְה.
מִינְזָן טְרוֹעָרִיגָּן לִידְיל אֵיז פָּאָר מִיר אָלְלִיאַן:
אַיְעָר הָאָרֶץ אֵיז פְּרִיְיָלָה אַיְר זַיְד מִיר נִיט גָּלִיכָּה.
אַיְהָר קַעַגְטָן גָּאָר דָּאָם לִידְיל גַּיְט פָּעָרְשְׁטִיאַן.

זַיְעָן מִינְזָן שְׁוֹעוּר—לְעַבָּעָן דְּרִיקְטָמִיק צַוְּ פִּיעָל.
פָּוּן מִינְזָן בִּיטָּעָר אַרְבִּיְיט וּוּעָן אַיְה בֵּין מִיעָד.
זַעַץ אַיְה מִיק אָפְּנִין שְׁטִיאַן דָּא אֵיז דָּעָר שְׁטִיל.
אוֹג יְיָאָמָעָר אוֹג זַיְגָּג דָּאָם טְרוֹעָרִיגָּע לִיעָד.

◆◆◆◆◆

מיין צזאה

כִּי גָּבְעַתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֹה אֶת
גְּנִינִי וְאֶת בֵּיתִו אֲתָרִיו וַיְשִׁמְרוּ
דָּרְךָ הִי לְעֹשֹׂת צְדָקָה וַמְשִׁפְטָם
(בראשית י"ה י"ט)

אֵיךְ מָזוֹ פָּנוּ דָּעַר וַיַּעֲלֵת בַּאֲלֹד זַיִה שִׁידְעָן.
אֵיךְ נָעָה אֵין מִינְגָּעָם אֲוַיְבִּין רֹוָה.
מִיטַּדֵּיר מִיִּין קִינְד וּוַיל אֵיךְ וַוָּאָם רִידְעָן.
טָא קֻומָּא הָעָר אָונָה חָעָר זַיִה צַו.

גַּעַלְעַהְרִינְטַהְאָב אֵיךְ דִּיר גַּאנְץ גַּעַנְגַּב.
פִּיעַל גַּטְטָע לְעַהְרָע פִּינְגַּע וַיְטַטְּעָן.
דִּין הָאָרֶץ אֵיז גַּוט דִּין קָאָפַ אֵיז קָלוֹג.
מִיִּין לְעַהְרָע וַעֲסָטוֹ בּוֹוְרָאי הַיְטָעָן.

עַם אֵיז נָאָק וַוָּאָם בִּיאָא מִיר גַּעַבְלִיבָּעָן.
צַו זַאנְגַּע דִּיר אֵין דָעַר לְעַצְטָעָר שְׁעה.
אֵיךְ הָאָב עַם דִּיר דָא אֲוַיְפַּגְעַשְׁרִיעָבָּעָן.
טָא זַעה זְשָׁע וַוָּאָם אֵיךְ שְׁרַיְבַּדְעָר דִּיר דָא.

אֲיֹוד בִּיסְטוֹ מִיִּין קִינְד גַּעַבְאָרְעָן.
טָא בְּלִיבַּא אֲיֹוד נָאָר גַּוט אָונָה פִּיִּין.
דָעַר גַּאנְמָע יֹוד פָּנוּ טַזְעַנְגָּע יַאֲחָרְעָן.
זָאָל דִּיר קִיּוֹן מָאָל קִיּוֹן חַרְפָּה זַיִן.

חָאַטֵּשׁ דֹ וְעוֹסֶט זִין אַיִן גְּרֻעַסְטָעַן שְׂטָאנַדַּן.
זָאַל דִּיךְ דִּין נְאַמְּפָעַן יְוִיד נִימְטָאַרְעַן.
פְּיַעַל מְעַנְּשָׁעַן מְאַכְּבָעַן אַיִּהְמַן צְוִי שָׁאנַדַּן.
גְּלוֹיבַּמִּיר זִיאַזְעַגְעַן וּוַילְכָּעַן נְאַרְעַן.

סָ-אַיִן מְאַקְעַן נִימְטָאַרְעַנטָּסָ-אַיִן נְאַךְ וּוַיִּיטְ.
וּוְאַם וּוַעַט אַמְּאַלְגָּרְעַן גְּאַרְזִין פְּעַרְקָעַרְטַּ.
עַם מְוֹז אַמְּאַלְגָּרְעַן קְוַטְמָעַן אַצִּיטְ.
דָּעַר נְאַמְּפָעַן יְוִיד וּוַעַט זִין גְּעַהְעַרְטַּ.

דָּעַר נְאַמְּפָעַן יְוִיד אַיִן אָונְגְּזָעַר פְּעַהְעַרְעַ.
דָּעַר נְאַמְּפָעַן קְאַסְטַּן אָונְגְּזָעַר זְעַהְעַר טְהִיְעַר.
עַר קְאַסְטַּן אָונְגְּזָעַר צְרוֹת גְּזִירָות שְׂזָעַרְעַ.
אַיְבָּעַר אַיִּהְמַן הָאַבְּנַן מִיר גְּעַבְּרָעַנְטַּ אַיִן פְּיִיעַרְ.

די יְזִידְיְשָׁע אַמְוֹנָה זָאַלְמָטוֹ הַאַלְמָעַן.
גְּאַר קְלָאַר אָונְגְּזָעַר רִין וּוַיִּדוֹ פְּעַרְשְׁטִיִּסְטַּ.
אַיִן הַאֲרָצָעַן זָאַלְמָטוֹ זִיא בְּעַהְאַלְטָעַן.
זִיא וּוַעַט דִּיר תְּמִיד זִין צְוִים טְרִיִּסְטַּ.

די יְזִידְיְשָׁע אַמְוֹנָה אַיִן קְלָאַר אָונְגְּזָעַר רִין.
אָזְזִי וּוַיִּדְעַר בְּלָאַעַר הַיְמָעַל רִיןְגָּעַר.
גְּאַר סָ-קְעַגְעַן נִימְטָאַרְעַן אַלְלָעַ זִיא פְּעַרְשְׁטִיִּזְיָן.
פְּזִין צְעַהְעַנְטוֹזְעַנְדַּ פְּעַרְשְׁטִיִּת זִיא אַיִּגְעַר.

אט נאָר דער אַינְגֶּד ווֹאָם פֵּרְשְׁטִיט .
 אוֹ אַינְגָּעָרָע אַמְּנִיחָה הָאָט אַיִּין יִסְׂדָּז ¹⁾ .
 אַיִּף ווֹאָם אַיִּין גַּאנְצָעָן זִיא בְּעַשְׁטִיט .
 דָּאָם קָעָן גִּיט ווַיְסַעְן דָּעָר פְּרָאַסְטָעָר נָאָרָאָד .

דיָ רַיְנַע אַמְּנִיחָה אַיִּין גַּאֲטָעָם רַיְנָג .
 ווֹאָם אַלְלָע אַזְּרוֹת הַאָבָעָן גִּיט זִין וּוְעָרָת .
 דָּעָר ווֹאָם פֵּרְקְוִיקְט אִיהָם שַׁעַטְצָט אִיהָם גַּרְיָנָג .
 דָּעָם אַיִּין קַיִּין רַוְהִיג לְעַבָּעָן בְּעַשְׁעָרָת .

זָאַל דִּיר זִין הַיְלִיכָּנָא אַינְגָּעָר תּוֹרָה .
 אַיִּין בְּלָל הָאָט זִיא-סִ-אַיִּין מְלָאָחָן -
 אַבְלָל : אַוְיָב הַאַסְטָט פָּאָר גַּאֲטָעָן מְזָרָא .
 הַאָב לְיֻבָּא מְעַנְשָׁעָן וּוְיִהְקָרְבָּן אַלְלִיְּן .

דוֹ זָאַלְסָט נָאָר הַיְטָעָן גִּיט אַוְיָסְטִיְּדָעָן .
 דָּעָם בְּלָל ווֹאָם אַיִּךְ זָאַג דִּיר מִין זָוָן :
 ווֹאָםדוֹ ווַיְסַט גִּיט פָּוֹן יַעֲנָעָם לִיְדָעָן .
 זָאַלְסָטוֹ דָּאָם יַעֲנָעָם אַוְיָהָן גִּיט טָהָוָן .

אַינְגָּעָר תּוֹרָהִים בְּלָל אַיִּין לְאָנָג בְּעַקְאָנָט .
 פִּיעָל פְּעַלְקָעָר ווַיְסַעְן ?אָנָג אִיהָם שָׁוָין .
 אָט זַעַה מִין קִינְד נָאָה אַיִּין בְּרִילָאָנָט .
 אַיִּין אַינְגָּעָר תּוֹרָה אַינְגָּעָר קְרוֹזִין :

1) מגילה י'ב, קדושון ל', חולין ח', ועוד דברים בנו והדברים עתיקים .

די גאנצע וועלט אויז גאנטעם הויז.
צום פרייען לעבען אויז זיא בעשטעלט.
די אללע מענשען קליען אונ גרויס.
איין פראוע האבען זיא אין דער וועלט.

טא ניב אָפַ בְּבֹזֶד דָּעַם אַרְעָמָן.
אוֹזֵי וּוֹיְ עָרַ וּוֹאַלְטַ זִיְן גָּאנְץַ רַיְיךָ.
פָּאַל נִיט אַרְאָפַ פָּאָרִין רַיְיכָעַן מָאָן.
וּוֹאַרְעָם אַלְלָעַ מַעֲנְשָׁעַן זַעֲנָעַן גַּלְיִיךָ.

אוֹיֵךְ דָּעַם וּוֹאַסְתָּהַט דִּיר דִּין מְלָאָכָה.
עָרַ טְרָאָגַט דִּיר וּוֹאַסְעַרְעַר הַאֲקָטַדְיַין הַאָלֵין.
נִיב אָפַ זִיְן שְׁלוֹם אָגַן זִיְן בְּרַכָּה.
פָּעָרָאָכַט אִידָּם נִיט דַּו זִיְאַ נִיט שְׂטָאָלֵין.

דָּעַן נַאֲרַעַן זַאֲלָסְטוֹ נִיט פָּעָרָאָכְטָעַן.
דוֹ הַאָב רְחַמְנוֹת אָוַיְף דָּעַם וּוַיְלַדְעַן.
וּוֹיְ בְּרִיךְעַר זַאֲלָסְטוֹ זִיְאַ בְּעַטְרָאָכְטָעַן.
מַעַן דָּאָרַפַּ זִיְיַעַרְגַּעַן מַעַן דָּאָרַפַּ זִיְיַיְלַדְעַן.

טְהֻוָּן טְזָבוֹת מַעֲנְשָׁעַן נָאָה דִּין פָּעָרָמְעַגְעַן.
מִיטַּין גָּאנְצָעַן הַאֲרַצָּעַן זַאֲלָסְטוֹ בְּעַגְעַהָרָעַן.
גָּאָר טְאָרָסְטַ דָּעַרְבִּיאָ גָּאָר קִיְּוָן מָאָל פְּרַעְגַּעַן.
צַו וּוַעַלְכָּעַר אַסְטוֹנָה זִיְאַ גָּעַהָעָרָעַן.

אַפְּלִילֶךָ דָּעֵב אַרְעַמְּעַן צִינְיָנְעַר .
מִזְמַטְתָּה דָּו אַיְהָם הַעֲלַפְּעַן אַיְן זַיְן נַזְמַט .
שַׁעַר אַיְן אַמְּעַנְשָׁה . אַבְּרוֹדָעָר דִּינְעַר .
דוֹ גַּנְבָּה אַיְהָם וּוְאַסְעָר גַּנְבָּה אַיְהָם בְּרוֹזִיט .

כִּי-הָאָבָּה דִּיר גַּעֲזָנְט אָונְג זַאְגָּה דִּיר וּוְיַדְעָר .
דוֹ זַיְאָה אַיְדָה נָאָר וּוְיִים פָּעָרְשְׂטִיאָה .
אוֹ אַלְלָעָה מְעַנְשָׁעָן זַעֲגָעָן בְּרִידָעָר .
איַין גַּנְאָט אַיְן פָּאַטְעָר הָאָבָּעָן זַיְאָה .

בְּעַטְרָאָבָט מִיְּן קִינְד אָגָּנְט בְּעַדְיִינְק .
אַלְצְדִּינְגָּה וּוְאָסָמָה אַיְךְ זַאְגָּה דִּיר אַיְן לִיעַד .
איַין בְּלָל הָאָסְטָהדוֹ דָּא נָאָר גַּעֲדְיִינְק .
דוֹ זַיְאָה אַמְּעַנְשָׁה-נָאָר זַיְאָה אַיְדָה .

מיין לְעַבְעָנְסָצִיָּת

פָּנוֹ מִוּטָּעָרִים לְיִבְּ בֵּין אֵיךְ אֲרוֹזִים .
 מִטְּ נְרוֹזִים גַּעֲשָׁרִיאָ מִטְּ נְרוֹזִים גַּעֲנוֹזִין .
 אֶבְּעָר אַיְצָט אַיְן דָּעַר עָרְדָּ פְּמִין אַיְבָּגְּ הַוּזִין .
 וַיְלֵ אֵיךְ גַּאֲנִץ שְׂטִילְּ אֲונֵ רַזְהִיגְ גַּיִין .

אוֹזִי וַיְיַי דָּרְקֵ אַגְּ—אָפְּעָן טָהִיר .
 אֲרוֹזִים אַיְן נָאֵם פָּנוֹ אַיְינְגָּעָן שְׁטוֹב .
 אוֹזִי גַּאֲנִץ רַזְהִיגְ גַּיִ אֵיךְ מִיר .
 אַרְאָפְּ פָּנוֹ בְּעַט אַרְיִין אַיְן נְרוֹב .

אַט בְּאַלְד אֵיזְ מִין קַוְּרִיצְ—לְעַבְעָן אָנוּעָק .
 אַט בְּאַלְד קוֹמֶט אַז זַיְן לְעַצְטָע שְׁעהָ .
 גַּיט לְאַגְּגָן זַיְן אַנְהָהיַב אֲונֵ שְׁזִין זַיְן עַק .
 אַט עַרְשָׁט גַּעֲנוֹעָן אֲונֵ בְּאַלְד נִטְא .

מִילְּיַאֲנָעָן יַאֲחָרָעָן זַעֲנָעָן פַּעֲרָשָׂוֹ אֲוּמָעָן .
 אַיְידָעָר אֵיךְ בֵּין אַוִּיפְּ דָעַר וַיְעַלְתְּ גַּעֲנוֹעָן .
 מִיקְּיַאֲנָעָן יַאֲחָרָעָן וַיְעַלְלָעָן אֲנְקָוּמָעָן .
 אֲונֵ אַזְהָה וַיְעַלְמָהָר דִי וַיְעַלְתְּ נִימְזָעָן .

עם טהוֹת אַמָּאֵל פָּנוֹ יִם אַשְׁפְּרִיךְ.
אַפְּרָאָפְּעָן וַואָסְעָר פָּאָרִין וַונְגַּנְגַּשְׁיָן.
אוֹנֶן פָּאָלֶט גַּעֲשָׂוִינֶר אָזְוִי וַוי אַבְּלִיךְ.
צָוִירִיךְ אַרְאָפְּ אַיְן יִם אַרְיִין.

אָזְוִי אַיְן מַיִין קִירְצָע לַעֲבָעָנְסָצִיַּט.
אָזְוִי אַיְן מַיִין גַּלְעַנְצָעָנֶר לַעֲבָעָנְסָגְלִיךְ.
עַמְּ גַּעַת בָּאָר פָּלוּצְלִינֶג אַרְזִים פָּנוֹ אַיְבִּינְקִיט.
אוֹנֶן פָּאָלֶט אַיְן אַיְבִּינְקִיט גַּעֲשָׂוִינֶר צָוִירִיךְ.

בֵּית הַסְּפָרִים הַלְּאָמִי
וְהַאֲוֹנוֹנִיבָּרְסִיאָאִי
יְרוּשָׁלַיִם

אמר ר' נחמייה מהו אני לשון מצרי הוא משל למלך
 שנשבה בפו ועשה ימים הרבה הרבה אצל השבאים ולמד שיחתן של
 שבאים לבש אביו נקמה והמלך עצלו והביאו וכשהבא להشيخ עמו
 ההشيخ בלשונן של שבאים, כך עשו ישראל במצרים כל אותן הימים
 ולמדו שיחתן של מצרים וכשבא הקב"ה לחתם להם תורה אמר
 חורי משיח עמהן בלשון מצרי, אני אנוך (שםור על הפסוק
 אני ה' אלהיך).

